

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO

Olsztyn, dnia 9 maja 2008 r.

Nr 73

TREŚĆ:

Poz.:

ZARZĄDZENIE PORZĄDKOWE:

1393 - Nr 3 Dyrektora Urzędu Morskiego w Gdyni z dnia 28 kwietnia 2008 r. Przepisy Służby Kontroli Ruchu Statków (Służby VTS)..... 4484

UCHWAŁY RAD GMIN:

1394 - Nr XXII/136/08 Rada Miejskiej w Ostródzie z dnia 7 marca 2008 r. w sprawie uchwalenia Programu Opieki nad Zabytkami Miasta Ostróda..... 4499

1395 - Nr XV/65/08 Rady Gminy Lubomino z dnia 10 kwietnia 2008 r. w sprawie rozpatrzenia sprawozdania z wykonania budżetu gminy za rok 2007..... 4520

1393

ZARZĄDZENIE PORZĄDKOWE Nr 3

Dyrektora Urzędu Morskiego w Gdyni

z dnia 28 kwietnia 2008 r.

Przepisy Służby Kontroli Ruchu Statków (Służby VTS).

Na podstawie art. 48 ustawy z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej (Dz. U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1502, Nr 170, poz. 1652 z 2004 r. Nr 6, poz. 41, Nr 93, poz. 895, Nr 273, poz. 2703 z 2005 r. Nr 203, poz. 1683 z 2006 r. Nr 220, poz. 1600, Nr 249, poz. 1834 z 2007 r. Nr 21, poz. 125) zarządza się, co następuje:

Rozdział I

Postanowienia ogólne i obowiązki kapitanów statków

§ 1. Przepisy niniejszego zarządzenia, zwane dalej przepisami VTS regulują sprawy w zakresie bezpieczeństwa żeglugi, ochrony środowiska morskiego oraz organizacji ruchu morskiego i dotyczą wszystkich statków znajdujących się w obszarze VTS chyba, że w treści poszczególnych ustępów wskazano inaczej.

§ 2. W rozumieniu niniejszego zarządzenia poniższe określenia oznaczają:

1) VTS (Vessel Traffic Services) - służba kontroli ruchu statków wchodząca w skład Urzędu Morskiego w Gdyni, powołana w celu podniesienia poziomu bezpieczeństwa i ochrony żeglugi, sprawności ruchu morskiego oraz ochrony środowiska, realizująca

zadania w zakresie kontroli i monitorowania ruchu statków oraz przekazywania informacji, oferująca statkom w obszarze VTS serwis informacyjny, serwis organizacji ruchu i serwis asysty nawigacyjnej, działająca w oparciu o niniejsze przepisy VTS i wytyczne:

Rezolucji Międzynarodowej Organizacji Morskiej (IMO) MSC.249(83) wprowadzającej nowy obowiązkowy system zgłaszania statków na podejściach do polskich portów na Zatoce Gdańskiej, Okólników IMO: COLREG.2/Circ.59 z 23.10.2007 „Nowy system rozgraniczenia ruchu na podejściach do polskich portów na Zatoce Gdańskiej” i SN.1/Circ.263 z dnia 23.10.2007 „Zalecenia na temat żeglugi na obszarze Zatoki Gdańskiej dla statków płynących do portów polskich”; Rezolucji IMO A.857(20);

2) Służba VTS - każdy dyżurny operator Centrum VTS, upoważniony do wykonywania służby kontroli ruchu statków i zapewnienia przestrzegania niniejszych przepisów VTS;

3) Centrum VTS - centrum operacyjne VTS, w którym pełniona jest całodobowa, dwuosobowa służba VTS;

- 4) Obszar VTS - obszar wód morskich podlegający służbie VTS oznaczony na mapach i wymieniony w publikacjach nautycznych, ograniczony lądem i linią zgłoszeniową, z wyłączeniem obszarów portów morskich;
- 5) System GDANREP – obowiązkowy system zgłaszania statków obowiązujący w obszarze VTS, przyjęty zgodnie z prawidłem 11 rozdziału V Konwencji SOLAS przez Międzynarodową Organizację Morską (IMO) i składający się z elementów wymienionych w załączniku nr 2;
- 6) Linia zgłoszeniowa - linia zgłoszeniowa systemu GDANREP określona współrzędnymi geograficznymi: 54°45,00'N 18°32,56'E; 54°45,00'N 19°06,10'E; 54°36,2'N 19°24,20'E, 54°27,49'N 19°38,30'E (według WGS-84);
- 7) Obszar właściwości terytorialnej Dyrektora Urzędu Morskiego w Gdyni - polskie obszary morskie od wschodniej granicy państwa do południka 17°40'30" długości geograficznej wschodniej;
- 8) Kapitan statku - osoba faktycznie kierująca statkiem, również kierownik jednostki lub dowódca okrętu;
- 9) Statek awizowany - wszystkie statki pasażerskie, wszystkie statki zajęte holowaniem oraz statki towarowe o pojemności brutto 150 i więcej;
- 10) m.p.z.z.m - przepisy konwencji w sprawie międzynarodowych przepisów o zapobieganiu zderzeniom na morzu z 1972 r. wraz z późniejszymi zmianami;
- 11) Statek zobowiązany do brania pilota - statek, który na podstawie przepisów portowych zobowiązany jest do korzystania z usług pilota na obszarze od redy portu lub kotwiczowiska do miejsca zacumowania lub zakotwiczenia statku i odwrotnie;
- 12) Kodeks IMDG - międzynarodowy kod przewozu materiałów niebezpiecznych w formie opakowanej drogą morską, wydany przez Międzynarodową Organizację Morską (IMO) w Londynie;
- 13) Kodeks BC - międzynarodowy kod bezpiecznego ładowania i przewozu ładunków masowych oraz koncentratów drogą morską;
- 14) Kodeks IGC - międzynarodowy kodeks gazowców;
- 15) Kodeks IBC - międzynarodowy kodeks chemikaliowców;
- 16) Kodeks ISPS - międzynarodowy kodeks ochrony statku i obiektu portowego;
- 17) Statek szczególnie - jakikolwiek z poniższych statków:
  - a) przewożący towary niebezpieczne klasy 1 według Kodeksu IMDG,
  - b) przewożący niebezpieczne substancje ciekłe określone w rozdziale 17 Kodeksu IBC,
  - c) przewożący gazy ciekłe określone w rozdziale 19 Kodeksu IGC,
  - d) przewożący substancje zanieczyszczające luzem,
  - e) przewożący powyżej 5000 ton paliwa okrętowego,
- f) każdy inny statek, który służba VTS uzna za niebezpieczny ze względu na szczególną naturę przewożonego ładunku;
- 18) Statek stwarzający zagrożenie - statek, który stanowi bezpośrednie i poważne zagrożenie bezpieczeństwa portu lub innych użytkowników wód obszaru VTS z powodu:
  - a) bezpośredniego i poważnego ryzyka utraty pływalności, zatonięcia lub wejścia na mieliznę;
  - b) ograniczonej zdolności manewrowej lub niesprawnego napędu lub urządzenia sterowego;
  - c) doznania uszkodzeń, które spowodowały lub mogą spowodować niebezpieczne przegłębienie, zanurzenie lub przechył;
  - d) przechyłu powyżej 5 stopni lub braku dodatniej stateczności;
  - e) wysoko zasztatowanego ładunku pokładowego, który w niebezpieczny sposób ogranicza widoczność z miejsca sterowania statkiem;
  - f) niesprawnych urządzeń nawigacyjnych;
  - g) niesprawnego urządzenia kotwicznego i kotwic;
  - h) powodowania rozlewu lub stwarzania bezpośredniego ryzyka rozlewu substancji niebezpiecznych lub zanieczyszczających;
  - i) powodowania wydostawania się do atmosfery łatwopalnych lub trujących gazów lub oparów;
  - j) wybuchu pożaru
  - k) przeładowania ponad dopuszczalną linię ładunkową;
- 19) Zgłoszenie do służby ruchu kapitanatu portu – zgłoszenie statku do służby ruchu odpowiedniego kapitanatu portu zgodnie z przepisami portowymi;
- 20) Ładunkowa jednostka transportowa - drogowy pojazd do przewozu towarów, wagon kolejowy do przewozu towarów, kontener do przewozu towarów, cysternę drogową, wagon kolejowy lub przenośny pojemnik;
- 21) Zezwolenie ruchu - czasowe pozwolenie wydane werbalnie przez służbę VTS określone mu statkowi na prowadzenie nawigacji w obszarze VTS;
- 22) Plan Podróży VTS - udokumentowany plan przejścia statku w obszarze VTS od momentu wejścia w obszar do momentu zacumowania i odwrotnie, będący częścią Planu Podróży Morskiej danego statku i zawierający wstępne informacje dotyczące planowanych kursów, zapasu wody pod stępką, holowania, pilotażu, miejsca cumowania lub kotwiczenia;
- 23) Pojemność brutto – pojemność brutto statku określona zgodnie z Międzynarodowym Świadectwem Pomiarowym Londyn 69 (International Tonnage Certificate 69) statku;
- 24) Strefa wyłączona dla Żeglugi - określona współrzędnymi geograficznymi, lub nazwą publikowaną na mapach nawigacyjnych, strefa wyłączona dla żeglugi przez Służbę VTS ze względu na zaistniały poważny wypadek morski lub inne okoliczności mające wpływ na bezpieczną żeglugę w danym akwenie;
- 25) Ostrzeżenie nawigacyjne - ostrzeżenie dotyczące bezpieczeństwa żeglugi, posiadające kolejny numer (zaczynając od nr 1 w danym roku kalendarzowym) oraz datę wydania, ogłaszane przez Biuro

Hydrograficzne Marynarki Wojennej (BHMW), rozpowszechniane przez radiowe stacje brzegowe i podawane w serwisie informacyjnym VTS, obowiązujące do odwołania lub do czasu opublikowania zawartej w nim informacji w Wiadomościach Żeglarskich;

- 26) Wiadomości Żeglarskie - wiadomości dotyczące bezpieczeństwa żeglugi, posiadające kolejny numer (zaczynając od nr 1 w danym roku kalendarzowym) oraz datę, wydawane przez Biuro Hydrograficzne Marynarki Wojennej (BHMW) i publikowane w cyklu tygodniowym;
- 27) Przepisy portowe - przepisy zarządzenia Dyrektora Urzędu Morskiego, regulujące sprawy bezpieczeństwa żeglugi i porządku na obszarze morskich portów, leżących w zakresie właściwości terytorialnej Dyrektora Urzędu Morskiego w Gdyni;
- 28) Konwencja SOLAS 74 - przepisy międzynarodowej konwencji o bezpieczeństwie życia na morzu, sporządzonej w Londynie dnia 1 listopada 1974 r. wraz z późniejszymi zmianami;
- 29) Konwencja MARPOL 73/78 - przepisy międzynarodowej konwencji o zapobieganiu zanieczyszczeniu morza przez statki, sporządzonej w Londynie 2 listopada 1973 r. wraz z załącznikami I, II, III, IV, V i VI oraz Protokół z 1978 r. dotyczący tej konwencji wraz z załącznikiem I sporządzonym w Londynie 17 lutego 1978 r. wraz z późniejszymi zmianami;
- 30) System PHICS - system kontrolno-informacyjny dla Portów Polskich (ang. Polish Harbours Information and Control System), będący elektronicznym systemem zbierania i gromadzenia informacji o statkach przewożących pasażerów lub ładunki niebezpieczne.

§ 3. Nadzór i kontrolę nad przestrzeganiem przepisów VTS sprawuje Dyrektor Urzędu Morskiego w Gdyni.

§ 4. Odpowiedzialnym za przestrzeganie przepisów VTS przez statek jest kapitan statku.

§ 5. W zakresie zapobiegania zderzeniom w obszarze VTS zastosowanie mają przepisy m.p.z.z.m.

§ 6. Kapitan każdego statku przebywającego w obszarze VTS jest zobowiązany, aby jego statek był obsadzony wystarczającą załogą o odpowiednich kwalifikacjach, zgodnie z wymaganiami administracji bandery statku stwierdzonymi w certyfikacie bezpiecznej obsługi (lub odpowiednio karcie bezpieczeństwa) tak, aby zapewnić:

- 1) bezpieczeństwo nawigacji statku, bezpieczeństwo postoju statku zacumowanego lub na kotwicy;
- 2) podporządkowanie się nakazom, ostrzeżeniom, instrukcjom i zaleceniom służby VTS;
- 3) zdolność reagowania na mogące zaistnieć niebezpieczeństwa i wypadki.

§ 7. W celu zapobiegania powstania ryzyka zderzenia, służba VTS jest upoważniona do informowania i ostrzegania o powstającej sytuacji kolizyjnej lub nadmiernego zbliżenia, oraz zalecania odpowiednich działań zapobiegawczych. Zalecenia takie mogą dotyczyć

zmian kursu i/lub prędkości. Niezależnie od podanych informacji i zaleceń, odpowiedzialność za wykonanie skutecznego działania ciąży na kapitanie statku.

§ 8. Zabrania się kapitanowi jakiegokolwiek statku uprawiania żeglugi w obszarze VTS, jeżeli jest on pod wpływem alkoholu, narkotyków lub innych substancji ograniczających sprawowanie osobistej kontroli nad bezpieczeństwem i ruchem statku.

§ 9. W przypadku uzasadnionego podejrzenia przez służbę VTS, że kapitan statku jest pod wpływem alkoholu, narkotyków lub innych substancji odurzających, służba VTS może uznać go za niezdolnego do pełnienia swych obowiązków, zabronić statkowi dalszego kontynuowania podróży w obszarze VTS i wydać nakaz skierowania statku na kotwicowisko.

§ 10. Statek, który otrzymał nakaz wymieniony w § 9 powinien pozostać we wskazanej pozycji do czasu, kiedy kapitan statku nie zostanie poddany sprawdzeniu przez upoważnione służby.

§ 11. Z chwilą opuszczenia przez statek obszaru VTS i wejścia w obszar redy lub portu stosuje się przepisy portowe.

§ 12. Komunikacja ze służbą VTS odbywa się w języku angielskim. W przypadku braku możliwości porozumienia się w języku angielskim stosuje się język polski.

§ 13. Jednostki pływające służb: Marynarki Wojennej, Straży Granicznej, Urzędu Morskiego, Policji i Urzędu Celnego podczas pełnienia obowiązków służbowych są zwolnione z przestrzegania niniejszych przepisów w takim zakresie, jaki jest niezbędny do wykonania tych obowiązków. Służby te powinny każdorazowo powiadomić służbę VTS o zakresie takich zwolnień.

Rozdział II

Zdolność żeglugowa i wyposażenie nawigacyjne

§ 14. 1. Kapitan każdego statku awizowanego powinien upewnić się, że przed wejściem w obszar VTS jego statek posiada pod wszelkimi względami zdolność żeglugową na całą podróż morską, zaś jego wyposażenie nawigacyjne jest w pełni sprawne, zgodnie z wymogami administracji państwa bandery statku oraz międzynarodowych lub polskich przepisów o bezpieczeństwie morskim.

2. Kapitan każdego statku w obszarze VTS zobowiązany jest zapewnić, aby jego statek miał bezpieczny zapas wody pod stępką w każdym momencie przebywania w obszarze VTS: będąc zarówno statkiem w drodze, na kotwicy lub zacumowanym.

3. Kapitan statku zobowiązany jest poinformować natychmiast służbę VTS, jeżeli statek jest niezdolny do bezpiecznej żeglugi za pomocą własnego napędu.

4. Kapitan każdego statku nawigującego w obszarze VTS zobowiązany jest zapewnić, aby w czasie żeglugi kompetentny członek załogi wykonywał wydawane przez niego polecenia manewrowe oraz zapewnić, aby automatyczne urządzenie sterowania nie było używane, jeśli nie znajduje się pod nadzorem kompetentnej osoby i w każdej chwili bez zwłoki można przejść na sterowanie ręczne.

5. Przed wejściem w obszar VTS kapitan każdego statku zobowiązany jest sprawdzić czy główne, pomocnicze i awaryjne urządzenia sterowe są sprawne i odpowiadają wymaganiom administracji państwa bandery oraz dokonać wpisu do dziennika okrętowego o wyniku takich prób.

§ 15. 1. Wszystkie statki zobowiązane zgodnie z Konwencją SOLAS 74 do posiadania statkowego urządzenia AIS, znajdujące się w obszarze właściwości terytorialnej Dyrektora Urzędu Morskiego w Gdyni powinny utrzymywać ten system w ciągłym działaniu, z wyjątkiem przypadków, w których porozumienia międzynarodowe, przepisy lub wymagania Międzynarodowej Organizacji Morskiej (IMO) stanowią o ochronie informacji nawigacyjnej.

2. Informacja przekazywana przez statek za pośrednictwem AIS powinna być zgodna z wymaganiami Międzynarodowej Organizacji Morskiej (IMO), pełna i aktualna.

3. W przypadku, gdy kapitan statku zdecyduje o wyłączeniu statkowego urządzenia AIS zobowiązany jest natychmiast powiadomić o tym służbę VTS za pomocą dostępnych środków łączności, podając przyczynę wyłączenia.

§ 16. 1. Kapitan każdego statku awizowanego przed wejściem w obszar VTS powinien posiadać przygotowany właściwy Plan Podróży Statku w obszarze VTS, od linii zgłoszeniowej do nabrzeża i z powrotem, zwany dalej Planem Podróży VTS. Plan Podróży VTS powinien być kontynuacją i integralną częścią Planu Podróży Morskiej Statku oraz uwzględniać analizę potencjalnych zagrożeń nawigacyjnych i stosowanie się do:

- 1) Systemów Rozgraniczenia Ruchu Statków "Zatoka Gdańska";
- 2) Systemu GDANREP;
- 3) Zaleceń na temat żeglugi na obszarze Zatoki Gdańskiej dla statków płynących do portów polskich;
- 4) Zasad zgłaszania statków do służby kontroli ruchu właściwego kapitanatu portu.

2. Plan Podróży VTS musi być ustnie zatwierdzony przez służbę VTS podczas meldunku wejścia w obszar VTS. Zatwierdzenie takie jest warunkiem udzielenia zezwolenia ruchu dla statku w obszarze VTS. Wykonanie zatwierzonego Planu Podróży VTS powinno być ciągle monitorowane przez kapitana statku i służbę VTS.

Rozdział III

Procedury łączności i nasłuchu, światła, znaki dzienne i sygnały dźwiękowe

§ 17. Kanałem roboczym VTS jest kanał 71 VHF, a kanałem zapasowym VTS jest kanał 66 VHF.

§ 18. 1. Kapitan każdego statku w obszarze VTS wyposażonego zgodnie z obowiązującymi przepisami w urządzenia łączności radiowej VHF zobowiązany jest zapewnić, aby na jego statku:

- 1) prowadzony był ciągły nasłuch na kanale roboczym VTS;

2) składane były wszystkie meldunki jakie statek zobowiązany jest składać zgodnie z postanowieniami systemu meldunkowego wymienionego w załączniku Nr 2, gdy statek jest w drodze lub na kotwicy;

3) urządzenia łączności były używane zgodnie z przepisami.

2. Kapitan każdego statku żeglugi międzynarodowej w obszarze VTS zobowiązany jest zapewnić, aby jego urządzenia łączności VHF były obsługiwane przez właściwie wykwalifikowany i upoważniony personel, zdolny do prowadzenia efektywnej łączności w języku angielskim.

3. Dla zapewnienia bezpieczeństwa własnego i innych statków, wszystkim statkom nie wyposażonym w stacjonarne urządzenia łączności VHF, w drodze lub na kotwicy w obszarze VTS, zaleca się posiadanie co najmniej:

1) przenośnych urządzeń łączności VHF, lub

2) jakichkolwiek środków łączności telefonicznej, które umożliwią wzywanie pomocy, odbiór informacji i ostrzeżeń nawigacyjnych, informacji o warunkach hydrometeorologicznych w obszarze VTS oraz pozwolą składać meldunki awaryjne.

4. Jakakolwiek korespondencja dla zapewnienia bezpieczeństwa żeglugi prowadzona przez statki znajdujące się na obszarze VTS, zarówno ze służbą VTS jak i z innymi statkami powinna odbywać się na kanale roboczym VTS.

5. Zgodnie z odrębnymi przepisami polskimi, informacje o charakterze poufnym lub zastrzeżonym mogą być przekazywane służbie VTS innym środkami łączności, w tym również środkami łączności elektronicznej.

6. Prowadzenie komunikacji na jakimkolwiek kanale łączności VHF powinno być zgodne z wymaganiami regulaminu radiokomunikacji morskiej dla prowadzenia łączności w paśmie VHF morskiej służby ruchomej oraz według zasad zawartych w SMCF (Standard Marine Communication Phrases) i według IMO Standard Marine Vocabulary.

7. Statkom na obszarze VTS oraz w jego pobliżu zabrania się korzystania z kanału roboczego VTS do prowadzenia łączności nie związanej z zapewnieniem bezpieczeństwa żeglugi.

8. Każdy statek powinien przedsięwziąć wszelkie możliwe środki w celu uniknięcia zablokowania kanału roboczego VTS.

9. Każdy statek zobowiązany jest na polecenie służby VTS przejść na kanał zapasowy VTS.

10. W przypadku zablokowania kanału roboczego, statki powinny wywoływać służbę VTS na kanale 16 VHF a następnie przejść na jej polecenie na kanał zapasowy.

§ 19. 1. Światła, znaki i sygnały dźwiękowe statków, poduszkowców i wodnosamolotów w obszarze VTS powinny być zgodne z przepisami m.p.z.z.m. i wytycznymi Międzynarodowego Kodu Sygnałowego.

2. Statki służby SAR podczas prowadzenia akcji poszukiwawczych i ratowniczych mogą używać niebieskich świateł błyskowych widocznych dookoła widnokregu.

Rozdział IV **Zasady ruchu statków w obszarze VTS**

§ 20. Zasady ruchu statków, określone poniżej, obowiązują wszystkie statki w obszarze VTS w każdych warunkach widzialności.

§ 21. W obszarze VTS ustanowione są Systemy Rozgraniczenia Ruchu Statków "Zatoka Gdańska", przyjęte zgodnie z prawidłem 10 rozdziału V Konwencji SOLAS przez Międzynarodową Organizację Morską (IMO) i składające się z elementów wymienionych w załączniku nr 1.

§ 22. Statki płynące z Morza Bałtyckiego do Portu Północnego w Gdańsku i w kierunku przeciwnym, powinny korzystać z systemu rozgraniczenia ruchu „WSCHÓD”.

§ 23. Statki płynące z Morza Bałtyckiego do Nowego Portu w Gdańsku i w kierunku przeciwnym, powinny korzystać z części północno-wschodniej i południowo-zachodniej systemu rozgraniczenia ruchu „ZACHÓD”.

§ 24. Statki płynące z Morza Bałtyckiego do Gdyni i w kierunku przeciwnym, powinny korzystać z części północno-wschodniej i zachodniej systemu rozgraniczenia ruchu „ZACHÓD”.

§ 25. Statki zbliżające się do obszaru zwiększonej uwagi i płynące wewnątrz tego obszaru powinny zachowywać szczególną ostrożność i płynąć zgodnie z zalecanym kierunkiem ruchu.

§ 26. Statki w żegludze międzynarodowej płynące z Gdyni (port, reda) do Nowego Portu w Gdańsku (port, reda) lub w kierunku przeciwnym, powinny podążać zalecaną trasą przepływu 343° - 163° ustanowioną pomiędzy pławami „GD” i „NP” lub płynąć właściwymi torami kierunkowymi pomiędzy pławami „GD”, „GN” i „NP”.

§ 27. Statki w żegludze międzynarodowej płynące z Portu Północnego w Gdańsku do Nowego Portu w Gdańsku (port, reda) lub do Gdyni (port, reda) powinny, po zdaniu pilota przy pławie „PP”, płynąć w kierunku północnym. Po minięciu kotwiczowiska nr 5 dla zbiornikowców, powinny wykonać zwrot na kurs 314° i sterować w kierunku pławy „GN” wystawionej w obszarze zwiększonej uwagi, wykonać zwrot przy tej pławie i dalej podążać właściwym torem kierunkowym.

§ 28. Statki w żegludze międzynarodowej płynące z Nowego Portu w Gdańsku (port, reda) lub z Gdyni (port, reda) do Portu Północnego w Gdańsku powinny podążać właściwym torem kierunkowym do obszaru zwiększonej uwagi ustanowionego wokół pławy „GN”, po czym powinny wykonać zwrot na kurs 134° i podążać zalecaną trasą przepływu w kierunku pławy „ZS”. Po minięciu kotwiczowiska nr 5 dla zbiornikowców powinny one zmienić kurs na południe w kierunku pozycji brania pilota oznaczonej pławą „PP”.

§ 29. Statki na próbach morskich w obszarze VTS powinny unikać wchodzenia w systemy rozgraniczenia ruchu i manewrować w miejscu wskazanym przez służbę VTS.

§ 30. Ze strefy ruchu przybrzeżnego mogą korzystać: statki żaglowe, statki zajęte połowem, statki w drodze do lub z portu lub kotwiczowiska w granicach strefy ruchu przybrzeżnego oraz statki o długości mniejszej niż 20 metrów.

§ 31. Statki zajęte połowem nie powinny przeszkadzać przejściu jakiegokolwiek statkowi idącego torem kierunkowym systemu rozgraniczenia ruchu. Statkom zabrania się rozkładania narzędzi połowowych w granicach systemów rozgraniczenia ruchu i w odległości mniejszej niż 150 m od granic systemów rozgraniczenia ruchu, torów wodnych, redy lub kotwiczowiska. Wszelkie narzędzia połowowe rozkładane w obszarze VTS muszą być oznaczone w sposób odpowiadający odrębnym przepisom.

§ 32. Statek o ograniczonej zdolności manewrowej, gdy zajęty jest w obrębie systemów rozgraniczenia ruchu pracami hydrograficznymi, badawczymi, podwodnymi, hydrotechnicznymi, pogłębiarskimi, układaniem, obsługą lub podnoszeniem kabli, rurociągów lub oznakowania nawigacyjnego jest zwolniony od przestrzegania powyższych przepisów ruchu w takim stopniu, w jakim jest to konieczne dla wykonywania tych czynności. Statek taki zobowiązany jest do składania dodatkowo odpowiednich meldunków specjalnych (SR) zgodnie z załącznikiem nr 2.

§ 33. Jakiegokolwiek operacje związane z lądowaniem, manewrowaniem lub startem wodnosamolotów w obszarze VTS mogą odbywać się tylko po uprzednim zezwoleniu ruchu wydanym przez służbę VTS.

§ 34. 1. Zabrania się jakimkolwiek statkom wchodzić w strefy zamknięte dla żeglugi i rybołówstwa.

2. Okresy zamknięcia stref zamkniętych dla żeglugi i rybołówstwa ogłasza się w Ostrzeżeniach Nawigacyjnych, nadawanych w serwisie informacyjnym VTS oraz na żądanie użytkowników.

3. Granice stref okresowo zamykanych dla żeglugi i rybołówstwa publikowane są na mapach morskich oraz w Wiadomościach Żeglarskich.

§ 35. 1. Niezależnie od powyższych przepisów, w przypadku wystąpienia poważnego wypadku morskiego lub dla zapewnienia bezpieczeństwa i ochrony żeglugi, bezpieczeństwa życia na morzu lub ochrony środowiska, Służba VTS może czasowo zmienić organizację ruchu, określoną w niniejszych przepisach oraz ogłosić dowolną strefę w obszarze VTS jako Strefę Wyłączonej dla Żeglugi.

2. Każdy statek, który w czasie ogłoszenia Strefy Wyłączonej dla Żeglugi znajdował się w niej i nie jest zaangażowany w akcję związaną z wypadkiem, zobowiązany jest niezwłocznie opuścić Strefę Wyłączonej dla Żeglugi na żądanie służby VTS.

3. Wyłączenie akwenu dla żeglugi statków odbywa się poprzez ogłoszenie przez służbę VTS na kanale roboczym VTS i jeżeli nie określono granic czasowych, obowiązuje aż do odwołania.

Rozdział V **Ograniczona widzialność**

§ 36. 1. W przypadku ograniczenia widzialności poniżej 0.5 Mm Służba VTS nadaje ostrzeżenie o

aktualnych warunkach widzialności, wymaga stosowania w obszarze VTS przez wszystkie statki postanowień prawideł 19 i 35 m.p.z.z.m i informuje o możliwości korzystania ze służby asysty nawigacyjnej.

2. Żaden statek zobowiązany zgodnie z Konwencją SOLAS 74 do posiadania radaru, nie może nawigować w obszarze VTS w warunkach widzialności ograniczonej poniżej 0.5 Mm, jeśli nie posiada w pełni sprawnego radaru, chyba że uzyska zgodę służby VTS.

Rozdział VI

Statki szczególne i statki stwarzające zagrożenie

§ 37. 1. Służba VTS jest upoważniona do zmiany organizacji ruchu lub zatrzymania ruchu statków szczególnych i statków stwarzających zagrożenie oraz skierowania tych statków na wyznaczone pozycje postoju lub kotwiczenia, w przypadku odmowy przyjęcia statków stwarzających zagrożenie przez port lub powstania warunków utrudniających bezpieczną nawigację. Warunki utrudniające bezpieczną nawigację oznaczają:

- 1) ograniczenie widzialności poniżej 0,5 mili morskiej;
- 2) zagrożenie bezpieczeństwa statków lub obiektów portowych.

2. Kapitan każdego statku zobowiązany jest zgłosić natychmiast do służby VTS, zgodnie z informacją przedstawioną w załączniku 2, wszystkie znane mu fakty, które mogą sprawić, że jego statek może zostać uznany za stwarzający zagrożenie.

3. Kapitan każdego statku, na którym doszło do wydostania się lub nieuniknione jest wydostanie się za burtę ładunków niebezpiecznych lub zanieczyszczających w jakiegokolwiek formie lub opakowaniu, powinien:

- 1) bezzwłocznie zgłosić ten fakt służbie VTS na kanale roboczym VTS lub wszelkimi innymi dostępnymi środkami komunikacji;
- 2) natychmiast zatrzymać statek w bezpiecznej pozycji;
- 3) do czasu podjęcia akcji walki z zanieczyszczeniem przez wyspecjalizowane służby statek powinien zablokować wszelkimi dostępnymi środkami możliwość wydostawania się substancji lub ładunków za burtę;
- 4) podjąć działania zgodnie z Okrętowym Planem Zapobiegania Rozlewom Olejowym lub Okrętowym Planem Zapobiegania Rozlewom Substancji Niebezpiecznych (jeśli posiada);
- 5) wykorzystywać środki chemiczne za burtą statku jedynie po uzyskaniu wyraźnego pozwolenia udzielonego przez prowadzącego akcję walki z zanieczyszczeniem.

4. Zabrania się odgazowywania zbiornikowców, chemikaliowców i gazowców w obszarze VTS bez zgody służby VTS.

Rozdział VII

Kotwiczenie, pilotaż, zestawy holownicze w obszarze VTS

§ 38. 1. Zabronione jest kotwiczenie statków awizowanych w miejscach innych niż wyznaczone

kotwicowiska, z wyjątkiem sytuacji awaryjnych w celu uniknięcia: zderzenia, wejścia na mieliznę, uszkodzenia innego statku, znaku nawigacyjnego, obiektu lądowego lub jakiegokolwiek innej instalacji morskiej lub przybrzeżnej.

2. W sytuacjach awaryjnych statek powinien zakotwiczyć w miarę możliwości z dala od systemów rozgraniczenia ruchu lub torów wodnych i jak najszybciej powiadomić o miejscu i przyczynie kotwiczenia służbę VTS oraz wystawić właściwe światła i znaki nawigacyjne zgodnie z przepisami m.p.z.z.m. Po ustaniu przyczyny awaryjnego kotwiczenia statek powinien jak najszybciej opuścić miejsce awaryjnego kotwiczenia i powiadomić o tym fakcie służbę VTS.

3. Uzgadniając Plan Podróży VTS, o miejscu kotwiczenia informuje statek awizowany:

- 1) służba VTS - dla statków przybywających do portów Zatoki Gdańskiej;
- 2) służba ruchu kapitanatu portu - dla statków opuszczających porty Zatoki Gdańskiej.

4. Postanowienia ust. 1 i 2 nie mają zastosowania do statków zajętych w obszarze VTS pracami hydrograficznymi, badawczymi, podwodnymi, hydrotechnicznymi, pogłębiarskimi, układaniem, obsługą lub podnoszeniem kabli, rurociągów lub oznakowania nawigacyjnego. Statki takie mogą po uzyskaniu zgody służby VTS na prowadzenie wyżej wymienionych prac pozostawać na kotwicy do zakończenia czynności związanych z tymi pracami. Służba VTS powinna być każdorazowo informowana przez takie statki o ich pozycji, pozycji kotwic i przebiegu prac aż do ich zakończenia.

5. Każdy statek awizowany oraz wymieniony w ust. 4 w przypadku kotwiczenia w obszarze VTS powinien:

- 1) powiadomić służbę VTS po rzuceniu kotwicy;
- 2) utrzymywać nasłuch na kanale roboczym VTS podczas pozostawania na kotwicy;
- 3) uzyskać zgodę służby VTS na odkotwiczenie i włączenie się do ruchu;
- 4) powiadomić służbę VTS w momencie odkotwiczenia.

§ 39. 1. Wszystkie statki obowiązane do korzystania lub zamierzające skorzystać z usług pilota portowego, powinny w chwili składania raportu na wejściu w obszar VTS potwierdzić żądanie pilota do służby VTS.

2. Uzgadniając Plan Podróży VTS, służba VTS przekazuje statkom zdążającym do portów instrukcje o miejscu i czasie brania pilota portowego.

3. Przekazywanie kapitanowi statku znajdującego się w obszarze VTS jakiegokolwiek instrukcji o zmianie czasu lub miejsca przekazania pilota może być dokonywane wyłącznie na kanale roboczym VTS, za pośrednictwem służby VTS. Powyższe nie dotyczy łączności związanej z przekazywaniem pilota na statek lub ze statku.

4. Szczegółowe warunki pilotażu portowego określają przepisy odrębne.

5. Służba VTS może nakazać statkowi korzystanie z usług pilota na obszarze VTS poza portami, jeżeli

wymagają tego względu bezpieczeństwa a w szczególności, gdy statek taki jest statkiem stwarzającym zagrożenie.

6. Statek korzystający z usług pilota pełnomorskiego powinien zgłosić ten fakt służbie VTS podczas składania meldunku przed wejściem w obszar VTS.

7. Kapitan statku korzystającego z usług pilota w obszarze VTS nie jest zwolniony od przestrzegania niniejszych przepisów VTS.

§ 40. 1. Jakiegokolwiek zespoły holownicze powinny otrzymać zgodę od służby VTS na wejście w obszar VTS, informując dodatkowo o typie jednostki holowanej, rodzaju i długości holu.

2. Jeżeli właściwości zestawu holowniczego powodują jego ograniczoną zdolność manewrową, kapitan statku holowniczego powinien zgłosić ten fakt do służby VTS przy składaniu meldunku przed wejściem w obszar VTS.

3. Kapitan każdego statku holowniczego powinien zapewnić, aby w każdym momencie operacji holowania, odpowiednie urządzenia i sprzęt holowniczy były na burcie celem bezpiecznego manewrowania, cumowania i odcumowania, biorąc pod uwagę właściwości manewrowe zestawu holowniczego i warunki pogodowe.

4. Opuszczenie przez holownik jednostki holowanej przed jej bezpiecznym zacumowaniem lub przekazaniem innemu holownikowi jest zabronione.

Rozdział VIII

Zgłoszenie spodziewanego przybycia statku (ETA)

§ 41. 1. Armator, agent lub kapitan każdego statku awizowanego zmierzającego do portu w obszarze właściwości terytorialnej Dyrektora Urzędu Morskiego w Gdyni zobowiązany jest zgłosić do Centrum VTS informacje zgodnie z ust. 2 i ust. 3:

- 1) przynajmniej 24 godziny przed przybyciem (72 godziny dla zbiornikowców z ładunkami niebezpiecznymi lub nieodgazowanych po ich przewozie - 48 godzin dla zbiornikowców odgazowanych) lub
- 2) najpóźniej w czasie gdy statek opuszcza poprzedni port, jeśli podróż trwa mniej niż 24 godziny, lub
- 3) jeśli port zawinięcia nie jest znany lub zmienia się podczas podróży, tak szybko, jak tylko ta informacja jest dostępna.

2. Zgłoszenie spodziewanego przybycia statku (ETA) przekazywane zgodnie z ust. 1 powinno zawierać wszystkie informacje określone znacznikami: A, G, I, P, T, U, W, X zgodnie z tabelą kodu przekazywanej informacji przedstawioną w załączniku Nr 2 oraz powinno być przekazywane za pośrednictwem systemu PHICS lub w przypadku jego niedostępności pocztą elektroniczną, faksem lub telefonicznie.

3. Dla statku zobowiązanego zgodnie z Konwencją SOLAS do postanowień Kodeksu ISPS należy przekazać stosownie do ust. 1 dodatkowo informacje w zakresie ochrony statku za pośrednictwem systemu PHICS lub w przypadku jego niedostępności pocztą elektroniczną, faksem lub telefonicznie.

4. Armator, agent lub kapitan statku awizowanego zobowiązany jest powiadomić służbę VTS w przypadku zmiany spodziewanego czasu przybycia statku o więcej niż 2 godziny lub odwołania wejścia statku do portu.

5. Dokonanie za pomocą systemu PHICS zgłoszenia do Kapitanatu Portu w zakresie zgodnym z treścią § 41 ust. 1-3 jest równoznaczne ze spełnieniem wymogów niniejszego rozdziału.

Rozdział IX

Zgłoszenie towarów niebezpiecznych lub zanieczyszczających

§ 42. 1. Armator, agent lub kapitan statku przewożącego towary niebezpieczne lub zanieczyszczające, opuszczającego port położony w obszarze właściwości terytorialnej Dyrektora Urzędu Morskiego w Gdyni, zobowiązany jest zgłosić do Centrum VTS informacje, o których mowa w ust. 3 poniżej najpóźniej w momencie wyjścia statku z portu.

2. Armator, agent lub kapitan statku przewożącego towary niebezpieczne lub zanieczyszczające, zdążającego do portu lub kotwiczowiska położonego w obszarze właściwości terytorialnej Dyrektora Urzędu Morskiego w Gdyni przekazuje do Centrum VTS informacje, o których mowa w ust. 3 najpóźniej w chwili opuszczenia przez statek portu ładunku takich towarów.

3. Zgłoszenie towarów niebezpiecznych lub zanieczyszczających powinno zawierać wszystkie poniższe informacje:

1) dane ogólne:

- a) dane identyfikacyjne statku (nazwa, sygnał wywoławczy, numer identyfikacyjny IMO, numer MMSI);
- b) przynależność państwową statku;
- c) nazwę portu przeznaczenia;
- d) nazwę portu, w którym dokonano załadunku ładunków niebezpiecznych lub zanieczyszczających;
- e) przewidywany czas wyjścia z portu wyjścia (ETD) i przewidywany czas przybycia do portu przeznaczenia (czas lokalny ETA);
- f) plan zamierzonej trasy podróży;
- g) liczbę wszystkich osób na pokładzie statku;

2) dane o towarach i armatorze:

- a) prawidłową nazwę techniczną przewożonego towaru,
- b) numer identyfikacji towaru UN (Organizacji Narodów Zjednoczonych), jeżeli istnieje,
- c) klasę szkodliwości towaru określoną według klasyfikacji przyjętej przez IMO w Kodeksach: IMDG, IBC, IGC,
- d) klasę statku określoną przez IMO według Kodeksu INF,
- e) kategorię szkodliwości substancji określoną według załącznika II i III do Konwencji MARPOL 1973/78,
- f) ilość towarów i ich lokalizację na statku, a jeżeli towary te są przewożone w ładunkowych jednostkach transportowych - znaki identyfikacyjne tych opakowań,
- g) oświadczenie, że statek posiada listę lub manifest albo odpowiedni plan ładunkowy, określający szczegóły dotyczące ilości oraz lokalizacji na statku przewożonych towarów niebezpiecznych lub zanieczyszczających,

- h) dane o armatorze, i/lub o podmiocie eksploatującym statek, takie jak: jego nazwa, siedziba, adres, telefon, faks, e-mail;
- i) adres podmiotu, pod którym można otrzymać bardziej szczegółowe informacje o statku i przewożonym ładunku.

4. Zgłoszenie towarów niebezpiecznych lub zanieczyszczających powinno być przekazywane za pośrednictwem systemu PHICS lub w przypadku jego niedostępności pocztą elektroniczną, faksem lub telefonicznie.

5. Dyrektor Urzędu Morskiego może zwolnić statek z obowiązku każdorazowego zgłoszenia ładunków niebezpiecznych lub zanieczyszczających, jeżeli odbywa on regularne rejsy na tej samej trasie pomiędzy portami leżącymi w polskich obszarach morskich i dla każdego rejsu, informacja określona w ust. 3 jest dostępna niezwłocznie dla służby VTS na jej żądanie, 24 godziny na dobę.

6. Dokonanie za pomocą systemu PHICS zgłoszenia do Kapitanatu Portu w zakresie zgodnym z treścią § 42 ust. 1-4 jest równoznaczne ze spełnieniem wymogów niniejszego rozdziału.

Rozdział X

Meldunki Ruchu Statków i Zezwolenia Ruchu

§ 43. 1. Wszystkie statki wchodzące w obszar VTS i znajdujące się w obszarze VTS zobowiązane są do składania stosownych meldunków zgodnie z tabelami systemu meldunkowego określonymi w załączniku Nr 2.

2. W momencie wejścia z morza w obszar VTS, kapitan każdego statku awizowanego zobowiązany jest złożyć zgodnie z systemem GDANREP meldunek (SP) do Centrum VTS oraz złożyć oświadczenie, że jego statek posiada zdolność żeglugową na całą podróż w obszarze VTS, jego wyposażenie nawigacyjne jest w pełni sprawne oraz że Plan Podróży VTS został przygotowany zgodnie z § 16. Następnie statek awizowany zobowiązany jest do składania stosownych meldunków pozycyjnych (PR). Pozycje punktów meldunkowych oraz kanały robocze VHF składania meldunków są określone na mapach morskich, zaś jakiegokolwiek ich zmiany będą publikowane w Wiadomościach Żeglarskich.

3. Statek posiadający urządzenie AIS działające zgodnie z § 15 może dokonać skróconego meldunku (SP) zawierającego nazwę statku lub sygnał wywoławczy i numer IMO statku, liczbę wszystkich osób na statku, oraz potwierdzenie przewożenia ładunków niebezpiecznych i zanieczyszczających.

4. Statki awizowane zobowiązane są tuż po wyjściu z przystani lub z portu innego niż Gdynia lub Gdańsk dokonać zgłoszenia do służby VTS podając informacje zgodnie z tabelą meldunkową w załączniku 2.

5. Niezależnie od obowiązku wymienionego w ust. 1-4, każdy statek zobowiązany jest przed wejściem w obszar portu i przed odcumowaniem od nabrzeża w porcie/odkotwiczeniem z kotwiczowiska portu złożyć meldunek do służby ruchu właściwego kapitanatu/bosmanatu portu i uzyskać zezwolenie ruchu zgodnie z przepisami portowymi.

6. Wszystkie statki nie awizowane wyposażone w urządzenia łączności VHF zamierzające przeciąć tor kierunkowy lub wejść na tor kierunkowy Systemów Rozgraniczenia Ruchu, zobowiązane są do uzyskania zgody od operatora VTS na wykonanie takiego manewru.

7. Statki wymienione w pkt od 1 do 3 poniżej nie mogą wejść w obszar VTS, ani opuścić miejsca zacumowania lub zakotwiczenia w obszarze VTS bez zezwolenia ruchu, wydanego przez służbę VTS.

Są to:

- 1) statki awizowane;
- 2) statki stwarzające zagrożenie;
- 3) statki obłożone zakazem wejścia do portów państw - stron Memorandum Paryskiego decyzją organu inspekcji państwa portu.

§ 44. 1. Bez zezwolenia ruchu służby VTS zabrania się wykonywania poniższych czynności specjalnych:

- 1) bunkrowania statków lub zdawania nieczystości ze statków;
- 2) wywożenia i usuwania do morza urobku uzyskanego przy pogłębianiu akwenów;
- 3) zatapiania jakichkolwiek materiałów;
- 4) wydobywania mienia zatopionego lub pływającego;
- 5) eksploatacji zasobów mineralnych;
- 6) wystawiania lub zdejmowania jakichkolwiek znaków nawigacyjnych;
- 7) przeprowadzania prób statków;
- 8) opuszczania na wodę łodzi ze statków;
- 9) przeprowadzania ćwiczeń ratowniczych i zwalczania rozlewów;
- 10) przeladunku towarów i przekazywania osób ze statków poza miejscami do tego wyznaczonymi;
- 11) organizowania masowych imprez sportowych lub żeglarskich;
- 12) prac hydrotechnicznych;
- 13) budowy sztucznych wysp, konstrukcji i urządzeń;
- 14) prac pogłębiarskich;
- 15) prac hydrograficznych;
- 16) badań naukowych morza i dna morskiego;
- 17) pletwonurkowania rekreacyjnego;
- 18) przeszukiwania wraków statków;
- 19) prac podwodnych;
- 20) kładzenia kabli, rurociągów;

21) usuwania z powierzchni wód substancji ropopochodnych.

2. Każdy statek lub w przypadku grupy statków, statek koordynujący (lub odpowiednio brzegowy koordynator) przed podjęciem czynności wymienionych w ust. 1 oraz po ich zakończeniu zobowiązany jest złożyć zgodnie z załącznikiem Nr 2 meldunek specjalny (SR) do Centrum VTS podając swoją identyfikację oraz typ prac i miejsce ich wykonywania oraz prowadzić ciągle nasłuch na kanale roboczym VTS podczas trwania tych czynności.

3. Zasady udzielania zezwoleń przez uprawnione organy na wykonywanie czynności specjalnych wymienionych w ust. 1 określają odrębne przepisy.

§ 45. Wszystkie statki nieawizowane mogą uczestniczyć w dobrowolnym systemie meldunkowym, zgłaszając do Centrum VTS na kanale roboczym VTS:

- 1) nazwę, sygnał wywoławczy;
- 2) całkowitą ilość osób na burcie;
- 3) port przeznaczenia.

§ 46. Okręty Marynarki Wojennej RP oraz jednostki pływające Straży Granicznej i Policji nie są zobowiązane do podawania meldunków zawierających szczegółowe informacje o jednostce, a jedynie jej przynależność i identyfikację ułatwiającą służbie VTS wywołanie dla zapewnienia bezpieczeństwa żeglugi w obszarze systemu VTS. Jeśli taki okręt lub jednostka pływająca nie może nawiązać łączności ze służbą VTS na kanale roboczym VTS ze względu na charakter wykonywanego zadania, informacje powyższe może przekazać oficer operacyjny odpowiedniej służby.

Rozdział XI Procedury i Meldunki Awaryjne

§ 47. Przepisy niniejszego rozdziału mają zastosowanie do wszystkich statków w obszarze właściwości terytorialnej Dyrektora Urzędu Morskiego w Gdyni, z wyłączeniem obszarów portów morskich. W obszarze powyższym służba VTS pełni serwis asysty morskiej zgodnie z wytycznymi Rezolucji IMO A.950(23), w tym również zgodnie z odrębnymi przepisami, serwis związany z realizacją zadań mających na celu udzielenie statkom miejsca schronienia.

§ 48. 1. Kapitan każdego statku, powinien niezwłocznie poinformować Dyrektora Urzędu Morskiego w Gdyni za pośrednictwem służby VTS o jakimkolwiek zdarzeniu lub wypadku, który może mieć wpływ na bezpieczeństwo życia ludzkiego, bezpieczeństwo i ochronę żeglugi, ochronę środowiska lub organizację ruchu morskiego.

2. W szczególności kapitan każdego statku, który:

- 1) doznał zagrożenia bezpieczeństwa ochrony statku lub, na którym doszło do ataku terrorystycznego, piractwa, ciężkiego naruszenia prawa;
- 2) doznał kolizji z innym statkiem, obiektem lądowym lub oznakowaniem nawigacyjnym;
- 3) wszedł na mieliznę lub dotknął dna morskiego;

4) doznał awarii lub uszkodzeń, które spowodowały lub mogą spowodować, że będzie statkiem stwarzającym zagrożenie w znaczeniu niniejszych przepisów;

5) utracił za burtą ładunki niebezpieczne w opakowaniach, włącznie z ładunkowymi jednostkami transportowymi zawierającymi ładunki niebezpieczne, lub gdy taka utrata jest nieunikniona;

6) dokonał rozlewu oleju (Załącznik I MARPOL 73/78) lub szkodliwych substancji przewożonych luzem (Załącznik II MARPOL 73/78) oraz gdy rozlew taki jest nieunikniony;

7) dokonał uwolnienia za burtę substancji szkodliwych w opakowaniach, włącznie z ładunkowymi jednostkami transportowymi zawierającymi substancje, które według Kodeksu IMDG są szkodliwe dla środowiska morskiego (Załącznik III MARPOL 73/78) lub uwolnienie takie jest nieuniknione;

8) zauważył plamę materiałów zanieczyszczających lub dryfujące na morzu kontenery lub opakowania powinien tak szybko jak to jest możliwe poinformować służbę VTS na kanale roboczym VTS lub w jakikolwiek inny sposób o wyżej wymienionym zdarzeniu podając informacje zgodnie z postanowieniami rezolucji Międzynarodowej Organizacji Morskiej A.851(20).

§ 49. 1. W przypadku zanieczyszczenia lub zagrożenia zanieczyszczeniem środowiska w obszarze, wskazanym w § 47, służba VTS może na polecenie Dyrektora Urzędu Morskiego w Gdyni przekazać kapitanowi statku stwarzającemu takie zagrożenie nakaz, zawierający:

- 1) opuszczenie polskich obszarów morskich przez statek;
- 2) ograniczenie ruchu statku lub skierowanie go na określony kurs - niniejsze wymaganie nie wpływa na odpowiedzialność kapitana za bezpieczną nawigację statku;
- 3) przeholowanie, ratowanie statku lub przeprowadzenie niezbędnych napraw;
- 4) przejście do miejsca schronienia;
- 5) wyładowanie we wskazanym miejscu substancji zanieczyszczających.

2. Operator, armator, kapitan statku i właściciel niebezpiecznych lub zanieczyszczających ładunków przewożonych na statku zobowiązują się pozostawać w kontakcie ze służbą VTS na jej żądanie, w celu zminimalizowania konsekwencji wypadku lub katastrofy na morzu.

§ 50. Armator każdego statku pasażerskiego w razie jakiegokolwiek wypadku lub zagrożenia bezpieczeństwa pasażerów zobowiązany jest niezwłocznie przekazać służbie VTS na jej żądanie informacje objęte rejestracją w systemie rejestracji pasażerów należącym do takiego armatora.

§ 51. 1. Każda osoba prowadząca lub koordynująca akcję poszukiwania i ratownictwa zobowiązana jest niezwłocznie poinformować Dyrektora Urzędu Morskiego w Gdyni za pośrednictwem służby VTS o jakimkolwiek wypadku związanym z zagrożeniem lub utratą życia

ludzkiego a następnie składać stosowne raporty sytuacyjne o zdarzeniu aż do zakończenia akcji.

2. Każda osoba prowadząca lub koordynująca akcję zwalczania rozlewów olejowych lub substancji zanieczyszczających zobowiązana jest niezwłocznie poinformować Dyrektora Urzędu Morskiego w Gdyni za pośrednictwem służby VTS o szczegółach takiego zdarzenia a następnie składać stosowne raporty sytuacyjne aż do zakończenia akcji.

§ 52. 1. W przypadku, gdy doznane uszkodzenia lub awaria statku mają lub mogą mieć wpływ na zdolność żeglugową kapitan takiego statku nie może podejmować dalszej żeglugi bez zgody Dyrektora Urzędu Morskiego w Gdyni, z wyjątkiem opuszczenia systemów rozgraniczenia ruchu oraz zakotwiczenia dla zapewnienia bezpieczeństwa ludzi i statku.

2. Kapitan statku, który doznał awarii powinien podporządkować się instrukcjom służby VTS co do kursów nad dnem, prędkości nad dnem, tras przejścia, miejsca postoju lub kotwiczenia oraz wszelkich dodatkowych poleceń określonych szczególnymi okolicznościami wydarzenia.

3. W razie niebezpieczeństwa zatonięcia statku kapitan powinien skierować statek, jeżeli to jest możliwe, poza tor wodny na płytszą wodę.

4. Kapitan statku, który utracił za burtą statku kotwice, łańcuch kotwiczny, linę stalową, śrubę okrętową lub jakikolwiek przedmiot o wymiarach lub charakterystyce mogącej mieć wpływ na bezpieczeństwo ruchu i kotwiczenia statków powinien podać do służby VTS: pozycję utraconego przedmiotu, jego charakterystykę. Przedmioty powyższe powinny być bez zwłoki wydobyte przez statek lub osoby, które je utraciły.

§ 53. Kapitan każdego statku powinien bezzwłocznie zgłaszać służbie VTS, wszelkie stwierdzone lub zaobserwowane awarie lub defekty oznakowania nawigacyjnego na obszarze VTS oraz wszelkie zaobserwowane niebezpieczeństwa nawigacyjne jak: dryfujący łód, wraki lub inne obiekty; silne oblodzenie statku, wiatr o sile 10 w skali Beauforta i większej nie objęty ostrzeżeniem lub widzialność ograniczoną poniżej 0,5 mili morskiej nie ogłoszoną w serwisie informacyjnym VTS.

Rozdział XII

Serwis informacyjny, asysty nawigacyjnej, organizacji ruchu

§ 54. 1. Serwis informacyjny jest to usługa świadczona przez służbę VTS w celu zapewnienia, by istotna informacja była dostępna na czas dla użytkowników systemu i posłużyła do wspomagania procesu decyzyjnego na burcie statku w zakresie bezpieczeństwa żeglugi w obszarze VTS.

2. Informacja udostępniana w serwisie informacyjnym może dotyczyć w szczególności:

- 1) pozycji, zamiarów, manewrów, identyfikacji statków;
- 2) obszarów zagęszczenia ruchu statków;
- 3) ruchu statków stwarzających zagrożenie i ograniczonych swym zanurzeniem;

- 4) zalecanej trasy przejścia oraz status akwenów okresowo zamykanych dla żeglugi i rybołówstwa;
- 5) miejsc i akwenów na których prowadzone są prace mające wpływ na bezpieczeństwo nawigacji;
- 6) zamknięcia akwenów i portów;
- 7) bezpieczeństwa i ochrony żeglugi;
- 8) ostrzeżeń nawigacyjnych;
- 9) stanu oznakowania nawigacyjnego i radionawigacyjnego;
- 10) prognoz, warunków rzeczywistych i ostrzeżeń hydrometeorologicznych;
- 11) warunków lodowych;
- 12) wstrzymania serwisu pilotażu lub serwisu VTS;
- 13) zmian i uzupełnień w serwisach świadczonych przez VTS.

3. Serwis informacyjny świadczony jest przez służbę VTS na kanale roboczym VTS lub na zapasowym kanale VTS, po zapowiedzi na kanale roboczym.

4. Czasy transmisji komunikatów stałego serwisu informacyjnego - ostrzeżeń nawigacyjnych i prognoz pogody dostępne są w publikacjach nautycznych. Pozostałe informacje serwisu informacyjnego przekazywane są przez służbę VTS w zależności od sytuacji nawigacyjnej w obszarze VTS oraz na żądanie użytkowników.

5. Transmisje informacji są poprzedzane zapowiedzią na kanale 16 VHF z podaniem kanału roboczego na którym będą przekazane. Wszystkie statki nawigujące w obszarze systemu powinny słuchać zapowiedzianych transmisji.

§ 55. 1. Serwis asysty nawigacyjnej jest to usługa doradztwa świadczona przez służbę VTS w celu wspomagania procesu decyzyjnego na statku w zakresie bezpieczeństwa żeglugi w obszarze VTS i kontroli efektów wykonania podjętych na statku decyzji.

2. Asysta nawigacyjna udzielana jest za pośrednictwem łączności VHF na podstawie informacji radarowej w sytuacjach, gdy:

- 1) służba VTS uzna ją za konieczną dla zapewnienia bezpieczeństwa żeglugi i ochrony środowiska w obszarze VTS;
- 2) na żądanie kapitana statku awizowanego w przypadku szczególnie złych warunków pogodowych, ograniczonej widzialności, zmian w serwisie pilotażu;
- 3) na żądanie kapitana każdego statku w przypadku niebezpieczeństwa grożącego statkowi.

3. Asysta nawigacyjna będzie udzielana statkom tylko wtedy, jeśli statek został jednoznacznie zidentyfikowany na ekranie radarowym VTS i ciągłość śledzenia zidentyfikowanego w ten sposób statku jest zachowana podczas całego procesu asysty nawigacyjnej.

4. Zapewnienie asysty nawigacyjnej dla statku nie jest usługą pilotażu i nie zwalnia kapitana od osobistej odpowiedzialności za prowadzenie bezpiecznej nawigacji jego statku.

5. Początek i koniec asysty nawigacyjnej powinien być wyraźnie ogłoszony na kanale łączności, na którym jest udzielana przez statek żądający asysty lub służbę VTS i potwierdzony przez drugą z tych stron.

6. Informacja nawigacyjna udzielana dla statku podczas asysty nawigacyjnej przez służbę VTS może dotyczyć:

- 1) kursu na dnie i prędkości nad dnem statku;
- 2) pozycji w stosunku do linii rozgraniczającej lub strefy rozgraniczającej systemu rozgraniczenia ruchu, w stosunku do zalecanej trasy lub stałych punktów nawigacyjnych;
- 3) pozycji, zamiarów i identyfikacji innych statków w pobliżu;
- 4) ostrzeżeń dla pojedynczych statków w przedmiocie ich niebezpiecznych parametrów ruchu.

7. Kapitan każdego statku po odebraniu informacji lub ostrzeżenia dotyczącego parametrów ruchu statku, powinien niezwłocznie porównać kurs, prędkość i pozycję swego statku z odebranymi w informacji lub ostrzeżeniu.

8. Asysta nawigacyjna udzielana przez służbę VTS jest bezpłatna.

§ 56. 1. Serwis organizacji ruchu jest to usługa świadczona przez służbę VTS w celu zapobieżenia sytuacjom nadmiernego zagęszczenia ruchu morskiego oraz w celu zapewnienia bezpiecznego i efektywnego ruchu statków w obszarze VTS.

2. Przekazywanie jakichkolwiek instrukcji dotyczących organizacji ruchu statków awizowanych w obszarze VTS dozwolone jest jedynie na kanale roboczym VTS, za pośrednictwem służby VTS.

3. Kapitan każdego statku awizowanego w obszarze VTS zobowiązany jest wykonać instrukcje organizacji ruchu dla jego statku otrzymane od służby VTS. Instrukcje takie będą wskazywały wynik działań, jakie statek powinien podjąć pozostawiając decyzję, co do sposobu ich wykonania kapitanowi statku. Instrukcje takie mogą zawierać polecenia ograniczenia prędkości statku w celu osiągnięcia wyznaczonych punktów drogi na określony czas, mogą dotyczyć ograniczeń w wyprzedzaniu określonych statków oraz zezwoleń na włączenie się do ruchu.

4. Serwis organizacji ruchu opiera się na wcześniejszym planowaniu ruchu statków awizowanych, w oparciu o:

- 1) obowiązkowy system meldunkowy statków na liniach i w punktach zgłoszeniowych;
- 2) obowiązkowe zgłoszenie statku (ETA) i zgłoszenie spodziewanego czasu wyjścia statku (ETD);
- 3) przydział trasy ruchu w obszarze VTS którą statek powinien podążać;

4) przydział miejsca kotwiczenia lub postoju;

5) system zezwoleń na włączenie się do ruchu.

Rozdział XIII Ochrona portów i żegluga

§ 57. 1. Służba VTS pełni w obszarze właściwości terytorialnej Dyrektora Urzędu Morskiego w Gdyni rolę Regionalnego Punktu Kontaktowego w rozumieniu postanowień Kodeksu ISPS, wykonując następujące zadania:

- 1) przyjmowanie zgłoszeń wstępnych w zakresie informacji o ochronie statków zgodnie z rozdziałem VIII;
- 2) informowanie statków o aktualnym poziomie ochrony w obiektach portowych;
- 3) informowanie o sposobach kontaktowania się z oficerami ochrony obiektów portowych;
- 4) udzielania statkom porad w zakresie ochrony;
- 5) odbiór alertów ochrony statku i alarmowanie właściwych służb.

2. Statek w chwili składania meldunku wejścia w obszar VTS powinien poinformować służbę VTS o aktualnym poziomie ochrony statku oraz zostanie poinformowany o aktualnym poziomie ochrony obiektu portowego, do którego zmierza.

3. Jeżeli poziom ochrony statku jest niższy niż poziom ochrony obiektu portowego to statek powinien dostosować swój poziom ochrony do poziomu ochrony obowiązującego w obiekcie portowym.

4. W przypadku zagrożenia bezpieczeństwa ochrony statku, kapitan statku, jeżeli okoliczności na to pozwalają, powinien niezwłocznie powiadomić służbę VTS za pomocą jakiegokolwiek dostępnego środka łączności. Jeśli w wiadomości takiej użyty jest tekst otwarty należy w miarę możliwości użyć sformułowania "Security Alert".

5. Armator statku, którego statek doznał zagrożenia bezpieczeństwa ochrony w obszarze, o którym mowa w ust. 1, zobowiązany jest niezwłocznie powiadomić służbę VTS, podając wszystkie okoliczności takiego zdarzenia, a następnie powinien pozostawać w kontakcie ze służbą VTS na jej żądanie.

Rozdział XIV Działania w przypadku szczególnie złych warunków pogodowych

§ 58. 1. Służba VTS może udzielić statkowi pozwolenia na kotwiczenie w celu schronienia na obszarze VTS, w przypadku zaistnienia szczególnie złych warunków pogodowych, mogących mieć negatywny wpływ na bezpieczeństwo żegluga statku.

2. Jeśli Dyrektor Urzędu Morskiego w Gdyni uzna, że w przypadku szczególnie złych warunków pogodowych lub stanu morza statek może powodować poważne zagrożenie bezpieczeństwa życia ludzkiego lub zanieczyszczenia obszarów żeglugowych lub strefy brzegowej, to może za pośrednictwem służby VTS:

1) powiadomić kapitana statku znajdującego się w danym rejonie portu oraz zamierzającego wejść lub wyjść z tego portu, o stanie morza i warunkach pogodowych oraz, jeśli to potrzebne i możliwe, o zagrożeniach jakie mogą one nieść dla statku, ładunku, załogi i pasażerów;

2) nie naruszając obowiązku niesienia pomocy statkom znajdującym się w niebezpieczeństwie, może podjąć wszelkie inne stosowne środki, łącznie z zaleceniem lub zakazem wejścia w obszar VTS, wydanym dla poszczególnego statku lub statków w ogóle, do czasu gdy zostanie ustalone, że nie istnieje już ryzyko dla życia ludzkiego lub środowiska.

3. Kapitan statku powinien poinformować armatora o odpowiednich środkach lub zaleceniach, o których mowa w ust. 2. Nie wpływają one jednak na decyzję kapitana opartą na jego profesjonalnym osądzie odpowiednio do postanowień Konwencji SOLAS 74. W przypadku, gdy decyzja podjęta przez kapitana statku nie jest zgodna ze środkami, o których mowa w ust. 2, informuje on o swej decyzji służbę VTS.

4. Odpowiednie działania lub zalecenia, o których mowa w ust. 2 będą oparte na stanie morza i prognozach pogody dostarczanych przez wykwalifikowaną służbę informacji meteorologicznej.

5. Kapitanowie statków, obowiązani są przed rozpoczęciem żeglugi w obszarze VTS zapoznać się z

aktualnymi warunkami pogodowymi i aktualną oraz przewidywaną na najbliższy okres czasu prognozą meteorologiczną ogłoszoną w komunikatach radiowych.

6. Kapitanowie statków wymienionych w ust. 5, podejmują decyzję o rozpoczęciu żeglugi w obszarze VTS na podstawie warunków wymienionych w posiadanych dokumentach bezpieczeństwa statków i warunków pogodowych.

Rozdział XV Postanowienia końcowe

§ 59. 1. Traci moc zarządzenie porządkowe Dyrektora Urzędu Morskiego w Gdyni Nr 10 z dnia 6 maja 2005 r. w sprawie Przepisów Służby Kontroli Ruchu Statków (Służby VTS) (Dz. Urz. Woj. Pomorskiego Nr 65, poz. 1214 z 2006 r. Nr 62, poz. 1279 z 2008 r. Nr 24, poz. 727, Dz. Urz. Woj. Warmińsko-Mazurskiego Nr 57, poz. 819 z 2006 r. Nr 73, poz. 1330 z 2008 r. Nr 2, poz. 60).

2. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem 1 maja 2008r. oraz podlega ogłoszeniu w Dziennikach Urzędowych Województw Pomorskiego i Warmińsko Mazurskiego. Informacja o zarządzeniu będzie opublikowana w wydawnictwie Biura Hydrograficznego Marynarki Wojennej "Wiadomości Żeglarskie".

Dyrektor
Urzędu Morskiego w Gdyni
Andrzej Królikowski

Załącznik Nr 1
do zarządzenia porządkowego Nr 3
Dyrektora Urzędu Morskiego w Gdyni
z dnia 28 kwietnia 2008 r.

SYSTEMY ROZGRANICZENIA RUCHU NA PODEJŚCIACH DO POLSKICH PORTÓW NA ZATOCE GDAŃSKIEJ

SYSTEM ROZGRANICZENIA RUCHU „WSCHÓD”

System Rozgraniczenia Ruchu (TSS) „Wschód” składa się z:

- dwóch torów kierunkowych o szerokości 1.0 mili morskiej każdy;
- jednej środkowej strefy rozgraniczenia ruchu o szerokości 0.5 mili morskiej podzielonej na dwie części: północno-wschodnią i południowo-zachodnią;
- jednej linii rozgraniczającej łączącej dwie części środkowej strefy rozgraniczenia ruchu.

Rzeczywistymi kierunkami żeglugi są:

- tor w kierunku portu, 163° od granicy systemu na otwartym morzu do punktu zwrotu wyznaczonego poprzez pławę ZN, następnie 206° do południowej granicy systemu wyznaczonej poprzez pławę ZS na północny-wschód od pozycji brania pilota do Gdańską Portu Północnego.
- tor w kierunku otwartego morza, 026° aż do punktu zwrotu wyznaczonego poprzez pławę ZN; następnie 343° do granicy systemu na otwartym morzu.

Opis systemu rozgraniczenia ruchu (poniższe współrzędne podane są w układzie odniesienia WGS-84):

(a) Północno-wschodnia strefa rozgraniczenia ruchu wyznaczona przez linię łączącą następujące pozycje geograficzne:

(1)	54°40'.43 N	019°03'.79 E
(2)	54°40'.57 N	019°04'.61 E
(3)	54°37'.33 N	019°06'.28 E
(4)	54°37'.19 N	019°05'.46 E

(b) Południowo-zachodnia strefa rozgraniczenia ruchu wyznaczona przez linie łączącą następujące pozycje geograficzne:

(5)	54°36'.47 N	019°05'.36 E
(6)	54°36'.26 N	019°06'.13 E
(7)	54°26'.45 N	018°58'.03 E
(8)	54°26'.67 N	018°57'.25 E

(c) Linia rozgraniczenia ruchu łącząca następujące pozycje geograficzne:

(9)	54°37'.26 N	019°05'.87 E
(10)	54°36'.80 N	019°06'.10 E (pława ZN)
(11)	54°36'.36 N	019°05'.74 E

(d) Tor kierunkowy dla statków płynących w kierunku portu pomiędzy strefą (linią) rozgraniczenia ruchu i linią łączącą następujące pozycje geograficzne:

(12)	54°40'.15 N	019°02'.15 E
(13)	54°36'.90 N	019°03'.81 E
(14)	54°27'.10 N	018°55'.71 E

(e) Tor kierunkowy dla statków płynących w kierunku otwartego morza pomiędzy strefą (linią) rozgraniczenia ruchu i linią łączącą następujące pozycje geograficzne:

(15)	54°40'.86 N	019°06'.26 E
(16)	54°36'.69 N	019°08'.39 E
(17)	54°26'.02 N	018°59'.57 E

SYSTEM ROZGRANICZENIA RUCHU „ZACHÓD”

System Rozgraniczenia Ruchu (TSS) „Zachód” składa się z:

- dwóch torów kierunkowych o szerokości od 0.75 do 0.5 mili morskiej (północno - wschodnia część TSS) rozdzielonych linią rozgraniczenia ruchu;
- dwóch torów kierunkowych o szerokości 0.5 mili morskiej rozdzielonych linią rozgraniczenia ruchu i podzielonych na dwie części (południowo-zachodnią i zachodnią);
- jednego obszaru zwiększonej uwagi;
- jednej przyległej strefy ruchu przybrzeżnego.

Rzeczywistymi kierunkami żeglugi są:

- tor w kierunku portu, 205° od granicy systemu na otwartym morzu do punktu zwrotu wyznaczonego poprzez pławę HEL (północno-wschodnia część TSS), następnie 221° a ż do punktu zwrotu przy pławie GN w obszarze zwiększonej uwagi, a z tej pozycji:
  - 221° do południowo-zachodniej granicy systemu oznaczonej pławą NP na północny - wschód od pozycji brania pilota do portu Gdańsk Nowy Port; lub
  - 092° do zachodniej granicy systemu oznaczonej pławą GD na wschód od pozycji brania pilota do portu Gdynia.
- tor w kierunku otwartego morza: 041° (południowo-zachodnia część TSS dla statków opuszczających Gdańsk Nowy Port) lub 272° (zachodnia część TSS dla statków opuszczających port Gdynia) do punktu zwrotu oznaczonego pławą GN w obszarze zwiększonej uwagi, następnie 041° a ż do punktu zwrotu przy pławie HEL, następnie 025° do granicy systemu na otwartym morzu.

Opis systemu rozgraniczenia ruchu (poniższe współrzędne podane są w układzie odniesienia WGS-84):

Część północno-wschodnia:

(f) Linia rozgraniczenia ruchu łącząca następujące pozycje geograficzne:

(18)	54°40'.00 N	018°57'.00 E
(19)	54°36'.30 N	018°54'.00 E
(20)	54°35'.43 N	018°53'.29 E (pława HEL)
(21)	54°35'.10 N	018°52'.80 E
(22)	54°32'.40 N	018°48'.74 E

(g) Tor kierunkowy dla statków płynących w kierunku portu pomiędzy linią rozgraniczenia ruchu i linią łączącą następujące pozycje geograficzne:

(23)	54°40'.32 N	018°55'.84 E
(24)	54°36'.62 N	018°52'.84 E
(25)	54°35'.43 N	018°52'.15 E
(26)	54°32'.73 N	018°48'.09 E

(h) Tor kierunkowy dla statków płynących w kierunku otwartego morza pomiędzy linią rozgraniczenia ruchu i linią łączącą następujące pozycje geograficzne:

(27)	54°39'.68 N	018°58'.16 E
(28)	54°35'.98 N	018°55'.16 E
(29)	54°34'.77 N	018°53'.45 E
(30)	54°32'.07 N	018°49'.39 E

Obszar zwiększonej uwagi:

(i) Obszar zwiększonej uwagi ograniczony linią łączącą następujące pozycje geograficzne:

(31)	54°32'.07 N	018°49'.39 E
(32)	54°32'.40 N	018°48'.74 E
(33)	54°32'.73 N	018°48'.09 E
(34)	54°32'.44 N	018°46'.22 E
(35)	54°31'.94 N	018°46'.20 E
(36)	54°31'.45 N	018°46'.17 E
(37)	54°31'.12 N	018°46'.81 E
(38)	54°30'.79 N	018°47'.46 E
(39)	54°31'.56 N	018°48'.61 E

Część południowo-zachodnia:

(j) Linia rozgraniczająca łącząca następujące pozycje geograficzne:

(40)	54°31'.12 N	018°46'.81 E
(41)	54°28'.48 N	018°42'.84 E

(k) Tor kierunkowy dla statków płynących w kierunku portu pomiędzy linią rozgraniczenia ruchu i linią łączącą następujące pozycje geograficzne:

(42)	54°31'.45 N	018°46'.17 E
(43)	54°28'.81 N	018°42'.20 E

(l) Tor kierunkowy dla statków płynących w kierunku otwartego morza pomiędzy linią rozgraniczenia ruchu i linią łączącą następujące pozycje geograficzne:

(44)	54°30'.79 N	018°47'.46 E
(45)	54°28'.15 N	018°43'.49 E

Część zachodnia:

(m) Linia rozgraniczenia ruchu łącząca następujące pozycje geograficzne:

(46)	54°31'.94 N	018°46'.20 E
(47)	54°32'.04 N	018°41'.10 E

(n) Tor kierunkowy dla statków płynących w kierunku portu pomiędzy linią rozgraniczenia ruchu i linią łączącą następujące pozycje geograficzne:

(48)	54°32'.44 N	018°46'.22 E
(49)	54°32'.54 N	018°41'.13 E

(o) Tor kierunkowy dla statków płynących w kierunku otwartego morza pomiędzy linią rozgraniczenia ruchu i linią łączącą następujące pozycje geograficzne:

(49) 54°32'.54 N 018°41'.13 E
(53) 54°41'.66 N 018°41'.13 E

(50) 54°31'.45 N 018°46'.17 E
(51) 54°31'.54 N 018°41'.07 E

Zalecana trasa przepływu pomiędzy pławami GD i NP

1 Zalecana trasa przepływu jest ustanowiona pomiędzy następującymi pozycjami geograficznymi:

(54) 54°32'.05 N 018°39'.84 E (pława GD)
(55) 54°27'.90 N 018°42'.05 E (pława NP)

2. Rzeczywistym kierunkiem żeglugi jest 163° - 343°

Zalecana trasa przepływu pomiędzy pławami GN i PP

1 Zalecana trasa przepływu jest ustanowiona pomiędzy następującymi pozycjami geograficznymi:

(56) 54°31'.56 N 018°48'.61 E (okolica pławy GN)
(57) 54°28'.23 N 018°54'.54 E
(58) 54°25'.88 N 018°54'.54 E (okolica pławy PP)

2 Rzeczywistymi kierunkami żeglugi są: 134° – 314° i 000° – 180°.

(p) Strefa ruchu przybrzeżnego:

Strefa ruchu przybrzeżnego jest ustanowiona na wodach pomiędzy wewnętrzną granicą północno-wschodniej i zachodniej części systemu rozgraniczenia ruchu „ZACHÓD” i przyległym brzegiem polskim i ograniczona:

- od północy linią łączącą następujące pozycje geograficzne:

23) 54°40'.32 N 018°55'.84 E
52) 54°40'.32 N 018°44'.85 E

- od zachodu linią łączącą następujące pozycje geograficzne:

Załącznik Nr 2
do zarządzenia porządkowego Nr 3
Dyrektora Urzędu Morskiego w Gdyni
z dnia 28 kwietnia 2008 r.

**OBOWIĄZKOWY SYSTEM ZGŁASZANIA STATKÓW NA PODEJŚCIACH DO PORTÓW POLSKICH
NA ZATOCE GDAŃSKIEJ (GDANREP)**

1. Obowiązkowy System Zgłaszania Statków „GDANREP” ustanowiony został Rezolucją Międzynarodowej Organizacji Morskiej MSC.249(83) na podejściach do portów polskich na wodach Zatoki Gdańskiej i dotyczy wszystkich statków pasażerskich wszystkich statków zajętych holowaniem i statków towarowych o pojemności brutto 150 i więcej. Zgłoszenia powinny być dokonywane głosowo, drogą radiową na kanale roboczym VHF służby Centrum VTS „Zatoka Gdańska”. Statek może zdecydować, z uwagi na poufność danych, aby przekazać zgodnie z odpowiednimi przepisami krajowymi tą część zgłoszenia, która określa informację o ładunku, za pomocą środków niewerbalnych przed wejściem w obszar działania systemu zgłoszeniowego.

2. Format raportu

Znaczniki, które mają być używane w systemie GDANREP pochodzą z formatu podanego w paragrafie 2 do załącznika do rezolucji IMO A.851(20).

Identyfikator systemu: GDANREP (SP)(PR)(FR)

3. Treść, pozycje i zasady dokonywania zgłoszeń:

Rodzaj meldunku Odbiorca	Pozycja i zasady zgłaszania meldunku	Treść informacji Statki awizowane
Plan Podróży (SP) <i>Centrum VTS</i>	Z chwilą przepływania przez linię zgłoszeniową (na wejściu w obszar systemu)	A, C lub D, E, F, G, I, O, P, Q lub R, T, W, X
Pozycyjny (PR) <i>Centrum VTS</i>	Z chwilą przejścia trawersu pławy „HEL” lub „ZN” (na wejściu i wyjściu)	A, C lub D,
Pozycyjny (PR) <i>Centrum VTS</i>	Przed wyjściem z obszaru redy portu Gdynia lub Gdańsk	A, C lub D,
Końcowy (FR) <i>Centrum VTS</i>	Z chwilą przepływania przez linię zgłoszeniową (na wyjściu z obszaru systemu)	A, C lub D
Inne raporty		
Awaryjny (ER) <i>Centrum VTS</i>	Przy zdarzeniu lub wypadku w obszarze VTS, który może mieć wpływ na bezpieczeństwo lub ochronę żeglugi, ochronę środowiska lub organizację ruchu morskiego /*	A, C lub D, G, I, Q, X
Meldunek o ładunkach niebezpiecznych (DG)	Przy zdarzeniu z uwolnieniem lub możliwym uwolnieniem za burłę ładunków niebezpiecznych w opakowaniach, włącznie z ładunkowymi	A, B, C lub D, M, P, Q, R, S, T, U, X

<i>Centrum VTS</i>	jednostkami transportowymi zawierającymi ładunki niebezpieczne.	
Meldunek o ładunkach szkodliwych (HS)	Przy zdarzeniu z wylaniem lub możliwym wylaniem oleju (Załącznik I MARPOL 73/78) lub szkodliwych substancji przewożonych luzem (Załącznik II MARPOL 73/78)	A, B, C lub D, E, F, L, M, N, P, Q, R, S, T, U, X
<i>Centrum VTS</i>	Przy zdarzeniu z uwolnieniem lub możliwym uwolnieniem za burtę substancji szkodliwych w opakowaniach, włącznie z ładunkowymi jednostkami transportowymi zawierającymi substancje, które według kodu IMDG są szkodliwe dla środowiska morskiego (Załącznik III MARPOL 73/78)	
Meldunek o substancjach szkodliwych dla środowiska morskiego (MP)		A, B, C lub D, M, P, Q, R, S, T, U, X
<i>Centrum VTS</i>		
Uwagi:	/* a) każdy wypadek lub zdarzenie mające wpływ na bezpieczeństwo statku, takie jak kolizje, wejście na mieliznę, uszkodzenia, wadliwe działanie lub awaria, zalanie lub przesunięcie ładunku, każde uszkodzenie kadłuba lub uszkodzenia elementów konstrukcyjnych statku; b) każdy wypadek lub zdarzenie, które zagraża bezpieczeństwu morskiemu, taki jak uszkodzenia, które mogą wpłynąć na zdolności manewrowe lub zdolność do żeglugi lub każde uszkodzenia wpływające na system napędowy lub urządzenia sterowe, system wytwarzania prądu, wyposażenie nawigacyjne lub środki łączności; c) każdą sytuację narażającą na zanieczyszczenie wód lub brzegu, taką jak usuwanie lub zagrożenie usuwaniem produktów zanieczyszczających do morza; d) każdą zauważoną plamę materiałów zanieczyszczających i dryfujące na morzu kontenery lub opakowania; e) zaobserwowane awarie lub defekty oznakowania nawigacyjnego f) wszelkie zaobserwowane niebezpieczeństwa nawigacyjne jak: dryfujący łód, wraki lub inne obiekty; silne oblodzenie statku, wiatr o sile 10 w skali Beaufort'a i większej nie objęty ostrzeżeniem lub widzialność ograniczona poniżej 0,5 mili morskiej.	

Współrzędne geograficzne punktów meldunkowych Obowiązkowego Systemu Zgłaszania Statków „GDANREP” (WGS-84):

Lp	Szerokość geogr. N	Długość geogr. E	Kierunek ruchu	Kanał VHF
	54-35.58	018-52.82	221°	71
	54-35.23	018-53.76	025°	71
	54-36.76	019-04.67	206°	71
	54-36.66	019-07.51	343°	71
	54-31.70	018-40.70	092°	71
	54-28.10	018-42.90	041°	71
	54-25.30	018-54.80	077°	71

INNE OBOWIĄZKOWE ZGŁOSZENIA STATKÓW NA POLSKICH WODACH WEWNĘTRZNYCH NA ZATOCE GDAŃSKIEJ

1. Zgodnie z przepisami portowymi i przepisami VTS wszystkie statki znajdujące się na wodach polskich wodach wewnętrznych na Zatoce Gdańskiej zobowiązane są do składania zgłoszeń jak podano w poniższej tabeli.

Zgłoszenia powinny być dokonywane głosowo, drogą radiową na kanale dokoczym VHF służby ruchu właściwego Kapitanatu Portu lub odpowiednio służby VTS.

Statek może zdecydować, z uwagi na poufność danych, aby przekazać zgodnie z odpowiednimi przepisami krajowymi tą część zgłoszenia, która określa informację o ładunku, za pomocą środków niewerbalnych przed wejściem w obszar działania systemu zgłoszeniowego.

2. Format raportu

Znaczniki, które mają być używane w treści zgłoszeń pochodzą z formatu podanego w paragrafie 2 do załącznika do rezolucji IMO A.851(20).

3. Treść, pozycje i zasady dokonywania zgłoszeń:

Rodzaj meldunku <i>Odbiorca</i>	Pozycja i zasady zgłaszania meldunku	Treść informacji <i>Statki zobowiązane</i>
Pozycyjny (PR)	Przed wejściem w obszar redy portu lub kotwiczowiska	A, C lub D
Kapitanat Portu docelowego		<i>Wszystkie statki</i>
Przybycia (AR) <i>Kapitanat Portu</i>	Tuż po zacumowaniu w porcie lub zakotwiczeniu na kotwiczowisku portu	A, Nazwa nabrzeża lub kotwiczowiska <i>Wszystkie statki</i>
Zgłoszenie wyjścia (DR) <i>Kapitanat Portu</i>	Tuż przed odcumowaniem od nabrzeża w porcie/odkotwiczeniem z kotwiczowiska portu	A, I, O, P, W <i>Wszystkie statki</i>
Zgłoszenie wyjścia (DR) <i>Centrum VTS</i>	Tuż po wyjściu z przystani lub z portu innego niż Gdynia lub Gdańsk	A, I, O, P, W Statki awizowane
Specjalny (SR) <i>Centrum VTS</i>	Statek zajęty w obszarze VTS czynnościami specjalnymi /* lub w przypadku grupy statków, statek koordynujący przed podjęciem prac i po ich zakończeniu	A, C lub D, Typ prac i miejsce ich wykonywania <i>Wszystkie statki</i>
Uwagi:	/* czynności specjalne dotyczą: bunkrowania statków lub zdawania nieczystości ze statków, wywożenia i usuwania do morza urobku uzyskanego przy pogłębianiu akwenów, zatapiania jakichkolwiek materiałów, wydobywania mienia zatopionego lub pływającego, eksploatacji zasobów mineralnych, wystawiania lub zdejmowania jakichkolwiek znaków nawigacyjnych, przeprowadzania prób statków, opuszczania na wodę łodzi ze statków, przeprowadzania ćwiczeń ratowniczych i zwalczania rozlewów, przeladunku towarów i przekazywania osób ze statków, prac pogłębiarskich, prac hydrograficznych, pletwonurkowania rekreacyjnego, przeszukiwania wraków statków, prac podwodnych, kładzenia kabli lub rurociągów, prac hydrotechnicznych, budowy sztucznych wysp, konstrukcji i urządzeń, usuwania z powierzchni wód substancji ropopochodnych, organizowania masowych imprez sportowych lub żeglarskich, badań naukowych morza i dna morza.	

Współrzędne geograficzne punktów meldunkowych do służby dyżurnej Kapitanatów Portów zgodnie z przepisami portowymi (WGS-84):

Lp	Szerokość geogr. N	Długość geogr. E	Kierunek ruchu	Kanał VHF
1	54-32.30	018-40.80	272°	12 Kapitanat Portu Gdynia
2	54-28.60	018-42.30	221°	14 Kapitanat Portu Gdańsk
3	54-26.90	018-56.90	246°	14 Kapitanat Portu Gdańsk

KOD PRZEKAZYWANEJ INFORMACJI

Znacznik	Funkcja	Wymagane informacje
A (Alfa)	Statek	Nazwa statku, sygnał wywoławczy, numer identyfikacyjny IMO i numer MMSI, bandera
B (Bravo)	Data i czas zdarzenia	Sześciocyfrowa grupa: dzień miesiąca (dwie pierwsze cyfry), godziny i minuty (cztery następane cyfry)
C (Charlie)	Pozycja	Czterocyfrowa grupa: szerokość w stopniach i minutach z dodaniem „N” oraz grupa pięciocyfrowa: długość geograficzna w stopniach i minutach z dodaniem „E”
D (Delta)	Pozycja	Namiar rzeczywisty (pierwsze trzy cyfry) i odległość w milach morskich od wyraźnie rozpoznawalnego znaku na lądzie (podać nazwę znaku)
E (Echo)	Kurs rzeczywisty	Trzycyfrowa grupa
F (Foxtrot)	Prędkość	Trzycyfrowa grupa (węzły i dziesiąte części węzła)
G (Golf)	Ostatni port	Nazwa ostatniego portu zawinięcia statku
I (India)	Port przeznaczenia, przewidywany czas przybycia (ETA), przewidywany czas wyjścia (ETD)	Nazwa portu, przewidywana data i czas przybycia (grupa jak w B), przewidywana data i czas wyjścia (grupa jak w B)
L (Lima)	Trasa ruchu	Informacja o zamierzonej trasie ruchu statku
M (Mike)	Łączność radiowa	Nazwy radiostacji/częstotliwości nasłuchu
N (November)	Następny meldunek	Data i czas następnego meldunku (grupa jak w B)
O (Oscar)	Zanurzenie maksymalne	Aktualne zanurzenie maksymalne w metrach – czterocyfrowa grupa (metry i centymetry)
P (Papa)	Ładunek	Rodzaj i ilość ładunku na burcie statku
Q (Quebec)	Usterki, uszkodzenia i inne ograniczenia	Krótkie dane dotyczące usterek, uszkodzeń i awarii lub innych ograniczeń mających wpływ na bezpieczeństwo statku i/lub środowiska
R (Romeo)	Ładunki niebezpieczne lub zanieczyszczające, które wydostały się za burtę	Krótkie dane dotyczące rodzaju zanieczyszczenia lub ładunków niebezpiecznych, które wydostały się za burtę z podaniem pozycji zdarzenia (grupa jak w C lub D)
S (Sierra)	Pogoda	Krótkie dane o aktualnie panujących warunkach hydrometeorologicznych panujących w miejscu zdarzenia
T (Tango)	Agent	Pełna nazwa i szczegółowe dane (wraz z numerami telefonów) przedstawiciela statku i/lub armatora
U (Uniform)	Wielkość i typ statku	Dane dotyczące długości, szerokości, tonażu i typu statku
W (Whiskey)	Osoby na pokładzie statku	Podać liczbę wszystkich osób na burcie statku
X (X-ray)	Uwagi	Inne informacje, w tym obowiązkowo: - właściwości i szacowana ilość paliwa okrętowego dla statków przewożących powyżej 5000 ton paliwa okrętowego

1394

UCHWAŁA Nr XXII/136/08

Rada Miejskiej w Ostródzie

z dnia 7 marca 2008 r.

w sprawie uchwalenia Programu Opieki nad Zabytkami Miasta Ostróda.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zmianami) oraz art. 87 ust. 3 i ust. 4 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162, poz. 1568, z późn. zmianami), po uzyskaniu opinii Warmińsko-Mazurskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków Rada Miejska w Ostródzie uchwała, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Program Opieki Nad Zabytkami Miasta Ostróda” stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Ostróda.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

Przewodniczący Rady Miejskiej
Czesław Najmowicz

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓDA

SPIS TREŚCI

I. WPROWADZENIE

- I.1. Podstawa prawna opracowania
- I.2. Uwarunkowania formalno-prawne w zakresie ochrony dóbr kultury
- I.3. Zabytki i ich ochrona w dokumentach programowych gminy ze szczególnym uwzględnieniem Strategii rozwoju (...)

II. CELE PROGRAMU W ŚWIETLE USTAWY z dnia 23 lipca 2003 r. O OCHRONIE ZABYTKÓW I OPIECE NAD ZABYTKAMI

III. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA ZASOBU

- III.1. Rys historyczny Ostródy
- III.2. Rozplanowanie przestrzenne miasta Ostróda
- III.3. Zabytki nieruchome – charakterystyka zasobu
  - III.3.1. Zabytki nieruchome objęte prawnymi formami ochrony
  - III.3.2. Zabytki nieruchome miasta Ostróda w gminnej ewidencji zabytków
  - III.3.3. Ogólna charakterystyka zasobu obiektów nieruchomych
- III.4. Zabytki archeologiczne
- III.5. Zabytki ruchome
- III.6. Zasoby muzealne

IV. ANALIZA SWOT DOTYCZĄCA ZASOBÓW DZIEDZICTWA KULTUROWEGO MIASTA OSTRÓDY

- Mocne strony
- Słabe strony
- Szanse
- Zagrożenia

V. ZADANIA I KIERUNKI DZIAŁAŃ DLA REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI

- V.I. Stworzenie gminnego systemu ochrony dziedzictwa kulturowego
- V.II. Poprawa stanu obszarów historycznych oraz nadanie wyższego standardu przestrzeniom publicznym miasta
- V.III. Ochrona historycznych układów urbanistycznych i zespołów budowlanych
- V.IV. Praktyczne wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego dla wykreowania produktu turystycznego
- V.V. Popularyzacja i edukacja w zakresie ochrony i opieki nad dziedzictwem kulturowym

I. WPROWADZENIE

Na dziedzictwo kulturowe człowieka składają się dobra kultury i dobra natury. Zabytki – dawne materialne i niematerialne dobra kultury są ważną częścią składową tego dziedzictwa. Ich ochrona zadeklarowana została jako konstytucyjny obowiązek Państwa (art. 5 Konstytucji RP – Rzeczpospolita Polska (...)) strzeże dziedzictwa narodowego...). Zabytki w swych niematerialnych wartościach są dobrem wspólnym, nad którym pieczę kodyfikuje artykuł 82 Konstytucji stanowiący: obowiązkiem Obywatela (...) jest troska o dobro wspólne. Ochrona i konserwacja zabytków jest istotnym elementem polityki kulturalnej Państwa są one bowiem nie tylko śladem przeszłości, ale także cennym

składnikiem kultury współczesnej, przyczyniającym się do kształtowania przyjaznego człowiekowi środowiska jego życia. Ich zachowanie, ochrona i konserwacja jest działaniem w ważnym interesie publicznym ze względu na znaczenie zabytków w procesie edukacji, humanizacji społeczeństwa, jego kulturowej identyfikacji, wreszcie także znaczenie dla sfery ekonomii i gospodarki.

Program opieki nad zabytkami określa cele i kierunki działań oraz zadania, które powinny być podejmowane w szczególności przez organy i jednostki administracji publicznej w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami. Program opieki nad zabytkami jest dokumentem o charakterze uzupełniającym w stosunku do innych aktów planowania wypracowanych przez władze samorządowe.

Program zawiera zadania odnoszące się do zasobów dziedzictwa kulturowego miasta Ostróda znajdującego się na terenie województwa warmińsko-mazurskiego.

Celem programu opieki nad zabytkami jest wzmocnienie ochrony i opieki nad istotną częścią dziedzictwa kulturowego miasta oraz poprawa stanu zabytków. Istotą programu jest wytyczenie zadań, które winny być realizowane w odniesieniu do wszystkich obiektów zabytkowych znajdujących się w granicach administracyjnych miasta w kontekście szeroko pojętej problematyki dotyczącej opieki nad zabytkami. Ponieważ program opieki nad zabytkami już z samej definicji określonej w ustawie jest dokumentem wymagającym cyklicznej aktualizacji, opracowanie pierwszego z nich (na okres pierwszych czterech lat) stanowi podstawę dla jego kolejnych modyfikacji. Stąd też zawarte w niniejszym dokumencie wytyczne winny obrazować zakres i główne kierunki działania, których treści stanowiłyby punkt odniesienia dla konstruowania jego kolejnych modyfikacji.

Podstawowym założeniem tworzenia tego dokumentu jest dążenie do osiągnięcia wyraźnie odczuwalnej poprawy w zakresie stanu zachowania, utrzymania, a także funkcjonowania obiektów zabytkowych znajdujących się na terenie miasta. Istotnym jest, aby te pozytywne zmiany dokonywały się przy współudziale i akceptacji lokalnej społeczności. Stąd też na władzach samorządowych ciąży obowiązek stworzenia mechanizmów regulujących kwestie opieki nad zabytkami oraz tworzenie i wspieranie inicjatyw mających taką opiekę na celu.

I.1. Podstawa prawna opracowania

Niniejszy program powstał na mocy umowy z dnia 9 lutego 2006 roku, zawartej pomiędzy Gminą Miejską w Ostródzie a Krajowym Ośrodkiem Badań i Dokumentacji Zabytków w Warszawie.

Przy sporządzaniu programu brane były pod uwagę następujące akty prawne:

- Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162 z 2003 r., poz. 1568 z późniejszymi zmianami), zwana dalej Ustawą o ochronie zabytków;
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym zwana dalej Ustawą o samorządzie (Dz. U. Nr 16, poz. 950, tekst jednolity z dnia 12.10.2001 r., (Dz. U. Nr 142, poz. 1591);
- dokumenty programowe gminy:
- Wieloletni plan inwestycyjny na lata 2004-2009 dla miasta Ostródy opracowany przez Incest Consulting S.

A. w 2004 r., zatwierdzony uchwałą Rady Miasta w Ostródzie Nr XXIX/219/04 z dnia 6.10.2004 r.

- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Ostróda, opracowanie Biuro Architektoniczno-Urbanistyczne BDK, Olsztyn, autor: Marian Kopliński i zespół, Olsztyn 1997, zatwierdzone uchwałą Nr XI/88/99 Rady Miejskiej w Ostródzie z dnia 08.09.1999 r.
- miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

- Tezy do opracowania krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami opracowane przez zespół powołany przez Ministra Kultury, spośród członków Rady Ochrony Zabytków, 2004 r.

1.2. Uwarunkowania formalno-prawne w zakresie ochrony dóbr kultury (ze szczególnym uwzględnieniem ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami)

Ustawa o ochronie zabytków określa sposób sprawowania ochrony nad zabytkami przez organy administracji publicznej:

Art. 4. Ochrona zabytków polega, w szczególności, na podejmowaniu przez organy administracji publicznej działań mających na celu:

- 1) zapewnienie warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych, umożliwiających trwałe zachowanie zabytków oraz ich zagospodarowanie i utrzymanie;
- 2) zapobieganie zagrożeniom mogącym spowodować uszczerbek dla wartości zabytków;
- 3) udaremnianie niszczenia i niewłaściwego korzystania z zabytków;
- 4) przeciwdziałanie kradzieży, zaginięciu lub nielegalnemu wywozowi zabytków za granicę;
- 5) kontrolę stanu zachowania i przeznaczenia zabytków;
- 6) uwzględnianie zadań ochronnych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz przy kształtowaniu środowiska.

Zgodnie z art. 5 ustawy, opieka nad zabytkami sprawowana jest przez właściciela lub posiadacza obiektu obiektów i polega na zapewnieniu warunków do:

- naukowego badania i dokumentowania zabytku;
- prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytku;
- zabezpieczenia i utrzymania zabytku oraz jego otoczenia w jak najlepszym stanie;
- korzystania z zabytku w sposób zapewniający trwałe zachowanie jego wartości;
- popularyzowania i upowszechniania wiedzy o zabytku oraz jego znaczeniu dla historii i kultury.

Ustawa definiuje przedmiot oraz formy ochrony zabytków.

Art. 6.

1. Ochronie i opiece podlegają, bez względu na stan zachowania:

- 1) zabytki nieruchome będące, w szczególności:
  - a) krajobrazami kulturowymi,
  - b) układami urbanistycznymi, ruralistycznymi i zespołami budowlanymi,
  - c) dziełami architektury i budownictwa,
  - d) dziełami budownictwa obronnego,

- e) obiektami techniki, a zwłaszcza kopalniami, hutami, elektrowniami i innymi zakładami przemysłowymi,
- f) cmentarzami,
- g) parkami, ogrodami i innymi formami zaprojektowanej zieleni,
- h) miejscami upamiętniającymi wydarzenia historyczne bądź działalność wybitnych osobistości lub instytucji;

2) zabytki ruchome będące, w szczególności:

- a) dziełami sztuk plastycznych, rzemiosła artystycznego i sztuki użytkowej,
- b) kolekcjami stanowiącymi zbiory przedmiotów zgromadzonych i uporządkowanych według koncepcji osób, które tworzyły te kolekcje,
- c) numizmatami oraz pamiątkami historycznymi, a zwłaszcza militariami, sztandarami, pieczęciami, odznakami, medalami i orderami,
- d) wytworami techniki, a zwłaszcza urządzeniami, środkami transportu oraz maszynami i narzędziami świadczącymi o kulturze materialnej, charakterystycznymi dla dawnych i nowych form gospodarki, dokumentującymi poziom nauki i rozwoju cywilizacyjnego,
- e) materiałami bibliotecznymi, o których mowa w art. 5 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach (Dz. U. Nr 85, poz. 539, z 1998 r.),
- f) instrumentami muzycznymi,
- g) wytworami sztuki ludowej i rękodzieła oraz innymi obiektami etnograficznymi,
- h) przedmiotami upamiętniającymi wydarzenia historyczne bądź działalność wybitnych osobistości lub instytucji;

3) zabytki archeologiczne będące, w szczególności:

- a) pozostałościami terenowymi pradziejowego i historycznego osadnictwa,
- b) cmentarzyskami,
- c) kurhanami,
- d) relikami działalności gospodarczej, religijnej i artystycznej.

2. Ochronie mogą podlegać nazwy geograficzne, historyczne lub tradycyjne nazwy obiektu budowlanego, placu, ulicy lub jednostki osadniczej.

Art. 7. Formami ochrony zabytków są:

- 1) wpis do rejestru zabytków;
- 2) uznanie za pomnik historii;
- 3) utworzenie parku kulturowego;
- 4) ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

Zapisy ustawy określają też inne sposoby ochrony zabytków, do których należą m.in.:

Art. 18. 1. Ochronę zabytków i opiekę nad zabytkami uwzględnia się przy sporządzaniu i aktualizacji koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, strategii rozwoju województw, planów zagospodarowania przestrzennego województw, analiz i studiów z zakresu zagospodarowania przestrzennego powiatu, strategii rozwoju gmin, studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

18.2. W koncepcji, strategiach, analizach, planach i studiach, o których mowa w ust. 1, w szczególności:

- 1) uwzględnia się krajowy program ochrony zabytków i opieki nad zabytkami;
- 2) określa się rozwiązania niezbędne do zapobiegania zagrożeniom dla zabytków, zapewnienia im ochrony przy realizacji inwestycji oraz przywracania zabytków do jak najlepszego stanu;
- 3) ustala się przeznaczenie i zasady zagospodarowania terenu uwzględniające opiekę nad zabytkami.

Art. 19. 1. W studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego uwzględnia się, w szczególności ochronę:

- 1) zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru i ich otoczenia;
- 2) innych zabytków nieruchomych, znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków;
- 3) parków kulturowych.

19.2. W przypadku gdy gmina posiada gminny program opieki nad zabytkami, ustalenia tego programu uwzględnia się w studium i planie, o których mowa w ust. 1.

19.3. W studium i planie, o których mowa w ust. 1, ustala się, w zależności od potrzeb, strefy ochrony konserwatorskiej obejmujące obszary, na których obowiązują określone ustaleniami planu ograniczenia, zakazy i nakazy, mające na celu ochronę znajdujących się na tym obszarze zabytków.

Art. 20. Projekty i zmiany planu zagospodarowania przestrzennego województwa oraz miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego podlegają uzgodnieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków.

Zgodnie z zasadami finansowania opieki nad zabytkami ustawa stanowi:

Art. 73. Osoba fizyczna, jednostka samorządu terytorialnego lub inna jednostka organizacyjna, będąca właścicielem bądź posiadaczem zabytku wpisanego do rejestru albo posiadająca taki zabytek w trwałym zarządzie, może ubiegać się o udzielenie dotacji celowej z budżetu państwa na dofinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy tym zabytku.

Art. 74. Dotacja na dofinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru może być udzielona przez:

- 1) ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego ze środków finansowych z części budżetu państwa "Kultura i Ochrona Dziedzictwa Narodowego";
- 2) wojewódzkiego konserwatora zabytków ze środków finansowych z budżetu państwa w części, której dysponentem jest wojewoda.

Ustawa definiuje też obowiązki i kompetencje samorządu terytorialnego w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami:

Do najistotniejszych kompetencji gminy w zakresie ochrony zabytków należy możliwość utworzenia parku kulturowego:

Art. 16.1. Rada gminy, po zasięgnięciu opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków, na podstawie uchwały, może utworzyć park kulturowy w celu ochrony krajobrazu kulturowego oraz zachowania wyróżniających się krajobrazowo terenów z

zabytkami nieruchomymi charakterystycznymi dla miejscowej tradycji budowlanej i osadniczej.

16.2. Uchwała określa nazwę parku kulturowego, jego granice, sposób ochrony, a także zakazy i ograniczenia, o których mowa w art. 17 ust. 1.

16.3. Wójt (burmistrz, prezydent miasta), w uzgodnieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków, sporządza plan ochrony parku kulturowego, który wymaga zatwierdzenia przez radę gminy.

16.4. W celu realizacji zadań związanych z ochroną parku kulturowego rada gminy może utworzyć jednostkę organizacyjną do zarządzania parkiem.

16.5. Park kulturowy przekraczający granice gminy może być utworzony i zarządzany na podstawie zgodnych uchwał rad gmin (związku gmin), na terenie których ten park ma być utworzony.

16.6. Dla obszarów, na których utworzono park kulturowy, sporządza się obowiązkowo miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego.

Art. 17.1. Na terenie parku kulturowego lub jego części mogą być ustanowione zakazy i ograniczenia dotyczące:

- 1) prowadzenia robót budowlanych oraz działalności przemysłowej, rolniczej, hodowlanej, handlowej lub usługowej;
- 2) zmiany sposobu korzystania z zabytków nieruchomych;
- 3) umieszczania tablic, napisów, ogłoszeń reklamowych i innych znaków niezwiązanych z ochroną parku kulturowego, z wyjątkiem znaków drogowych i znaków związanych z ochroną porządku i bezpieczeństwa publicznego, z zastrzeżeniem art. 12 ust. 1;

- 4) składowania lub magazynowania odpadów.

17.2. W razie ograniczenia sposobu korzystania z nieruchomości na skutek ustanowienia zakazów i ograniczeń, o których mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy art. 131-134 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 62, poz. 627 i Nr 115, poz. 1229, z 2002 r. Nr 74, poz. 676, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271 i Nr 233, poz. 1957 oraz z 2003 r. Nr 46, poz. 392 i Nr 80, poz. 717 i 721).

Do obowiązków gminy należy w szczególności:

- prowadzenie gminnej ewidencji zabytków (art. 22, pkt 4 ustawy),
- sporządzanie programu opieki nad zabytkami (art. 87 ustawy).

Gminny program opieki nad zabytkami, winien spełniać następujące warunki:

- służyć celom określonym w Ustawie (w niniejszym opracowaniu cele te zostały nakreślone w rozdziale II);
- obejmować okres 4 lat;
- zostać przyjęty uchwałą rady gminy po uzyskaniu wcześniejszej akceptacji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków;
- zostać ogłoszony w wojewódzkim dzienniku urzędowym.

Z realizacji programu odpowiednio: wójt, burmistrz, bądź też prezydent miasta sporządza co 2 lata sprawozdanie, które przedstawia radzie gminy.

Wymienione w Ustawie o samorządzie gminnym zadania obejmują także zagadnienia, które odnoszą się wprost lub też pośrednio do ochrony zabytków. Dotyczą one następujących kwestii:

- ładu przestrzennego, gospodarki nieruchomościami, ochrony środowiska i przyrody oraz gospodarki wodnej;
- gminnych dróg, ulic, mostów, placów oraz organizacji ruchu drogowego;
- kultury, w tym bibliotek gminnych i innych instytucji kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami;
- kultury fizycznej i turystyki;
- zieleni gminnej i zadrzewień;
- cmentarzy gminnych;
- utrzymania gminnych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz obiektów administracyjnych;
- promocji gminy.

I.3. Zabytki i ich ochrona w dokumentach programowych gminy ze szczególnym uwzględnieniem Strategii rozwoju miasta Ostróda, Wieloletniego planu inwestycyjnego miasta Ostróda, Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Ostróda oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

1. Strategia rozwoju miasta Ostróda wytycza 4 podstawowe obszary rozwoju miasta oraz 5 celów wspomagających i warunkujących ten rozwój. Zważywszy na fakt, iż obiekty zabytkowe miasta funkcjonują w czterech podstawowych kategoriach takich jak:

- układ urbanistyczny;
- budynki mieszkalne;
- obiekty użyteczności publicznej (obiekty sakralne, cmentarze, szkoły urzędy, placówki handlowo-usługowe, obiekty komunikacyjne itp.);
- obiekty związane z funkcjonowaniem Kanału Ostróda-Elbląg.

Strategia Rozwoju Miasta uwzględnia ochronę zabytków w następujących obszarach:

- obszar 3 - Zapewnienie dobrej dostępności komunikacyjnej miasta we współpracy z sąsiednimi samorządami lokalnymi oraz zapewnienie sprawnego systemu komunikacji w mieście;
- obszar 4 - Stworzenie bardzo dobrych warunków i bogatego programu dla turystów przybywających do miasta oraz w obszarze;
- obszar 8 - Racjonalizacja systemu opieki komunalnej i zapewnienie warunków dla rozwoju w tej sferze inicjatyw niezależnych od samorządu

Wśród zadań ujętych w Strategii, najistotniejszym jest rozpoczęcie prac planistyczno-programowych nad rewaloryzacją obszaru, znajdującego się pomiędzy jeziorem Drwęckim, Kanałem, trasą E-7 i linią kolejową. Prace te będą miały na celu:

- rozwiązanie problemu bezkolizyjnych połączeń południowej i centralnej części miasta wzdłuż ulicy Drwęckiej i Czarnieckiego;
- atrakcyjne zagospodarowanie terenów między Drwą, jeziorem Drwęckim, kanałem i „Polską Górką”;
- funkcjonalne połączenie zabytkowego centrum miasta z brzegiem jeziora Drwęckiego.

Podobne działania i zadania miasta, które można odnieść do ochrony zabytków przewidziano również w

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Ostróda. Wśród nich na szczególną uwagę zasługują między innymi następujące tematy przewidziane do realizacji:

- podniesienie ładu przestrzennego miasta;
- wykorzystanie walorów terenów zielonych;
- zachowanie i odtworzenie walorów krajobrazu miasta;
- odciążenie stref o dużym natężeniu ruchu;
- opracowanie programu rewaloryzacji centrum miasta – renowacja, urządzenie ulic, urządzenie zieleni;
- zapewnienie odpowiedniego charakteru architektonicznego zabudowy;
- zapobieganie degradacji krajobrazu.

Wśród zadań zgłoszonych do Wieloletniego planu inwestycyjnego na lata 2004-2009, ochronę zabytków uwzględniają następujące przedsięwzięcia:

Lp.	ZADANIE	WARTOŚĆ ZADANIA
1.	rewitalizacja zabudowy „Białych Koszar”	17 mln zł
2.	bezkolizyjna przeprawa drogowa przez tory kolejowe	30 mln zł
3.	modernizacja oświetlenia ulicznego miasta	z oszczędności miasta
4.	zagospodarowanie otoczenia i wnętrza zamku	5 mln zł

Realizacja w/w zadań będzie w znaczący i bezpośredni sposób wpływać na substancję zabytkową następujących rejonów miasta: ulicy Mickiewicza, Słowackiego, 11-go Listopada, Czarnieckiego, Kolejowej, Stapińskiego, a także Jagiełły i Kościuszki.

Do zadań inwestycyjnych o pośrednim znaczeniu dla ochrony dziedzictwa kulturowego w Ostródzie zaliczyć można:

Lp.	ZADANIE	WARTOŚĆ ZADANIA
1.	zagospodarowanie turystyczne nabrzeża jez. Drwęckiego	6 mln zł
2.	przebudowa i modernizacja infrastruktury technicznej przy nabrzeżu j. Drwęckiego	5,7 mln zł
3.	infrastruktura techniczna na osiedlu Plebiscytowym	12 782 34 zł
4.	infrastruktura techniczna osiedla nad Jarem	1,5 mln zł

II. CELE PROGRAMU W ŚWIETLE USTAWY z dnia 23 lipca 2003 r. O OCHRONIE ZABYTKÓW I OPIECE NAD ZABYTKAMI.

Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami w art. 87, pkt 2 określa ogólne założenia i cele programów opieki nad zabytkami. W świetle ustawy celem programu jest:

1. Włączanie problematyki ochrony zabytków do systemu zadań strategicznych, wynikających z koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju.
2. Uwzględnienie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami wynikającymi z ochrony przyrody i równowagi ekologicznej.
3. Zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania.
4. Wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego.

5. Podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami.

6. Określenie warunków współpracy z właścicielami zabytków, eliminujących sytuacje konfliktowe związane z wykorzystaniem tych zabytków.

7. Podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami.

Zagadnienia związane z opieką nad zabytkami stanowią dla samorządu miejskiego istotny obszar działania ze względu na zasób obiektów zabytkowych i jego znaczenie budujące tożsamość oraz prestiż miasta. W świetle celów zdefiniowanych w ustawie przyjmuje się, że celem gminnego programu jest:

1. Wzmocnienie potencjału gospodarczego i kulturowego miasta poprzez konsekwentne i planowe realizowanie zadań dotyczących ochrony i opieki nad zabytkami.

2. Kreowanie wizerunku miasta poprzez zintegrowanie ochrony dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego oraz przyjęcie odpowiednich zasad zagospodarowania przestrzeni.

3. Stymulowanie i rozwój życia społecznego miasta w oparciu o uznanie znaczenia dziedzictwa kulturowego miasta.

4. Zwiększenie atrakcyjności turystycznej miasta poprzez wyeksponowanie zabytków i jego walorów przestrzenno-krajobrazowych.

5. Zahamowanie procesów degradacji zabytków poprzez sukcesywne rewaloryzację obiektów stanowiących własność gminy oraz wdrożenie instrumentów finansowych wspierających działania właścicieli i dysponentów obiektów zabytkowych w zakresie prowadzenia prac remontowych przy obiektach zabytkowych.

6. Poprawa stanu zachowania zabytków poprzez wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi nakładów finansowych na opiekę nad zabytkami, w tym w szczególności wdrożenie działań sprzyjających pozyskiwaniu przez właścicieli i dysponentów obiektów zabytkowych dodatkowych.

7. Zwiększenie atrakcyjności zabytków dla potrzeb społecznych m.in. poprzez tworzenie nowych miejsc pracy związanych z funkcjonowaniem i rolą obiektów zabytkowych.

8. Wzmocnienie działań na rzecz ochrony dziedzictwa kulturowego poprzez wspieranie aktywności lokalnej w zakresie poszanowania i ochrony zabytków.

9. Budowa tożsamości i życia społecznego w oparciu o rolę i znaczenie dziedzictwa kulturowego.

10. Poprawa stanu wiedzy na temat roli i potrzeby ochrony dziedzictwa kulturowego.

III. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA ZASOBU

RYS HISTORYCZNY OSTRÓDY

Początki osadnictwa o charakterze miejskim na terenie dzisiejszej Ostródy datuje się na około 1270 r. i z tym okresem wiąże się powstanie pierwszej warowni - strażnicy krzyżackiej, wokół której z czasem ukształtowało się podgrodzie. Ostróda otrzymała przywilej lokacyjny na prawie chełmińskim

prawdopodobnie w 1329 r. od komtura dzierzgońskiego księcia Lutra z Brunszwiku. Założenie miasta miało na celu stworzenie ośrodka administracji krzyżackiej dla terenów graniczących z posiadłościami książąt mazowieckich. W 1381 r. najazd Litwinów zniszczył zamek warowny, gdzie miał swą siedzibę wójt, na skutek czego w latach 1349 - 1370 rozpoczęto w jego pobliżu budowę nowego, już całkowicie murowanego zamku, który został siedzibą prokuratorii (odbudowany w 1407 r., po kolejnym pożarze miasta). Po sekularyzacji Prus w 1525 r. zamek przestał pełnić swą rolę militarną stając się siedzibą urzędników. W okresie tym mieszkańcy Ostródy trudnili się głównie rolnictwem i rzemiosłem. Do najstarszych cechów w mieście należało piwowarstwo.

W latach 1330 - 1351 wybudowano przy rynku kościół parafialny - dziś p.w. św. Dominika Savio. Przylegał on pierwotnie do miejskich murów obronnych. Nazywany był powszechnie kościołem niemieckim - miejskim. W jego pobliżu wzniesiono później kolejny kościół ewangelicki, tzw. Kościół Polski - Wiejski, przeznaczony dla ewangelików pochodzenia polskiego m.in. z pobliskich wsi. Kościół ten został rozebrany w 1912 r., a na jego miejscu postawiono pastorówkę, która z kolei została spalona podczas II wojny światowej. Kościół gotycki podczas II wojny światowej, w 1945 r., został bardzo poważnie zniszczony, jednak w latach 80-tych XX w. odbudowano go ze zniszczeń.

W połowie XIV w. wzniesiono w Ostródzie mury miejskie, których pozostałości znajdują się za kościołem przy Placu Tysiąclecia. Dość znacznie ucierpiało miasto w wyniku wojen szwedzkich. Doprowadziło to do upadku Ostródy. Oprócz wojen, wielokrotnie niszczyły miasto pożary w latach: 1381, 1400, 1454, 1628 i 1788 r., z których najdotkliwszy okazał się ten ostatni. Ogień przedostał się wówczas również do zamku powodując wybuch zgromadzonego tam prochu i niszcząc skrzydło wschodnie budowli, które nie zostało odbudowane (obiekt obniżono o jedną kondygnację). Ocalał m.in. Kościół Polski i Brama Kościelna. Rozebrano wtedy osiem wież oraz dwie bramy, a zbudowano 122 budynki - wszystkie murowane. Przed tym pożarem, w 1763 r., w Ostródzie istniały 142 budynki, w 1819 r. - 195, a w 1905 r. - 675 budynków. W 1756 r. Ostróda liczyła 1058 mieszkańców, w 1811 r. - 1519. Na rynku ostródzkim odbywały się regularnie targi: od 1693 r. dwa razy, od 1776 r. już cztery.

W 1852 r. uruchomiono Kanał Ostródzko - Elbląski, nazywany wówczas Oberlandzkim. Do dziś na terenie miasta znajdują się urządzenia związane z jego funkcjonowaniem. W 1872 r. miasto otrzymało pierwsze połączenie kolejowe z ławą, a w latach następnych z większością dużych miast wschodniopruskich, przez co stała się ważnym węzłem kolejowym i centrum turystycznym regionu. Doszły do tego udogodnienia komunikacyjne w postaci nowych dróg bitych.

Przełom XIX i XX w. to czas intensywnej industrializacji Ostródy. Powstało wówczas wiele zakładów przemysłowych, tj.: browar, mleczarnia, fabryka wyrobów tytoniowych, fabryka maszyn, odlewnie, przedsiębiorstwa budowlane, tartaki, cegielnie, młyny i gorzelnia. W latach 1893 - 1894 wzniesiono budynki rzeźni miejskiej, w 1895 r. gazownię, w latach 1902 - 1903 uruchomiono wodociąg z wieżą ciśnieniową, a w roku 1910 elektrownię. Jednak pracodawcą zatrudniającym największą ilość osób były kolejowe zakłady naprawcze, powstałe w 1895 r. W okresie tym powstały również i inne budowle użyteczności publicznej, tj: starostwo (w 1878 r., rozbudowa w 1901 r.), poczta (w 1897 r.), sąd (w 1900 r., rozbudowa w latach 1932 - 1933), gimnazjum (w latach 1905 - 1907, Kaiser Wilhelm Gymnasium) i inne szkoły oraz seminarium nauczycielskie. W 1901 r. przebudowano ratusz. Powstała wtedy także nowa synagoga (w 1893 r.), kaplica baptystów przy ul. Nadrzecznej (dawna Fliesstrasse, w 1910 r.) oraz dwa neogotyckie kościoły: Parafialny, katolicki p.w. Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Marii Panny (lata 1856 - 1875) i Ewangelicko-Methodystyczny (lata 1903 - 1909 r.).

W Ostródzie na przestrzeni dziejów funkcjonowało kilka cmentarzy: ewangelicki, żydowski, katolicki i dzisiejszy komunalny. Cmentarze ewangelicki i żydowski założone zostały na wzgórzu, tzw. Polskiej Górze, w końcu XVIII w. W najstarszej części zachowany jest grób pastora Gustawa Gizewiusza, orędownika polskości Mazur. Część cmentarza została zniszczona podczas budowy boiska szkolnego. Cmentarz katolicki zlokalizowany przy dzisiejszej ul. S. Czarnieckiego, założony został w końcu XIX w. Natomiast cmentarz przy ul. Olsztyńskiej jest najprawdopodobniej związany z dawnym cmentarzem cholerycznym, który został założony w XVIII w. Jest to aktualnie czynny cmentarz komunalny.

Pierwszy zespół koszarowy wybudowano w Ostródzie w latach 40-tych XIX w. Koszary te określane były mianem „Bergkaserne” – koszary Berga. Po I wojnie światowej przekształcono je w mieszkania, natomiast po II wojnie światowej, na początku lat 50-tych, koszary te przejęło miasto. Obecnie mieści się w nich baza PKS i mieszkania. Przed I wojną światową powstały kolejne dwa zespoły koszarowe; pierwszy z nich zaczęto wznosić w 1890 r. pomiędzy dzisiejszymi ulicami 1 Dywizji i Grunwaldzką - są to tzw. „Czerwone Koszary”, nazwane tak od elewacji z czerwonej cegły. Pierwotnie nosiły one miano koszar Grollmana – bohatera wojny wyzwoleńczej z 1813 r. Do dnia dzisiejszego stacjonuje w nich jednostka wojskowa. Kolejny zespół koszarowy zlokalizowano (w latach 1909 – 1913) pomiędzy ulicami S. Czarnieckiego, W. Jagiełły, S. Pieniężnego i T. Kościuszki. Określany jest on potocznie mianem „Białych Koszar” (nazwa od tynkowanych elewacji). Prawdopodobnie ich projektantem był znany królewiecki architekt Friedrich Heitmann. W 1927 r. miasto odsprzedało część tych koszar dla Reichswehry. Zespół przetrwał bez większych zniszczeń lata II wojny światowej i dziś kilka z obiektów, po wyprowadzeniu wojska i przeprowadzeniu remontu, zostało przystosowanych do nowych funkcji.

W 1852 r. Ostróda liczyła 2260 mieszkańców (w tym 267 żołnierzy), w 1895 r. – 11.279 (w tym 2126 żołnierzy), w 1905 r. – 13948, w 1939 r. – 19.949, a w 1943 r. już 24.000 mieszkańców. W okresie międzywojennym powstały na obrzeżach miasta osiedla domów jedno- i wielo rodzinnych (w większości w latach 30 – tych XX w.).

Pod koniec II wojny światowej Ostróda została znacznie zniszczona. Największego spustoszenia dokonano na terenie obejmującym średniowieczne miasto. Zniszczeniu uległ również zamek (w roku 1977 rozpoczęto odbudowę obiektu), w którym obecnie ma siedzibę lokalne muzeum. Dziś miasto liczy około 35.000 mieszkańców.

ROZWÓJ PRZESTRZENNE MIASTA OSTRÓDA

Historyczny rozwój przestrzenny Ostródy podzielić można na kilka zasadniczych etapów, które miały znaczący wpływ na kształt współczesnego miasta.

Pierwszy z nich to okres miasta średniowiecznego. Na jego ówczesną formę rzutowały dwa podstawowe fakty:

- miejsce lokacji miasta – na wyniesieniu między ramionami Drwęcy, a wschodnim brzegiem Jeziora Drwęckiego, które to wzniesienie tworzy rodzaj wyspy o naturalnych walorach obronnych,
- dokument lokacyjny – akt oparty na prawie chełmińskim, co oczywiście zdecydowało o zastosowaniu miary chełmińskiej w planowaniu miasta, a także rozplanowaniu jego poszczególnych elementów takich jak: wielkość i kształt rynku, przebieg ulic, podział i wielkość poszczególnych kwartałów miasta, jak również wielkość działek etc.

Średniowieczna Ostróda powstała z pewnością jako starannie zaplanowany układ zakomponowany na osi wschód-zachód, w oparciu o siatkę o module 7 i 10 prętów (1 pręt = 4,590 m). Miasto swym kształtem zbliżone było do prostokąta z pewnymi odchyleniami związanymi z ukształtowaniem terenu. Jeżeli chodzi o rynek, to w przypadku Ostródy był on, podobnie jak to miało miejsce w przypadku wielu innych miast należących do zakonu, zbliżony w swym kształcie do kwadratu, który to fakt potwierdziły min. badania archeologiczne przeprowadzone w 1997 roku. Miasto okalały mury z ośmioma basztami. Zamek był wydzielony z obszaru miejskiego i oddzielony od niego fosą i wałem. Do wnętrza miasta wiodły trzy bramy: Brama Łazienna – od północy, Brama Garncarska – od południa i Brama Kościelna – od wschodu. Niestety w wyniku licznych przekształceń oraz wielu klęsk elementarnych, jakie nawiedziły miasto na przestrzeni jego dziejów, pierwotny układ lokacyjny uległ niemalże całkowitej degradacji, a jego pozostałości przetrwały się jedynie w zachowanej pierwotnie linii zabudowy zachodniej pierzei rynku oraz zachodniego fragmentu ulicy Zamkowej, a także północnego fragmentu obecnej ulicy Pułaskiego (prowadzącej pierwotnie do Bramy Łaziennnej) i ulicy Wyspiańskiego (pełniącej w średniowieczu funkcję okrężnicy).¹

Kolejny etap w rozwoju i funkcjonowaniu miasta mieści się w przedziale pomiędzy początkiem XV wieku (okres wojny polsko-krzyżackiej), a końcem wieku XVIII. Liczne dane i plany zachowane z tego okresu pozwalają twierdzić, że powstały w średniowieczu układ rozplanowania miasta w obrębie murów pozostał raczej niezmienny. Wydaje się, że jedyne zmiany, jakie mogły zachodzić w ówczesnym rozplanowaniu przestrzennym dotyczyły zagęszczenia zabudowy, szczególnie na terenach położonych na tyłach pierzei przyrynkowych, w rejonie tzw. „bud” i na obrzeżach miasta (przy murach). W 1788 roku, po wielkim pożarze, który strawił niemal całe miasto podjęto decyzję o rozebraniu murów miejskich oraz dwóch bram: Łaziennnej i Garncarskiej, a w 1789 roku wytyczono trzy nowe ulice, które prowadziły w kierunku jeziora Drwęckiego. Po 1788 roku, kiedy to mury miejskie utraciły swój obronny charakter, nastąpiła również ekspansja miasta poza jego dotychczasowy obręb. W ten sposób zaczęły powstawać pierwsze przedmieścia, które wcześniej tj. w XVII i XVIII wieku stanowiły jedynie ich załączki zamieszkałe przez pojedynczych rzemieślników.²

¹ H. i A. Mackiewicz - Sprawozdanie z badań i nadzorów archeologicznych przeprowadzonych w Ostródzie na st. I, wykopy 8 do 8c (nadzory przy wymianie sieci wodociągowej i budowie kanalizacji deszczowej) i 9a do 9b (badania na terenie Placu Tysiąclecia). Prace prowadzono od 23 kwietnia do 16 grudnia 1997 roku., Stawiguda 1998, ss. 8 i n.

² J. Müller - Osterode in Ostpreussen. Darstellung zur Geschichte der Stadt und des Amtes, Osterode 1905, s. 168 – 169;
E. Kayser - Deutsche Städtebuch. Handbuch Städtische Geschichte, Stuttgart – Berlin, 1939, s

Okres największych i najistotniejszych zmian w wizerunku Ostródy przypada na wiek XIX i trwa do czasu wybuchu I wojny światowej, a więc do około 1914 roku. W tym czasie rozebrano resztki murów miejskich, a stara, przeważnie drewniana zabudowa, została zastąpiona murywaną. Jednakże istotne poszerzenie granic miasta nastąpiło po 1870 roku, kiedy to wytyczono linię kolejową na trasie: Toruń - Ostróda - Olsztyn - Wystruć. Wytyczenie linii kolejowej spowodowało konieczność zasypania południowej odnogi rzeki Drwęcy, stanowiącej do tej pory naturalną barierę dla ekspansji miasta w kierunku południowym. Jako, że tory kolejowe nie stanowiły takiej bariery jaką była linia rzeki, rozwój miasta bardzo szybko ruszył w kierunku południowym. Początkowo były to obiekty o charakterze przemysłowym min. kompleks Zakładów Naprawczych Kolei Rzeszy przy obecnej ulicy 11-go Listopada czy też kompleks tzw. „Czerwonych Koszar” w rejonie obecnej ulicy Grunwaldzkiej, lecz wkrótce potem ruszyła również zabudowa mieszkaniowa min. dla pracowników kolei przy ulicy Pieniężnego i Wyszyńskiego.

Kolejnym przedsięwzięciem, które spowodowało ekspansję miasta pod koniec XIX wieku, tym razem w kierunku północnym, była budowa Kanału Ostródzko-Elbląskiego. Inwestycja ta wiązała się przede wszystkim z rozwojem turystyki, która obok funkcjonujących zakładów przemysłowych stanowiła motor napędzający rozwój miasta. Budowa Kanału spowodowała konieczność powstania całej infrastruktury z nim związanej, która została ulokowana w północno-zachodniej części Ostródy, nad jeziorem Drwęckim. Powstały w tym czasie liczne obiekty rekreacyjne, hotele kawiarne i restauracje m.in. w rejonie dzisiejszej ulicy Słowackiego, Spichrzowej, Mickiewicza, 3-go Maja.

Dynamiczny rozwój miasta spowodował powstanie kolejnych zakładów przemysłowych, które lokowano na północ od dotychczasowego organizmu miejskiego. Chodzi tu

mianowicie o rzeźnię miejską (1894 r.) znajdujące się na końcu dzisiejszej ulicy Gizewiusza, przy której powstał również tartak i gazownia. Pojawiło się w tym czasie wiele budynków użyteczności publicznej oraz szkół.

W tym miejscu należy również zwrócić uwagę na zmiany, jakie nastąpiły w obrębie dawnego starego miasta. Chodzi tu mianowicie o płytę rynku, która została wydłużona w kierunku wschodnim, poprzez wchłonięcie zachodniego odcinka dawnej ulicy Długiej i przybierając kształt wydłużonego trapezu. Od tego momentu rynek miasta dzielił się na tzw. Stary Rynek, mieszczący się w obrębie dawnej, średniowiecznej płyty rynkowej i Nowy Rynek, powstały na skutek przekształceń wschodniej pierzei starego miasta i częściowego wchłonięcia ulicy Długiej. Taki kształt rynku powstały około 1880 roku funkcjonuje praktycznie do dziś.³

Kolejną cezurę czasową w rozwoju przestrzennym Ostródy stanowią lata 20-te i 30-te XX wieku. Powstałe w tym okresie na terenie miasta liczne spółki budowlane realizują projekty budowlane rodzimych architektów (i nie tylko), zarówno w obrębie istniejącego już organizmu miejskiego, ale również na jego obrzeżach. W tym właśnie okresie powstają liczne osiedla satelitarne, które swym charakterem nawiązują do XIX – wiecznej idei wznoszenia tzw. miasta – ogrodu tj. osiedla oddalonego od centrum miasta ze znacznym udziałem terenów zielonych. Przykładami tego typu założeń urbanistycznych na terenie Ostródy są osiedla: Plebiscytowe, Grunwaldzkie, kwartał w obrębie ulic Czarnieckiego, Pieniężnego, 21-go Stycznia i Kętrzyńskiego; rejon ulicy Mrongowiusza; obszar zawarty pomiędzy ulicą 3-go Maja i Konstytucji; zabudowa w obrębie ulic Traugutta, Batalionów Chłopskich, Wybickiego, Szwoleżerów i Pionierskiej, jak również kwartał w obrębie ulic: Żeromskiego, Warmińskiej, Piłsudskiego i Sportowej. Ten intensywny boom budowlany trwał praktycznie nieprzerwanie aż do wybuchu II wojny światowej.⁴

³ H. i A. Mackiewicz - Op. cit., 1998, s. 11.

⁴ Przedstawione w niniejszym akapicie informacje opracowane zostały przez mgr Adama Płoskiego na podstawie kwerendy źródłowej materiałów znajdujących się w Archiwum Państwowym w Olsztynie.

Rozwój przestrzenny
miasta Ostróda

- I faza rozwoju Miasta, do końca XVIII w.
- II faza rozwoju miasta, od końca XVIII w do 1914 r.
- III faza rozwoju miasta, od 1914 do 1939 r.

III.3. Zabytki nieruchome – charakterystyka zasobu

Zamieszczona w niniejszym dokumencie prezentacja zabytków nieruchomych miasta Ostróda podzielona została na trzy części. Pierwsza z nich zawiera obiekty, które zostały objęte formami prawnej ochrony zgodnie z treścią Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 roku. W tym miejscu należy wyszczególnić, że do form ochrony zawartych w Ustawie należą:

- wpisanie na Listę Światowego Dziedzictwa Kulturowego UNESCO,
- uznanie za pomnik historii,
- utworzenie parku kulturowego,
- wpis do rejestru zabytków,
- ustalenie ochrony miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

Druga część zawiera opis gminnej i wojewódzkiej ewidencji zabytków.

Trzecia część poświęcona jest całościowej charakterystyce zasobu wraz z podjęciem próby jego wartościowania.

III.3.1. Zabytki nieruchome objęte prawnymi formami ochrony

Przed przystąpieniem do omówienia podstawowych form ochrony obiektów zabytkowych należy nadmienić, że na terenie miasta Ostróda nie występują zabytki wpisane na Listę Światowego Dziedzictwa kulturowego UNESCO, ani też takie, które zostałyby uznane za Pomnik Historii.

Ponadto na terenie miasta Ostróda nie występują też nowa forma ochrony zabytków, jaką jest park kulturowy. Tej formie ochrony warto poświęcić kilka słów, bowiem została ona określona dopiero w ostatnich uregulowaniach prawnych, tj. w zapisach ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z 2003 roku. Utworzenie parku kulturowego służy ochronie i zachowaniu krajobrazu kulturowego oraz wyróżniających się krajobrazowo terenów, na których znajdują się zabytki nieruchome charakterystyczne dla rodzimej tradycji budowlanej i osadniczej. Park kulturowy tworzy rada gminy na podstawie uchwały, po uprzednim zasięgnięciu opinii wojewódzkiego konserwatora. Uchwała określa nazwę parku kulturowego, jego granice, sposób ochrony, a także zakazy i ograniczenia. Dla obszaru objętego parkiem sporządza się, w uzgodnieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków plan ochrony parku kulturowego, który wymaga zatwierdzenia przez radę gminy. Dla obszarów, na których utworzono park kulturowy, sporządza się obowiązkowo miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego.

Pozostałe formy ochrony określone ustawą to wpis do rejestru zabytków oraz zapisy w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

Rejestr zabytków

Stanowi kolejną prawną formę ochrony znajdującą się w gestii wojewódzkiego konserwatora zabytków. Rejestr zabytków miasta Ostróda prowadzony jest przez Warmińsko-Mazurskiego Konserwatora zabytków i znajduje się w siedzibie Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Olsztynie. Wpis do rejestru odbywa się na mocy decyzji wojewódzkiego konserwatora zabytków, wydanej z urzędu lub na wniosek właściciela zabytku nieruchomego lub posiadacza wieczystego gruntu, na którym znajduje się tenże zabytek. W tym samym trybie do rejestru może być też wpisane otoczenie wpisanego do rejestru zabytku, a także jego nazwa geograficzna, historyczna bądź też tradycyjna. Wpisanie zabytku nieruchomego do rejestru ujawnia się w księdze wieczystej danej nieruchomości na wniosek wojewódzkiego konserwatora zabytków, na podstawie decyzji o wpisie do rejestru tego zabytku. Decyzja o wpisie zabytku nieruchomego do rejestru, na wniosek wojewódzkiego konserwatora zabytków, stanowi również podstawę wpisu w katastrze nieruchomości. Ponadto na wniosek wojewódzkiego konserwatora zabytków informację o wpisie zabytku nieruchomego do rejestru ogłasza się w wojewódzkim dzienniku urzędowym. Wpis do rejestru historycznego układu urbanistycznego, ruralistycznego lub historycznego zespołu budowlanego nie wyłącza możliwości wydania decyzji o wpisie do rejestru wchodzących w skład tych układów lub zespołu zabytków nieruchomych.

Zgodnie ze stanem na dzień 30 czerwca 2006 roku, na terenie miasta Ostróda znajdują się następujące obiekty i zespoły obiektów wpisane do rejestru zabytków nieruchomych:

Ulica	Numer	Obiekt	Nr Rejestru	Data Wpisu
		KANAŁ ELBLĄSKI	A-1305	1 sierpnia 1978
		KANAŁ WODNY NA TRASIE OSTRÓDA - ELBLĄG (Z ODGAŁEZIENIEM DO ŁAWY)	A-1413	17 stycznia 1979
		MURY OBRONNE	A-187	20 września 1956
		ZAMEK	A-102	31 marca 1953
		UKŁAD URBANISTYCZNY	A-101	21 lipca 1955
11 LISTOPADA	006	DOM	A-3707	18 listopada 1986
11 LISTOPADA	009	DOM	A-3708	18 listopada 1986
11 LISTOPADA	035	DOM	A-3706	18 listopada 1986
11 LISTOPADA	039	DOM	A-3805	14 sierpnia 1987
11 LISTOPADA	041	DOM	A-3709	18 listopada 1986
ARMII KRAJOWEJ	003	DOM	A-1973	14 stycznia 1977
CHROBREGO		CMENTARZ WOJENNY	A-3953	20 kwietnia 1988

CZARNIECKIEGO		ZESPÓŁ KOSZAR ARTYLERYJSKICH	A-1959	25 lipca 2002
CZARNIECKIEGO		CMENTARZ RZYMSKO-KATOLICKI	A-3954	20 kwietnia 1988
CZARNIECKIEGO	018	WILLA	A-3802	14 sierpnia 1987
CZARNIECKIEGO	025	DOM	A-3698	15 sierpnia 1986
CZARNIECKIEGO	026	DOM	A-3699	15 sierpnia 1986
CZARNIECKIEGO	030	DOM	A-3704	18 listopada 1986
CZARNIECKIEGO	031	DOM	A-3734	14 stycznia 1987
CZARNIECKIEGO	033	DOM	A-3715	18 listopada 1986
DRWĘCKA		WIEŻA CIŚNIENI	A-1968/O	2 października 1996
DRWĘCKA	001	WILLA	A-1988	23 stycznia 1987
DRWĘCKA	004	SZKOŁA	A-1966	14 sierpnia 1987
FILTROWA		KOŚCIÓŁ ŚW DOMINIKA SAVIO	A-191	24 listopada 1956
FILTROWA	001	KAPLICZKA PRZY KOŚCIELE	A-1960	14 sierpnia 1987
GIZEWIUSZA	002	DOM	A-3700	15 sierpnia 1986
GIZEWIUSZA	015	DOM	A-1970	14 stycznia 1987
GIZEWIUSZA	028	WILLA	A-1971	8 października 1996
GRUNWALDZKA	024	DOM	A-1972	14 sierpnia 1987
JANA PAWŁA II	004	DOM	A-1974	12 stycznia 1987
JANA PAWŁA II	004A	DOM	A-3738	12 stycznia 1987
JANA PAWŁA II	006	DOM	A-1975	12 stycznia 1987
JANA PAWŁA II	008	DOM	A-1976	12 stycznia 1987
JANA PAWŁA II	010	DOM	A-1977	12 stycznia 1987
JANA PAWŁA II	018	DOM	A-1978	14 stycznia 1987
JANA PAWŁA II	022	DOM	A-1979	14 stycznia 1987
JANA PAWŁA II	024	DOM	A-1980	14 stycznia 1987
KOLEJOWA	006	DOM	A-3717	18 listopada 1986
MICKIEWICZA	002	DOM	A-3735	14 stycznia 1987
MICKIEWICZA	009	DOM	A-1982	14 stycznia 1987
MICKIEWICZA	007	DOM	A-1981	14 sierpnia 1987
MICKIEWICZA	011	DOM	A-3702	15 sierpnia 1986
MICKIEWICZA	018	DOM	A-3703	15 sierpnia 1986
MICKIEWICZA	024	BUDYNEK URZĘDU MISTA	A-3799	14 sierpnia 1987
MICKIEWICZA	028	DOM	A-3718	18 listopada 1986
MICKIEWICZA	034A	DOM	A-3804	14 sierpnia 1987
NADRZECZNA	003	KAPLICA BAPTYSTÓW	A-1964	14 sierpnia 1987
OLSZTYŃSKA		CMENTARZ „POLSKA GÓRKA”	A-3955	20 kwietnia 1988
OLSZTYŃSKA		BRAMA CMENTARZA „POLSKA GÓRKA”	A-1965	14 sierpnia 1987
OLSZTYŃSKA	031	DOM	A-1983	14 stycznia 1987
PIENIĘŻNEGO	001	ROGATKA MIEJSKA	A-1967	14 sierpnia 1987
PIENIĘŻNEGO	007 (I, II)	DOM	A-3862	9 listopada 1987
PIENIĘŻNEGO	009 (I, II)	DOM	A-3863	9 listopada 1987
PIENIĘŻNEGO	011 (I, II)	DOM	A-3864	9 listopada 1987
PIENIĘŻNEGO	013 (I, II, III)	DOM	A-3869	9 listopada 1987
PIENIĘŻNEGO	015 (I, II)	DOM	A-3865	9 listopada 1987
PIENIĘŻNEGO	019 (I, II)	DOM	A-3870	11 września 1987
PIENIĘŻNEGO	021(I, II, III)	DOM	A-3866	9 listopada 1987
SIENKIEWICZA		KOŚCIÓŁ EWANGELICKO-METODYSTYCZNY WRAZ Z OGRODZENIEM	A-1961 A-1962	14 sierpnia 1987
SIENKIEWICZA	002	DOM	A-1985	14 stycznia 1987
SIENKIEWICZA	016	KAMIENICA	A-1696	26 września 2000
SIENKIEWICZA	018	DOM	A-1987	14 stycznia 1987
SIENKIEWICZA	022	PLEBANIA	A-1963	14 sierpnia 1987
SKŁADOWA		PARK FOLWARCZNY	A-2135	17 sierpnia 2004
SŁOWACKIEGO	006	SPICHLERZ	A-1969	14 stycznia 1987
SŁOWACKIEGO	009	DOM	A-3714	18 listopada 1986
SPICHRZOWA	001	DOM	A-3727	14 stycznia 1987
SPICHRZOWA	005A	DOM	A-3803	14 sierpnia 1987
STACJA PKP		WIEŻA CISNIENI KOLEJOWA	A-1616	28 grudnia 1998
STAPIŃSKIEGO	002	DOM	A-3710	18 listopada 1986
STAPIŃSKIEGO	004	DOM	A-3711	18 listopada 1986
STAPIŃSKIEGO	009	DOM	A-3712	18 listopada 1986
STAPIŃSKIEGO	011	DOM	A-3713	18 listopada 1986
WYSZYŃSKIEGO	008 / 010	DOM	A-3872	9 listopada 1987
WYSZYŃSKIEGO	012 / 016	DOM	A-3873	9 listopada 1987
WYSZYŃSKIEGO	018 / 020	DOM	A-3871	9 listopada 1987
WYSZYŃSKIEGO	022 / 024	DOM	A-3867	9 listopada 1987
WYSZYŃSKIEGO	026	DOM	A-3868	9 listopada 1987

Ochrona ustalona w planach zagospodarowania przestrzennego

Zgodnie z aktualnym stanem cały obszar miasta Ostróda objęty jest planem zagospodarowania przestrzennego. Plan ten sporządzany był etapowo. W tym celu miasto podzielone zostało na strefy oznaczone numerami od 1 do 16 (z pominięciem numeru 2) oraz strefę X., które ujmują poszczególne części miasta w sposób następujący:

- Nr 1 Osiedle „Nad Jarem” (uchwalony w 1995 r.)
- Nr 3 Obszar G 75 UZ (uchwalony w 1997 r.)
- Nr 4 Obszar śródmieścia (uchwalony w 1998 r.)
W granicach strefy archeologicznej realizacja inwestycji powinna być poprzedzona badaniami archeologicznymi, prowadzonymi na koszt inwestora.
Ustalenia dotyczące zasad ochrony dziedzictwa kulturowego:
Projekty budowlane inwestycji zlokalizowanych w granicach (...) terenu strefy ochrony konserwatorskiej B1, należy uzgodnić z Warmińsko-Mazurskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Olsztynie.
- Nr 5 Osiedle Plebiscytowe 2 (uchwalony w 1998 r.)
- Nr 6 Południowa część miasta (uchwalony w 1999 r.)
- Nr 7 Obszar dzielnicy Zajezerze (uchwalony w 1999 r.)
- Nr 8 Rejon ulicy Jaracza (uchwalony w 1999 r.)
Ustalenia dotyczące zasad ochrony dziedzictwa kulturowego:
Projekty budowlane inwestycji zlokalizowanych w granicach (...) terenu strefy ochrony konserwatorskiej B1, należy uzgodnić z Warmińsko-Mazurskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Olsztynie.
- Nr 9 Rejon osiedli Drwęckiego i Mrongowiusza (uchwalony w 2000 r.)
Ustalenia dotyczące zasad ochrony dziedzictwa kulturowego:
Projekty budowlane inwestycji zlokalizowanych w granicach terenu strefy ochrony konserwatorskiej B1, należy uzgodnić z Warmińsko-Mazurskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Olsztynie.
- Nr 10 Rejon ulic: Olsztyńskiej i Gizewiusza (uchwalony w 2000 r.)
- Nr 11 Osiedla: Plebiscytowe i Ostrów (uchwalony w 2000 r.)
Ustalenia dotyczące zasad ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego:
W granicach zmiany planów ochronie podlega teren brzegowy jeziora Pauzeńskiego.
Ustalenia dotyczące zasad ochrony dziedzictwa kulturowego:
Projekty budowlane inwestycji zlokalizowanych w granicach zmiany planu należy uzgodnić z Warmińsko-Mazurskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Olsztynie z tytułu sąsiedztwa przedmiotowego terenu z wpisanym do rejestru zabytków Kanałem Ostródzko-Elbląskim.
- Nr 12 Obszar komunikacji kolejowej (uchwalony w 2000 r.)

- Nr 13 Osiedla: Plebiscytowe i Ostrów w rejonach oznaczonych jako A i B (uchwalony w 2000 r.)
„Szczególne warunki zabudowy i zagospodarowania terenu”:
W granicach strefy ochrony jeziora Perskiego obowiązuje zakaz zabudowy budynkami i tymczasowymi obiektami budowlanymi. Tereny w w/w strefie należy zagospodarowywać trwałą zielenią.
- Nr 14 Rejon ulicy Roji (uchwalony w 2002 r.)
Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego przewiduje, iż w granicach obszaru archeologicznych badań sondażowych realizacja inwestycji powinna być poprzedzona przedmiotowymi badaniami, prowadzonymi na koszt inwestora.
- Nr 15 Kwartał ulic: Czarnieckiego, Jagiełły, Pieniężnego i Kościuszki - „Białe Koszary” (uchwalony w 2005 r.)
W granicach planu obowiązują następujące ustalenia, określone we wnioskach konserwatorskich Warmińsko-Mazurskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków (pismo znak: SOZ-3801-INZ.5343-171/2003 z dnia 20.10.2003 r.):
- zachowanie czytelnego układu urbanistycznego założenia koszar;
  - udrożnienie istniejącej głównej osi komunikacyjnej – połączenie ulic: St. Czarnieckiego i S. Pieniężnego;
  - wskazane pozostawienie dziedzińców koszarowych niezabudowanych;
  - dopuszcza się zabudowę uzupełniającą, stanowiącą element kompleksowego zagospodarowania większych wydzielonych obszarów np. obszary dziedzińców lub plac apelowy wydzielony ulicą i zabudową istniejącą. Nową zabudowę kształtować jako uzupełnienie kwartałów wzdłuż ulic, ustalając jednocześnie nieprzekraczalne linie zabudowy nawiązujące do sposobu kształtowania zabudowy historycznej;
  - zabudowę uzupełniającą projektować zharmonizowaną z zabudową otaczającą – wysokie dachy, w elewacjach stosować materiały tradycyjne charakterystyczne dla zabudowy istniejącej: dachówkę ceramiczną, drewnianą stolarkę okienną i drzwiową, ściany tynkowane;
  - małą architekturę – projektować zharmonizowaną z sąsiadującą zabudową zabytkową;
  - zabudowę uzupełniającą projektować zharmonizowaną z sąsiadującą zabudową zabytkową;
  - zabudowę uzupełniającą lokalizowaną w sąsiedztwie, wpisanego do rejestru zabytków budynku przy skrzyżowaniu ulicy Stefana Czarnieckiego i ulicy Władysława Jagiełły, kształtować jako uzupełnienie pierzei ulic z zachowaniem obowiązującej linii zabudowy. Formę i skalę w/w zabudowy należy zharmonizować z zabudową historyczną. Zabudowa uzupełniająca nie może stanowić konkurencji dla sąsiedniego obiektu zabytkowego. Dla tej zabudowy ustala się: wysokie dachy, w elewacjach stosować materiały tradycyjne charakterystyczne dla zabudowy istniejącej: dachówkę ceramiczną, drewnianą stolarkę okienną i drzwiową, ściany tynkowane;
  - istniejącą zabudowę współczesną należy systematycznie modernizować, dostosowując formę i wykończenie elewacji do zabudowy

- historycznej, aby cały obszar chroniony stanowił spójną całość pod względem architektonicznym i urbanistycznym;
- j) na terenie obiektów wpisanych do rejestru zabytków i w ich sąsiedztwie ustanawia się zakaz lokalizacji wielkowymiarowych tablic reklamowych oraz wszelkich tablic reklamowych wolnostojących;
  - k) w obiektach wpisanych do rejestru zabytków ustanawia się zakaz lokalizacji garaży, z wyjątkiem obiektów nr 15 i 21, stanowiących niegdyś warsztat, rusznikarnię, magazyn sprzętu wojskowego i broni.

W granicach zespołu zabytkowego wpisanego do rejestru zabytków pod nr rejestru A-1959 oraz strefy konserwatorskiej „B” projektu budowlane w rozumieniu przepisów prawa budowlanego wymagają uzgodnienia z Warmińsko-Mazurskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

Nr 16 Obręb geodezyjne 1,8 i 9 (uchwalony w 2003 r.)

Strefa oznaczona jako X obejmuje tereny zajmowane przez wojsko (koszary przy ulicy Grunwaldzkiej i teren poligonu znajdujący się na pn.-wsch. od drogi krajowej E-7), które jako takie nie są objęte planem zagospodarowania przestrzennego.

Przy sporządzaniu planu zagospodarowania przestrzennego dla poszczególnych stref wzięto pod uwagę wytyczne konserwatorskie i strefy ochrony konserwatorskiej zawarte w *Skróconym studium historyczno-urbanistycznym dla miasta Ostródy* opracowanym w 1991 roku.

WNIOSKI:

1. Zawarte w Miejscowych Planach Zagospodarowania Przestrzennego zapisy dotyczące decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, są nieaktualne, gdyż decyzje takie nie są sporządzane dla inwestycji projektowanych w miejscach obowiązującego planu, a same zapisy winny zostać skorygowane. Wprowadzony winien być natomiast zapis o konieczności uzyskania uzgodnienia projektu budowlanego z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków dla inwestycji planowanych w strefie ochrony konserwatora, natomiast w momencie kiedy projektowana inwestycja planowana jest w obiekcie wpisanym do rejestru zabytków, bądź na terenie wpisanym do rejestru zabytków, wówczas należy uzyskać od Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków pozwolenie na prace przy zabytku

2. Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego winny posiadać zapisy pozwalające na bardziej świadome kształtowanie przestrzeni posiadającej wartości historyczne, szczególnie w odniesieniu do historycznych założeń dawnych osiedli domów jedno- i wielorodzinnych, doskonale niegdyś uporządkowanych dzięki przede wszystkim ujednoczonej formie zabudowy i zagospodarowania. Na terenie takich osiedli (Osiedle Plebiscytowe, Osiedle Grunwaldzkie, Osiedle Mrongowiusza, zespół zabudowy w rejonie ulic Konstytucji i 3-go Maja, kwartał zamknięty ulicami 21-go Stycznia, Seweryna Pieniężnego i Stefana Czarnieckiego, zespół starej zabudowy w rejonach ulic Jana Chomki, Stefana Jaracza i Witkacego, zespół zabudowy w rejonach ulic Generała Zajączka i Partyzantów), a także w obrębie ulic kształtowanych niegdyś z podobną świadomością (ulica Mikołaja Kopernika, ulica Stefana Żeromskiego, ulica Sportowa, ulica Seweryna Pieniężnego, ulica Romualda Traugutta), ustalenia planu powinny zostać doprecyzowane w kwestii zagospodarowania

terenu, wysokości budynków, podziałów elewacji, formy dachów, użytych materiałów elewacyjnych i ich kolorystyki. Przestrzeń miejska, kształtowana z taką świadomością, czerpiącą z dawnych, sprawdzonych wzorców, mogłaby stanowić zaczątek i wyznacznik kierunku prac polegających na przywróceniu porządku w dzisiejszych strukturach miejskich.

III.3.2. Zabytki nieruchomości miasta Ostróda w gminnej ewidencji zabytków.

W oparciu o Skrócone studium historyczno-urbanistyczne dla miasta Ostródy dokonano weryfikacji obiektów zabytkowych pod kątem ochrony konserwatorskiej oraz ujęcia ich w gminnej ewidencji zabytków. Stworzenie gminnej ewidencji zabytków, która stanowi element uzupełniający programu ochrony ma na celu wskazanie tych zespołów i obiektów zabytkowych, które mimo, iż nie zostały objęte rejestrem zabytków stanowią zasób o znacznych walorach kulturowych i historycznych miasta. Należy je tym samym otoczyć właściwą ochroną poprzez odpowiednie zapisy w Miejscowych Planach Zagospodarowania Przestrzennego dotyczące między innymi: zachowania bryły; formy, kształtu i pokrycia dachu, kolorystyki elewacji oraz materiałów i wystroju architektonicznego, a także ujednoczenia form otoczenia. Należy też zapewnić szczególnie nadzór nad zamierzeniami inwestycyjnymi w obrębie i sąsiedztwie obiektów ujętych w gminnej ewidencji zabytków. Na podstawie kwerendy terenowej do ujęcia w gminnej ewidencji zabytków wytypowano 887 obiektów, które zostały zewidencjonowane w formie spisu adresowego i stanowią załącznik niniejszego programu ochrony. Wśród nich 79 obiektów wpisanych jest aktualnie do rejestru zabytków.

III.3.3. Ogólna charakterystyka zasobu obiektów nieruchomości

Obiekty, a także ich zespoły znajdujące się na terenie miasta Ostróda zostały wielokrotnie scharakteryzowane w różnorodnych opracowaniach. Są to zarówno dokumentacje naukowo-historyczne, jak też opracowania o charakterze studialnym bądź też projektowym, a także karty ewidencyjne obiektów budownictwa i architektury. Nie wolno również zapomnieć o stosunkowo licznych wydawnictwach i publikacjach prezentujących różnorodne ujęcie i profil problematyki związanej z zasobami kulturowymi miasta. Chodzi tu mianowicie o opracowania popularno-naukowe, monografie, czy też przewodniki, a także opracowania o charakterze archiwalnym, autorstwa głównie badaczy niemieckich.

Dokonując wstępnej i bardzo ogólnej oceny historycznej substancji zabytkowej miasta, autorzy niniejszego opracowania oparli się głównie na treści *Skróconego studium historyczno-urbanistycznym dla miasta Ostródy*, oprac. przez mgr inż. arch. Kazimierza Jakubowskiego wraz z zespołem w 1991 roku, jak również na opracowaniu: Ostróda woj. olsztyńskie – *Studium historyczno-urbanistyczne do planu zagospodarowania przestrzennego miasta opracowane na zlecenie P.W.R.N.- Olsztyn Wyd. Architektury i Nadzoru Budowlanego*, Warszawa 1960, oprac. przez zespół w składzie: M. Arszyński, I. Galicka, W. Galicki, R. Kazimierski. Wykorzystano również zawartość białych kart ewidencji architektury opracowanych dla niektórych obiektów zabytkowych Ostródy, jak również monografię *Ostróda – z dziejów miasta i okolic*, praca zbiorowa pod red. Ewy Kulig, Olsztyn 1976 oraz *Spacer po dawnej Ostródzie*, autorstwa Janusza B. Kozłowskiego, wydanej dla uczczenia 675-lecia powstania miasta.

Przeanalizowano również wszelkie dostępne materiały kartograficzne i ikonograficzne, a nade wszystko zapoznano się z całym zasobem zachowanych obiektów zabytkowych *in situ*.

Zarówno weryfikacja zabytkowej zabudowy miasta w terenie, jak również analiza dostępnych opracowań i materiałów o charakterze archiwalnym pozwoliły dokonać podziału na następujące jednostki urbanistyczno-konserwatorskie:

- Strefa Centrum** - obszar dawnego starego miasta wraz z szerokim kołnierzem urbanistycznym obejmującym większość zabudowy w centrum miasta. Teren ten od zachodu ogranicza linia brzegowa jeziora Drwęckiego oraz ulica Seweryna Pieniężnego do skrzyżowania z ul. Władysława Jagiełły; od południa ul. W. Jagiełły; od wschodu ul. Grunwaldzka i Demokracji i od północy ulica Olsztyńska.
- Północna Strefa Przemysłowa** - obejmuje teren miasta historycznie związany z funkcjonowaniem różnych gałęzi gospodarki: młyn, zakłady mięsne; a także obszar, na którym znajdują się urządzenia związane z funkcjonowaniem kanału Ostródzko-Elbląskiego. Teren ten od południa ogranicza ulica Olsztyńska, od wschodu i północy obwodnica łącząca Warszawę z Gdańskiem, od północnego-zachodu linia kanału, od zachodu linia brzegowa jeziora Drwęckiego.
- Południowo-Wschodnia Strefa Przemysłowa** - rejon ulicy Grunwaldzkiej poczynając od skrzyżowania z ulicą Jagiełły, aż do wyjazdu z miasta.
- Strefa Linii Kolejowej** - obejmuje swym zasięgiem wszelkie obiekty związane z działalnością kolei, a znajdujące się w granicach administracyjnych miasta.
- Strefa Okołojeziorna** - obszar związany z rejonem ulicy Turystycznej, Juliusza Słowackiego, Spichrzowej i Sowińskiego.
- Strefa Osiedli Satelitarnych** - tereny osiedli występujące na obrzeżach Strefy Centrum o wyraźnie wyodrębnionych układach przestrzennych: osiedle Mrongowiusza, Plebiscytowe, Grunwaldzkie, a także zespoły zabudowy w rejonach ulic: Konstytucji i 3-go Maja; kwartał zamknięty ulicami 21-go Stycznia, Seweryna Pieniężnego i Stefana Czarnieckiego; zespół starej zabudowy w rejonach ulic Jana Chomki, Stefana Jaracza i

Witkacego oraz zespół zabudowy w rejonach ulic Generała Zajęczka i Partyzantów.

Podział ten wynika między innymi z przekształceń, jakie dokonywały się w obrębie organizmu miejskiego na przestrzeni jego dziejów. Jest również skutkiem tego, jakie funkcje pełniły poszczególne części miasta (mieszkaniowe, przemysłowe, rekreacyjne, etc.), co oczywiście miało bezpośredni wpływ zarówno na charakter i styl ich zabudowy, jak też na kształtowanie krajobrazu całej przestrzeni miejskiej.

Celem niniejszego *Programu* nie jest ani powtarzanie dostępnych treści dotyczących historii zachowanej zabudowy miasta, ani też ich wartościowanie z uwagi na walory historyczno-architektoniczne. Z tych też powodów zaprezentowanie poniżej zabytkowego zasobu ma na celu w głównej mierze wskazanie tych zabytków i zabytkowych zespołów, które w znaczącym stopniu decydują o wizerunku miasta i stanowią dominanty w jego krajobrazie kulturowym. W związku z powyższym należy wymienić następujące obiekty oraz ich zespoły, jak również układy urbanistyczne, typowane do objęcia ochroną:

1. Zamek pokrzyżacki, wybudowany w latach 1349-1370 wraz z zachowanymi relikwiami gdańska i fosy, jak również pozostałości murów obronnych i fragmentów Bramy Garncarskiej, jednej z trzech średniowiecznych bram miasta.

2. Zabytki sakralne

- Kościół gotycki p.w. Św. Dominika Savio, wybudowany w obrębie murów obronnych starego miasta w latach 1330-1351, znajdujący się przy ulicy Filtrowej,
- Kościół Ewangelicko-Augsburski, wzniesiony w latach 1903-1909 w stylu neogotyckim znajduje się przy ulicy Henryka Sienkiewicza wraz z Kaplicą Łask, plebanią i całym otoczeniem stanowi jeden z najbardziej charakterystycznych zespołów architektonicznych miasta,
- Rzymsko-Katolicki kościół Parafialny p.w. Niepokalanego Poczęcia NMP, wzniesiony w latach 1856-1875, również w stylu neogotyckim, znajdujący się przy ulicy Henryka Sienkiewicza. Wraz z zabytkową polichromią, witrażami z polskimi napisami i gotycką Pietą i neogotycką plebanią stanowi kolejny element sakralnej zabudowy miasta,
- kaplica Baptystów przy ulicy Nadrzecznej, wzniesiona w stylu neogotyckim na początku XX wieku.

3. Układy urbanistyczne, zespoły budowli oraz wnętrza historycznie zachowanych ulic:

- zespół tzw. „Białych Koszar” znajdujący się w kwartale ulic: Stefana Czarnieckiego, Władysława Jagiełły, Seweryna Pieniężnego i Tadeusza Kościuszki,
- zespół tzw. „Czerwonych Koszar” mieszczący się w obrębie ulicy Grunwaldzkiej i I Dywizji,
- zespół tzw. „Koszar Górnych”, wybudowany w latach 40-tych XIX wieku, w konstrukcji ryglowej znajdujący się przy ulicy Garnizonowej,

- zespoły urbanistyczne osiedli domków jedno- i dwurodzinnych pochodzące z lat 30-tych XX wieku, ulokowane na obrzeżach miasta:

- Osiedle Plebiscytowe,
- Osiedle Grunwaldzkie,
- Osiedle Mrongowiusza,
- zespół zabudowy w rejonie ulic Konstytucji i 3-go Maja,
- kwartał zamknięty ulicami 21-go Stycznia, Seweryna Pieniężnego i Stefana Czarnieckiego,
- zespół starej zabudowy w rejonach ulic Jana Chomki, Stefana Jaracza i Witkacego,
- zespół zabudowy w rejonach ulic Generała Zajązka i Partyzantów.

- wnętrza historycznie zachowanych ulic:

- ulica Mikołaja Kopernika,
- ulica Stefana Żeromskiego,
- ulica Sportowa,
- ulica Seweryna Pieniężnego,
- ulica Romualda Traugutta.

4. Budowle użyteczności publicznej:

- budynki szkolne przy ulicy: Drwęckiej – wzniesiony w stylu eklektycznym w 1907 r., Olsztyńskiej – wybudowana w 1862 r., Stefana Czarnieckiego – będąca pierwotnie szkołą w granicach administracyjnych Kajkowa, oraz szkoły przy ulicy Seweryna Pieniężnego i Kardynała Stefana Wyszyńskiego;
- neogotycki budynek poczty przy ulicy Adama Mickiewicza powstały w 1897 roku,
- gmach sądu przy ulicy Olsztyńskiej, wzniesiony w 1900 r.,
- budynek młyna przy ulicy Adama Mickiewicza,
- brama cmentarna przy ulicy Olsztyńskiej.

5. Zabudowa mieszkaniowa

- zespół secesyjnych i eklektycznych kamienic, z początku XX wieku przy ulicy Jana Pawła II,
- kamienice przy ulicy Gustawa Gizewiusza, ze szczególnym wskazaniem na obiekt pod nr 28 noszący nazwę „Villa Wirth”, wzniesiony w końcu XIX w., w stylu pseudoklasycystycznym,
- zabudowa kamieniczna przy ulicach: Henryka Sienkiewicza, Armii Krajowej, Johanna Herdera, Jana Stapińskiego, Stefana Czarnieckiego, Grunwaldzkiej, Olsztyńskiej, 11-go Listopada, Juliusza Słowackiego, Kolejowej, Adama Mickiewicza – ze szczególnym uwzględnieniem budynku nr 7 (dawny KÜHL' Hotel), nr 9, nr 11, nr 24 (dawny KREISHAUS) i 26 (dawna willa starosty),
- zabudowa mieszkaniowa w obrębie ulic: Tadeusza Kościuszki, Władysława Jagiełły, Józefa Piłsudskiego, Spichrzowej, Józefa Sowińskiego, Kard. Stefana Wyszyńskiego.

6. Zabytki przemysłowe oraz techniki

- Kanał Ostródzki wraz z towarzyszącymi mu urządzeniami wpisanymi w architekturę miasta,
- zespół obiektów PKP związanych z przebiegającą przez miasto linią kolejową:
  - budynek dworca,
  - trzy budynki nastawni kolejowych,
  - dwa zejścia do przejść podziemnych,
  - dwie wieże kolejowe,
  - budynek ekspedycji kolejowej,
  - parowozownia,
  - obrotnica kolejowa.
- rogatka przy ulicy Seweryna Pieniężnego,
- wieża Bismarcka przy ulicy Turystycznej, w dawnym parku Collinsa,
- neogotycka wieża ciśnień przy ulicy Drwęckiej wzniesiona w 1902 r.

7. Zieleń miejska i cmentarze:

- dawny park Collisa w rejonie ulic: 3-go Maja i Turystycznej;
- park miejski, ciągnący się wzdłuż brzegów jeziora Drwęckiego;
- cmentarz na tzw. „Polskiej Górze” przy ulicy Olsztyńskiej;
- cmentarz komunalny przy ulicy Olsztyńskiej i Spokojnej;
- cmentarz parafialny przy ulicy Stefana Czarnieckiego;
- cmentarz żołnierzy radzieckich z II wojny światowej przy ul. Władysława Jagiełły;
- zespół cmentarzy przy ulicy Bolesława Chrobrego.

Podsumowując analizę zawartości substancji zabytkowej znajdującej się w obrębie miasta należy stwierdzić, iż większość obiektów o znacznej wartości historyczno-architektonicznej została już wpisana do rejestru zabytków. Tym nie mniej jednak w dalszym ciągu na terenie miasta istnieją obiekty, których zarówno walory architektoniczne, jak też historia, z jaką wpisały się w obraz miasta predestynują je do ujęcia w rejestrze wojewódzkiego konserwatora zabytków. Do tego typu obiektów z pewnością zaliczyć można:

- ul. Stefana Czarnieckiego
  - budynek nr 34 – własność prywatna,
  - budynek nr 69 – własność Powiatu Ostródzkiego.
- ul. Grunwaldzka:
  - budynek nr 13 – własność Powiatu Ostródzkiego,
  - budynek nr 26 – własność prywatna/gminna.
- ul. Jana Pawła II:
  - budynki nr 7 – własność gminna,
  - budynek nr 20 – własność prywatna/gminna.
- ul. Stefana Jaracza:
  - budynki nr 4, 30, 32 - własność prywatna.

- ul. Konstytucji:
  - budynki nr 10 i 12 - własność prywatna.
- ul. Mikołaja Kopernika:
  - budynek nr 2 - własność prywatna/gminna.
- ul. 11-go Listopada:
  - budynek nr 13 – własność prywatna/gminna.
  - budynek nr 23 – własność gminna,
  - budynek nr 24 – własność prywatna,
  - budynek nr 28 – własność PKP S.A.,
  - budynek nr 41 – własność prywatna/gminna.
- ul. 3-go Maja:
  - budynek nr 17 i nr 20 – własność prywatna.
- ul. Adama Mickiewicza:
  - budynek młyna (nr 19) – własność prywatna,
  - dawna willa starosty (nr 26) – własność bank BGŻ,
  - budynek poczty – własność Poczta Polska,
  - budynek nr 42 – własność Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gdańsku.
- ul. Olsztyńska
  - Budynek sądu (nr 1) – własność Sądu Rejonowego,
  - szkoła (nr 7) – własność gminy,
  - budynek nr 37 – własność gminna,
  - budynek nr 39 – własność prywatna,
  - budynek nr 53 – własność gminna.
- ul. Seweryna Pieniężnego:
  - budynek nr 12 – własność prywatna/gminna,
  - budynek nr 18 – własność prywatna,
  - budynek nr 30A – szkoła własność gminna.
- ul. Marszałka Józefa Piłsudskiego:
  - budynek nr 12 – własność prywatna.
- ul. Henryka Sienkiewicza:
  - Rzymsko-Katolicki kościół Parafialny p.w. niepokalanego Poczęcia NMP – własność wspólnoty,
  - budynki nr 7 i 15 – własność gminna,
  - budynek nr 17 – własność prywatna,
  - budynek nr 26 – własność prywatna/gminna.
- ul. Juliusza Słowackiego:
  - budynek nr 3 – własność prywatna.
- ul. 21-go Stycznia
  - budynek nr 14 – własność prywatna.
- Pl. Tysiąclecia
  - budynek nr 8 – własność prywatna/gminna.
- ul. Stefana Żeromskiego:
  - budynki nr 3 i 7 – własność prywatna,
  - budynek nr 8 – własność prywatna/gminna.
- zespół historycznych obiektów PKP - własność PKP S.A.
  - budynek dworca,
  - trzy budynki nastawni kolejowych,
  - dwa zejścia przejść podziemnych,
  - wieża kolejowa,

- budynek ekspedycji kolejowej,
- parowozownia,
- obrotnica kolejowa.
- tzw. „Wieża Bismarcka” – własność prywatna,

III.4. ZABYTKI ARCHEOLOGICZNE

Analizując zasoby archeologiczne miasta Ostródy oparto się przede wszystkim na wynikach badań w ramach Archeologicznego Zdjęcia Polski (arkusze 25-56 i 26-56), jak również na opracowaniach wyników prac wykopaliskowych przeprowadzonych w obrębie miasta głównie w okresie powojennym. Uwzględnione również zostały wszelkie dostępne informacje o charakterze archiwalnym zawierające istotne treści dotyczące znalezisk archeologicznych z terenu Ostródy i najbliższych okolic pochodzące głównie z szeroko pojętego okresu przed drugą wojną światową i będące efektem poszukiwań i opracowań badaczy niemieckich.

Weryfikacja tychże materiałów pozwoliła na sformułowanie dwóch podstawowych wniosków:

- zarówno samo miasto Ostródę, jak też najbliższą jego okolicę cechuje znaczne nasycenie stanowiskami archeologicznymi, bądź też pojedynczymi śladami świadczącymi o działalności człowieka na tym terenie na przestrzeni dziejów,
- zarejestrowane stanowiska i ślady osadnicze prezentują szerokie spektrum chronologiczne poczynając od neolitu, aż po późne średniowiecze i czasy nowożytne potwierdzając ciągłość osadniczą na tym terenie.

Najwcześniejsze znaleziska z terenu miasta pochodzą z młodszej epoki kamienia (neolit) i są wielokrotnie wymieniane w literaturze przedmiotu. Mówi się wręcz, że w neolicie Ostróda i najbliższe okolice były bardzo intensywnie zasiedlone. Na podstawie aktualnego stanu wiedzy można ogólnie stwierdzić, że najstarsze ślady osadnictwa wystąpiły w rejonie funkcjonujących już w średniowieczu przedmieść Pausen i Senden. Pierwsze z nich stanowi obecnie rejon ulicy Gustawa Gizewiusza i Polnej, a drugie znajdowało się najprawdopodobniej w okolicy dzisiejszej ulicy Olsztyńskiej i Przemysłowej. Badacze przedmiotu przypuszczają, że w tych rejonach miała funkcjonować rozległa osada kultury pucharów lejkowatych, a u schyłku neolitu również kultura ceramiki sznurowej mająca swą nazwę od charakterystycznego sposobu zdobienia naczyń ceramicznych przy pomocy odcisku sznura w jeszcze mokrej glinie. Kultura ta rozwijała się w trzecim i drugim tysiącleciu przed naszą erą, kiedy to objęła swym zasięgiem niemal całą Europę, przy czym za jej kolebkę należy uważać tereny Europy wschodniej. Niemiecki badacz Carl Engel analizując w 1931 r. materiał ceramiczny znaleziony na terenie dawnego przedmieścia Senden zwrócił uwagę na fakt, iż niektóre fragmenty naczyń noszą również cechy kultury grzebykowo-dołkowej, co pozwoliłoby przesunąć okres występowania najstarszego osadnictwa na terenie miasta do IV tysiąclecia przed naszą erą.⁵

⁵ A. Mackiewicz - Sprawozdanie z badań archeologicznych wyprzedzających inwestycję budowlaną przeprowadzonych w Ostródzie przy ulicy Polnej w obrębie działek o numerach geodezyjnych 83/3 i 84/2, w listopadzie 1997 roku. Stawiguda, styczeń 1999 r., ss.6-7.

Kolejnym punktem na archeologicznej mapie Ostródy są okolice kościoła katolickiego znajdującego się przy ulicy Henryka Sienkiewicza. Stanowisko to znane już badaczom niemieckich min. C. Engelowi stanowi wysoczyznowe osiedle obronne datowane na wczesną epokę żelaza. W niemieckiej literaturze przedmiotu przetrwała wzmianka, że w rejonie tejże samej ulicy na początku XX w. odkryta została w pagórku (kurhanie) popielnica typu zalewskiego datowaną na okres między 500, a 120 lat p.n.e.⁶

Rejonem noszącym znamiona działalności człowieka w pradziejach znajdującym się w granicach administracyjnych miasta jest Zajezierze. Z terenu tego pochodzi naczynie gliniane typu Villanova znalezione w grobie. Jest to import z terenu obecnych Włoch mający zapewne związek z handlem bursztynem i szlakiem handlowym prowadzącym na Półwysep Sambijski. Grób, w którym znalezione zostało to naczynie stanowił prawdopodobnie fragment cmentarzyska grupy warmińsko-mazurskiej kultury łużyckiej, która wytworzyła się na terenie Warmii i Mazur w IV okresie epoki brązu.⁷ Również z terenu Ostródy pochodzi skarb składający się z 15 otwartych, brązowych bransolet, typowych dla kultury łużyckiej. Niestety nie jest dzisiaj znana dokładna lokalizacja tego skarbu.⁸

Rejonem Ostródy noszącym ślady pradziejowego osadnictwa są również tereny przybrzeżne jeziora Drwęckiego, a zwłaszcza obszar położony na zachód od budynku mieszczącego się na terenie posesji przy ulicy 11-go Listopada 34. Na tym obszarze najprawdopodobniej funkcjonowała osada w okresie wpływów rzymskich oraz w okresie wczesnego średniowiecza. Podczas wykonywania Archeologicznego Zdjęcia Polski (AZP) w 1988 roku natrafiono na tym terenie min. na dość liczne fragmenty ceramiki pochodzące zarówno z okresu wpływów rzymskich, jak też wczesnego średniowiecza, jak również fragmenty kości zwierzęcych, przęślik gliniany oraz fragmenty żuźla i polepy.

Terenem mającym zapewne ogromne znaczenie z archeologicznego, jak też historycznego punktu widzenia jest z pewnością rejon starego miasta lokacyjnego. Jest to obszar zawierający się w obrębie ulic: Olsztyńskiej, Drwęckiej, Władysława Reymonta oraz Adama Mickiewicza wraz z przylegającą do niej częścią strefy przybrzeżnej jeziora Drwęckiego. W jego obrębie znajduje się również zamek krzyżacki, który został odbudowany po drugiej wojnie światowej. Ze względu na swoje walory historyczno-

architektoniczne w rozwoju przestrzennym miasta, teren ten objęty został ścisłą ochroną konserwatorską. Prowadzone w jego obrębie prace wykopaliskowe wielokrotnie potwierdziły jego istotne znaczenie w funkcjonowaniu miasta na przestrzeni jego dziejów.

Oprócz strefy dawnego starego miasta średniowieczny materiał ceramiczny wystąpił również w rejonie ulicy Kolejowej, świadcząc tym samym o wczesnej ekspansji urbanistycznej w kierunku południowym, czyli na obszar wysoczyzny.

Średniowieczne i nowożytny ślady osadnicze zarejestrowane zostały również w rejonie noszącym nazwę Ostróda – Zajezierze (niemiecka nazwa Osterode-Collishof). Jest to teren usytuowany współcześnie na pół-wsch. od kompleksu handlowego Europa Centre. Na podobne ślady osadnicze natrafiono również na wschód od Osiedla Plebiscytowego, w rejonie ulicy Łódzkiej (na południe od jeziora Perskiego), jak również tzw. Ostrowa, czyli terenu zawartego pomiędzy ulicami: Pana Tadeusza, Osiedlową i Zofii Nałkowskiej. Średniowieczny materiał ceramiczny został również zebrany w pobliżu obwodnicy Warszawa-Gdańsk, w rejonie dawnego osiedla Fiugajny i na pn-wsch od obecnej ulicy Partyzantów. Podobna sytuacja wystąpiła również na niewielkim cyplu występującym w okolicy drogi wodnej łączącej jezioro Drwęckie z jeziorem Pauzeńskim.(na południe od obwodnicy Warszawa-Gdańsk).⁹

III.5. ZABYTKI RUCHOME

Rejestr zabytków ruchomych prowadzony jest (podobnie jak rejestr zabytków nieruchomości) przez wojewódzkiego konserwatora zabytków. Do rejestru wpisuje się zabytek ruchomy na podstawie decyzji wydanej przez wojewódzkiego konserwatora zabytków na wniosek właściciela tego zabytku. Wojewódzki konserwator zabytków może wydać z urzędu decyzję o wpisie zabytku ruchomego do rejestru w przypadku uzasadnionej obawy zniszczenia, uszkodzenia lub nielegalnego wywiezienia zabytku za granicę. Do rejestru nie wpisuje się zabytku wpisanego do inwentarza muzeum lub wchodzącego w skład narodowego zasobu bibliotecznego.

Nas terenie miasta Ostródy prawną ochroną na podstawie wpisu do rejestru zabytków objęte są 2 zespoły - wyposażenie kościoła katolickiego p.w. Niepokalanego Poczęcia NMP i wyposażenie kościoła ewangelicko metodystycznego - oraz pomnik na Placu Tysiąclecia.

⁶ M. Hoffmann - Źródła do kultury i osadnictwa południowo-wschodniej strefy nadbałtyckiej w I tysiącleciu p.n.e., Olsztyn 1999, s. 116.

⁷ H. Urbanek - Flachgräberfelder, 1941, ss. 34-35.

J. Kostrzewski - Slavia Antiqua, t. 5, s.41.

W. Skrobot - obszar AZP nr 26-56, nr stanowiska w miejscowości: XI, 1988 r.

I. A. Szuldrzyński

B. Wawrzykowska - Najdawniejsze dzieje, [w:] Ostróda z dziejów miasta i okolic, Olsztyn 1976, s. 65.

B. Wawrzykowska - Ibidem, 1976. s. 66.

⁹ W. Skrobot - Op., cit., nr stanowiska w miejscowości X i VI, 1988.

I. A. Szuldrzyński

W. Skrobot - obszar AZP nr 25-56, nr stanowiska w miejscowości: XVIII, XXI, XVII, XX, XVI, XIX, II, 1988-1990 r.

Wedle stanu obecnego do rejestru zabytków ruchomych wpisanych jest 137 obiektów, na podstawie 22 decyzji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Są to następujące obiekty:

Lp.	Nr rejestru	Miejsce przechowywania zabytku	Data wpisu	Przedmiot ochrony	Ilość obiektów
1.	B - 180	kościół parafialny p.w. Niepokalanego Poczęcia NMP	7 marca 1992	drzwi zakrystii	1
2.	B - 178	kościół parafialny p.w. Niepokalanego Poczęcia NMP	30 grudnia 1991	witraż Matka Boska z Dzieciątkiem	1
3.	B - 171	kościół parafialny p.w. Niepokalanego Poczęcia NMP	30 grudnia 1991	witraż - Chrystus	1
4.	B - 170	kościół parafialny p.w. Niepokalanego Poczęcia NMP	30 grudnia 1991	witraż św. Jan Ewangelista	1
5.	B - 172	kościół parafialny p.w. Niepokalanego Poczęcia NMP	30 grudnia 1991	witraż św. Józef Oblubieniec z małym Chrystusem	1
6.	B - 173	kościół parafialny p.w. Niepokalanego Poczęcia NMP	30 grudnia 1991	witraż św. Łukasz Ewangelista	1
7.	B - 174	kościół parafialny p.w. Niepokalanego Poczęcia NMP	30 grudnia 1991	witraż św. Mateusz Ewangelista	1
8.	B - 175	kościół parafialny p.w. Niepokalanego Poczęcia NMP	30 grudnia 1991	witraż św. Elżbieta	1
9.	B - 176	kościół parafialny p.w. Niepokalanego Poczęcia NMP	30 grudnia 1991	witraż św. Marek Ewangelista	1
10.	B - 152	kościół ewangelicko-metodystyczny	18 października 1989	wyposażenie wnętrza kościoła ewangelicko-metodystycznego w Ostródzie	20
11.	B - 179	kościół parafialny p.w. Niepokalanego Poczęcia NMP	7 marca 1992	drzwi kruchty	1
12.	B - 28	kościół parafialny p.w. Niepokalanego Poczęcia NMP	2 września 1972	elementy wystroju wnętrza w kościele parafialnym p.w. Niepokalanego Poczęcia NPM w Ostródzie	6
13.	B - 181	kościół parafialny p.w. Niepokalanego Poczęcia NMP	7 marca 1992	ławki	37
14.	B - 182	kościół parafialny p.w. Niepokalanego Poczęcia NMP	7 marca 1992	ławki	6
15.	B - 183	kościół parafialny p.w. Niepokalanego Poczęcia NMP	7 marca 1992	ławki	33
16.	B - 187	kościół parafialny p.w. Niepokalanego Poczęcia NMP	16 marca 1992	relikwiarz	1
17.	B - 186	kościół parafialny p.w. Niepokalanego Poczęcia NMP	16 marca 1992	konfesjonał	1
18.	B - 184	kościół parafialny p.w. Niepokalanego Poczęcia NMP	16 marca 1992	fotel celebriansa	1
19.	B - 185	kościół parafialny p.w. Niepokalanego Poczęcia NMP	16 marca 1992	świecznik	1
20.	B - 189	kościół parafialny p.w. Niepokalanego Poczęcia NMP	4 kwietnia 1992	wyposażenie wnętrza kościoła parafialnego rzymskokatolickiego w Ostródzie	19
21.	B - 246	Plac Tysiąclecia	7 września 1998	pomnik - fontanna 3 cesarzy	1
22.	B - 177	kościół parafialny p.w. Niepokalanego Poczęcia NMP	30 grudnia 1991	witraż św. Cecylia	1
				Razem:	137

Na wyposażenie kościoła p.w. Niepokalanego Poczęcia NMP składa się neogotyckie wyposażenie wykonane do świątyni po jej wybudowaniu – m.in. zespół ołtarzy, ambona i stolarszczyzna, a także witraże wykonane przez zakład braci Schneider z Regensburga – oraz kilka niezwykle cennych obiektów o starszej metryce. Należą do nich przede wszystkim gotycka Pieta z początku XV wieku oraz obraz Immaculaty z XVII wieku. Wyposażenie kościoła ewangelicko-metodystycznego tworzą dzieła i sprzęty pochodzące z okresu budowy świątyni.

Pomnik na Placu Tysiąclecia – Fontanna 3 Cesarzy – został wzniesiony w 1907 roku dla przypomnienia szczególnej daty w historii Niemiec, roku 1888 kiedy to w

jednym roku trzykrotnie zmieniali się władcy Rzeszy. Po roku 1945 obelisk został zdemontowany. Obecnie zestawiony z zachowanych fragmentów ponownie ustawiony jest na Placu Tysiąclecia.

Pośród obiektów nie wpisanych do rejestru zabytków ruchomych, a ważnych dla historii i kultury miasta należy wymienić dwa witraże: jeden z nich to witraż reprezentacyjnej klatki schodowej budynku Urzędu Miasta w Ostródzie (ul. Mickiewicz 24), drugi – witraż heraldyczny, zachowany w jednej kwaterze okna Sali kasyna w zespole Czerwonych Koszar, mieszczących się przy ul. Grunwaldzkiej.

Obiekty typowane do wpisu do rejestru zabytków:

- witraż w budynku Urzędu Miasta – ul. A. Mickiewicza 24,
- witraż w budynku kasyna – zespół Czerwonych Koszar przy ul. Grunwaldzkiej.

W związku z tym, iż ustawa przewiduje wpis obiektu do rejestru zabytków ruchomych jedynie na wniosek właściciela, należy zadbać o złożenie takich projektów prze właścicieli w/w obiektów.

III.6. ZASOBY MUZEALNE

Na terenie miasta funkcjonuje Muzeum Regionalne, która powołane zostało decyzją Rady Miasta Ostródy w dniu 20 września 2000 roku. Siedziba muzeum znajduje się na terenie odbudowanego zamku krzyżackiego, przy ulicy Adama Mickiewicza.

Placówka finansowana jest przez Gminę Miejską Ostróda i jest samorządową instytucją kultury na terenie miasta.

Muzeum dysponuje trzema salami ekspozycyjnymi o łącznej powierzchni 344 m². Dwie z nich przeznaczone są na ekspozycje stałe, a jedna jest salą wystaw czasowych. Placówka dysponuje również biurem o powierzchni 15 m².

Zbiory muzealne stanowią głównie obiekty archeologiczne pozyskane w trakcie wykopalisk prowadzonych na terenie miasta i gminy i będące depozytem Muzeum Warmii i Mazur w Olsztynie. Pozostałe zasoby muzeum stanowią zbiory o charakterze etnograficznym, jak również archiwalia, pocztówki i fotografie związane głównie z historią miasta i najbliższej okolicy. Mimo krótkiego okresu działania, jak również trudnych warunków lokalowych, placówka zgromadziła dość bogaty księgozbiór.

W swej ofercie muzeum jest nastawione nie tylko na sezonowego turystę, lecz równocześnie stara się prowadzić swoją działalność tak, aby stanowić atrakcję przez cały rok kalendarzowy. Dlatego też oprócz działalności wystawienniczej muzeum ma w swojej ofercie trudnego odbiorcy jakim są dzieci i młodzież. Lekcje muzealne związane są przede wszystkim z historią regionu, tym nie mniej jednak placówka jest otwarta na potrzeby miejscowego środowiska szkolnego i realizuje tematykę zgodnie z bieżącym zapotrzebowaniem. Muzeum od kilku lat jest również organizatorem ponadregionalnego konkursu historycznego „Antyczne Źródła jedności europejskiej” oraz współorganizatorem regionalnych eliminacji w konkursie „Polskie zamki gotyckie”.

Cenną inicjatywą placówki jest także działalność wydawnicza, której najbardziej regularnym reprezentantem jest kwartalnik historyczno-kulturalny „Ostródzki Museion”, którego pierwszy numer ukazał się w 2001 roku.

Biorąc pod uwagę stale rosnącą liczbę eksponatów, a także niezwykle urozmaicony charakter działalności edukacyjnej należałoby wziąć pod rozwagę przyznanie placówce większej powierzchni lokalowej, jednak nie tylko tej o charakterze wystawienniczym, ale również sali bibliotecznej oraz pomieszczeń, które stwarzałyby warunki do badań archiwalnych oraz działalności o charakterze konserwatorskim i dydaktycznym.

IV. ANALIZA SWOT DOTYCZĄCA ZASOBÓW DZIEDZICTWA KULTUROWEGO MIASTA OSTRÓDY

Mocne strony:

- dobrze utrzymane zespoły sakralne i budynki użyteczności publicznej i pozytywna rola kościoła w ochronie zabytków;
- stosunkowo niewielka liczba obiektów o nieustalonym stanie własnościowym;
- pozytywny odzew władz miasta i społeczeństwa na obchody Europejskich Dni Dziedzictwa – włączenie się mediów w tematykę dotyczącą zabytków;
- postrzeganie miasta jako atrakcyjnego produktu turystycznego związanego zarówno z zabytkami, jak i krajobrazem;
- funkcjonowanie samorządowego muzeum regionalnego;
- korzystne wkomponowanie strefy przyjeziornej w funkcjonowanie miasta;
- objęcie planem zagospodarowania przestrzennego całego miasta.

Słabe strony:

- degradacja krajobrazu kulturowego spowodowana zabudową postkomunistyczną;
- marginalizacja zagadnień konserwatorskich w dokumentach strategicznych i planistycznych;
- chęć unowocześniania „za wszelką cenę”, często z użyciem nowych technologii, które burzą estetykę obiektów zabytkowych i krajobrazu (plastikowa stolarka, sidingowe elewacje, blachodachówka);
- wprowadzanie przypadkowych technologii i materiałów do prac konserwatorsko-budowlanych;
- popadanie w ruinę niektórych obiektów;
- brak powszechnego promowania dobrych wzorców;
- dominację w działaniach inwestycyjnych uzyskują głównie projekty związane z infrastrukturą miasta takie jak: drogi, kanalizacja, itp.;
- brak studiów i ekspertyz krajobrazowych;
- brak doradztwa w zakresie inwestowania w ochronę zabytków;
- zaniedbania i brak elementarnego porządku w obrębie niektórych zabytkowych posesji, co obniża ich estetykę i pozytywny odbiór;
- niechęć i obojętność mieszkańców w przypadku zamieszkiwania w obiektach zabytkowych, szczególnie w sytuacjach, gdy nie są ich właścicielami, a jedynie najemcami;
- zniszczenie dawnej zabudowy przyrynkowej, które spowodowało zaburzenie funkcjonowania historycznego układu przestrzennego miasta – centralny plac miasta pełni funkcję parkingu zamiast stanowić reprezentacyjne miejsce w mieście;
- nadmierne obciążenie komunikacyjne historycznego układu miasta (przebieg drogi krajowej przez ulicę Jagiełły, który z pewnością wpływa na proces degradacji zabytkowego kompleksu „białych koszar” znajdującego się przy tej ulicy; przebieg przez centrum miasta ruchliwej arterii kolejowej, która powoduje nie tylko dokuczliwe utrudnienia w codziennym poruszaniu

się po mieście, ale również dzieli miasto na dwie części tworząc w ten sposób pewną dysharmonię w postrzeganiu miasta jako jednolitego tworu urbanistycznego. Obecność linii kolejowej o tak dużym natężeniu ruchu wpływa też niekorzystnie na stan techniczny obiektów zabytkowych znajdujących się w sąsiedztwie).

Szanse:

- stała poprawa jakości środowiska naturalnego;
- możliwości w pozyskiwaniu środków finansowych z różnych źródeł;
- postępujący rozwój inicjatyw lokalnych i organizacji pozarządowych mających w swym polu działania min. troskę o substancję zabytkową miasta;
- upowszechnianie edukacji nastawionej na poszanowanie zabytków, ich prawidłową ochronę i atrakcyjne przekształcenia nie naruszające ich pierwotnego wyglądu;
- stała poprawa dostępności komunikacyjnej miasta;
- funkcjonowanie zabytków w kontekście atrakcyjnego środowiska przyrodniczego;
- dobrze rozmieszczone dominanty w układzie przestrzennym;
- korzystanie z pozytywnych doświadczeń innych miast i regionów;
- nagradzanie i upublicznianie pozytywnych wzorców adaptacji i konserwacji obiektów zabytkowych wprowadzający wśród użytkowników i właścicieli efekt pozytywnej rywalizacji;
- wykorzystanie lokalnych mediów w edukacji nastawionej na ochronę zabytków i krajobrazu;
- wyważona stymulacja i upublicznienie prywatnego muzealnictwa i konserwatorstwa;
- wykorzystywanie funkcjonującej w obrębie miasta drogi wodnej w postaci Kanału Ostródzko-Elbląskiego w systematycznym podnoszeniu atrakcyjności Ostródy jako produktu turystycznego;
- położenie i dostępność komunikacyjna miasta zarówno w obrębie regionu, jak też w szerszym kontekście.

Zagrożenia:

- niestabilność i luki legislacyjne zarówno w sferze finansowej, jak też ochrony zasobów kulturowych;
- nadmierna komercjalizacja w sferze zabytków;
- spadek poziomu życia części mieszkańców miasta i bezrobocie co wpływa na postępujące zubożenie dotyczące min. sfery szeroko pojętej kultury;
- postępujący exodus ludzi młodych i dobrze wykształconych;
- zanikająca edukacja estetyczna na rzecz praktyczności przy zastosowaniu minimalnych nakładów finansowych;
- powszechne nastawienie się na wprowadzanie roślinności spoza naszego kręgu kulturowo-przyrodniczego, która wpływa niekorzystnie na historyczność postrzeganego krajobrazu;
- częste jednowymiarowe postrzeganie zasobów dziedzictwa kulturowego: bądź poprzez pryzmat ich komercyjnego wykorzystania, lub też jedynie jako zasobu historycznego.

V. ZADANIA I KIERUNKI DZIAŁAŃ DLA REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI

Warunkiem niezbędnym do realizacji zadań zapisanych w Programie jest koordynacja form i metod

ochrony dziedzictwa kulturowego. Można je będzie osiągnąć poprzez:

- włączenie problemów ochrony zabytków do systemu zadań strategicznych, wynikających z koncepcji przestrzennego zagospodarowania miasta;
- uwzględnienie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego w powiązaniu z uwarunkowaniami do tyczącymi ochrony przyrody i równowagi ekologicznej w planach rozwoju miasta;
- uwzględnienie w planach zagospodarowania przestrzennego problematyki historycznego sąsiedztwa i form zabudowy tradycyjnej oraz egzekwowanie nawiązania w nowych budynkach do lokalnych form i materiałów;
- uwzględnienie w planach zagospodarowania przestrzennego ochrony krajobrazu naturalnego związanego przestrzennie z założeniem urbanistycznym i architektonicznym Ostródy;
- skuteczne stosowanie i wykorzystywanie form prawnej ochrony zabytków;
- wdrażanie instrumentów finansowych prowadzących do skutecznej poprawy stanu zabytków.

W związku z powyższym na terenie miasta Ostróda dostrzeżono następujące zadania:

I. Stworzenie gminnego systemu ochrony dziedzictwa kulturowego

Zapewnienie warunków organizacyjnych i finansowych umożliwiających sprawowanie skutecznej opieki nad dziedzictwem kulturowym oraz właściwe utrzymanie i zagospodarowanie obiektów zabytkowych.

1. Powołanie w ramach struktur samorządowych biura Miejskiego Konserwatora Zabytków.

2. Objęcie ochroną prawną na podstawie wpisu do rejestru zabytków woj. warmińsko-mazurskiego obiektów stanowiących własność gminy. W celu realizacji zadania należy opracować dokumentację w formie karty ewidencyjnej dla obiektu architektury i budownictwa oraz złożyć wniosek wraz ze stosownymi załącznikami do Warmińsko-Mazurskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Zadanie to powinno obejmować wymienione w pkt III.1.3. obiekty.

3. Monitorowanie dóbr kultury (stan i sposób użytkowania)

- opracowanie planu systematycznych kontroli stanu utrzymania i sposobu użytkowania obiektów zabytkowych znajdujących się w zasobach komunalnych;
- opracowanie planu remontów obiektów zabytkowych znajdujących się w zasobach komunalnych;
- opracowanie projektów porządkowania i zagospodarowywania wnętrz kwartałów z zabudową historyczną;
- weryfikacja raz na 2 (wzg. 4) lata wszystkich obiektów znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków, uwzględniająca pełną ocenę stanu obiektów zabytkowych, określenie kategorii i stopnia ich zagrożenia;

4. Wypracowanie programu wspomagania finansowo-organizacyjnego działań podejmowanych na rzecz ochrony dziedzictwa kulturowego, w tym:

- organizacyjne i finansowe wspieranie prac modernizacyjnych związanych z właściwym utrzymaniem obiektów zabytkowych.
- finansowanie wybranych prac badawczych i dokumentacyjnych w zagrożonych obiektach zabytkowych – ważnych ze względu na ich rolę w przestrzeni i historii miasta.
- współpraca z użytkownikami i właścicielami obiektów zabytkowych mająca na celu poprawę stanu zachowania i utrzymania substancji tych obiektów,
- Zapobieganie masowej dekapitalizacji zespołów zabytkowej zabudowy poprzez stworzenie samorządowego systemu preferencji finansowych dla właścicieli i użytkowników obiektów zabytkowych.

II. Poprawa stanu obszarów historycznych oraz nadanie wyższego standardu przestrzeniom publicznym miasta:

Rewaloryzacja układu urbanistycznego starego miasta:

1. Opracowanie „Studium rewaloryzacji i rewitalizacji starego miasta”.

2. Opracowanie oraz realizacja projektu zagospodarowania Placu Tysiąclecia, który uwzględniałby następujące kwestie:

- uczytelnienie struktury dawnej zabudowy płyty rynku poprzez zasygnalizowanie lokalizacji nieistniejącego już budynku ratusza;
- przywrócenie placowi rynkowemu, pełniącemu obecnie rolę parkingu, reprezentacyjnej funkcji, o charakterze centrowym;
- zaplanowanie elementów małej architektury, podnoszącej z jednej strony walory miejsca, z drugiej zgodnej z funkcją i otoczeniem;
- uporządkowanie form plastycznych takich jak szyldy i reklamy funkcjonujące w obrębie rynku;
- opracowanie projektu korekty zabudowy przyrynkowej powstałej po II wojnie światowej.

3. Ochrona istniejącej historycznej zabudowy, zgodnie z wytycznymi konserwatorskimi, w tym szczególnie zakończenie prac remontowych na zamku.

III. Ochrona historycznych układów urbanistycznych i zespołów budowlanych:

1. Opracowanie „Studium krajobrazu kulturowego miasta” uwzględniającego ochronę wartości kulturowych i przestrzennych cennych obszarów miasta oraz elementy ochrony ekspozycji charakterystycznych układów kompozycyjnych wewnątrz urbanistycznych oraz sylwety miasta poprzez zachowanie ciągów i punktów widokowych.

2. Ochrona i zachowanie historycznych układów przestrzennych osiedli domów jedno- i wielorodzinnych, wznoszonych w pierwszej połowie XX wieku, w oparciu o kompleksowe i jednorodne koncepcje urbanistyczno-architektoniczne, nawiązujące zarówno do europejskiej idei miast – ogrodów, jak i tradycji lokalnej. Zadanie odnosi się następujących obszarów wymienionych w pkt III.1.3.

Zagwarantowanie ochrony zachowanych elementów układu urbanistyczno-przestrzennego powinno zostać zrealizowane poprzez wprowadzenie do MPZP odpowiednich zapisów dotyczących kształtowania przestrzeni i zabudowy, wypracowanych w oparciu o następujące zasady:

- poszanowanie pierwotnie zaprojektowanego porządku przestrzennego poprzez uwzględnienie istniejącej linii zabudowy, historycznych wysokości budynków, podziałów elewacji, formy dachów,
- projektowanie nowej zabudowy w oparciu o element analizy przestrzenno-kulturowej, tj. ocenę wpływu powstającego obiektu na krajobraz kulturowy miasta.

3. Zapewnienie szczególnej kontroli zamierzeń inwestycyjnych oraz ochrona i zachowanie wartości wnętrza ulic z charakterystyczną zabudową, wymienionych w pkt III.1.3.

4. Sprawowanie właściwej opieki nad istotnymi dla krajobrazu miasta zespołami budowli.

Realizacja tego zadania będzie możliwa poprzez dążenie do zachowania i konserwacji historycznego zespołu budowlanego „Białych Koszar” wpisanego do rejestru zabytków po numerem A-1959 z dnia 25 lipca 2002 r. Podczas realizacji tego zadania należy uwzględnić następujące kwestie:

- znalezienie inwestorów strategicznych dla budynków współcześnie nieużytkowanych, celem zahamowania postępującego procesu niszczenia;
- ograniczenie intensywności ruchu kołowego w obrębie ulicy Władysława Jagiełły mającego niekorzystny wpływ na stan zachowania kompleksu koszarowego. Ograniczenie ruchu w tym rejonie miasta (ulica W. Jagiełły stanowi fragment drogi krajowej K-16) można uzyskać przez wybudowanie obwodnicy, która odciążałaby natężenie ruchu ciężkich pojazdów w mieście;
- ochrona układu przestrzennego historycznego zespołu koszar poprzez jasne sprecyzowanie zasad użytkowania (zgodnych z wytycznymi konserwatorskimi) istniejących w jego obrębie ciągów komunikacyjnych i placów;
- ochrona zieleni znajdującej się na terenie kompleksu koszarowego.

5. Rozwiązanie problemu niekorzystnego podziału miasta na część północną i południową, wynikających z biegnącej między nimi linii kolejowej.

6. Atrakcyjne zagospodarowanie terenów między Drwęcą, jeziorem Drwęckim, kanałem i „Polską Górka”, poprzez np. proponowaną w zapisach planu miejscowego realizację w rejonie ul. Roji amfiteatru.

7. Funkcjonalne połączenie zabytkowego centrum miasta z brzegiem jeziora Drwęckiego.

IV. Praktyczne wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego dla wykreowania produktu turystycznego:

1. Uporządkowanie zaplecza i podwórek obiektów mieszkalnych usytuowanych na nabrzeżu jez. Drwęckiego (ul. Spichrzowa, Słowackiego, Sowińskiego) w ramach ochrony walorów widokowych i krajobrazowych jez. Drwęckiego.

2. Uporządkowanie miejskich terenów zielonych, w tym szczególnie historycznych cmentarzy, zwłaszcza przy ul. Czarnieckiego i tzw. „Polska Górka”. Prace porządkowe i rewitalizacyjne przeprowadzać respektując charakter i pierwotną funkcję miejsca.

3. Oznakowanie tras turystycznych i pieszych umożliwiających wędrowanie szlakami zapoznającymi z walorami przyrodniczymi i kulturowymi miasta.

4. Oznakowanie zgodnie z przepisami ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami obiektów zabytkowych.

5. Wprowadzenie systemu informacji wizualnej w mieście dotyczącej zasobów i wartości dziedzictwa kulturowego Ostródy.

6. Stworzenie za pomocą środków masowego przekazu rzetelnie i ciekawie opracowanej informacji na temat zasobów dziedzictwa kulturowego miasta, udostępnianej w atrakcyjnej i łatwo dostępnej formie.

7. Wspieranie inicjatyw lokalnych środowisk w promowaniu zasobów kulturowych i walorów środowiska naturalnego Ostródy.

V. Popularyzacja i edukacja w zakresie ochrony i opieki nad dziedzictwem kulturowym:

1. Wzmocnienie działań Muzeum Regionalnego dzięki między innymi

- stworzeniu elektronicznych katalogów zbiorów,
- poszerzeniu zbiorów,
- modyfikacji ekspozycji dzięki poszerzeniu bazy lokalowej placówki,
- poszerzeniu działań promocyjno-marketingowych tworząc w ten sposób instytucję z wartościową i atrakcyjną ofertą kulturalną.

2. Opracowanie, aktualizacja i udostępnianie baz danych zarówno o zabytkach, jak i dziedzictwie niematerialnym w mieście.

3. Kształcenie i edukacja dorosłych i dzieci na rzecz ochrony zabytków.

4. Ustanowienie nagród za najlepsze działania na rzecz ochrony i ratowania dziedzictwa kulturowego.

5. Popularyzacja zasobów kulturowych w środkach masowego przekazu.

6. Wprowadzenie i wzmocnienie tematyki ochrony dziedzictwa do systemu edukacji przedszkolnej i szkolnej poprzez wspieranie działań edukacyjnych na rzecz budowania więzi ze środowiskiem kulturowym miasta.

7. Prowadzenie szeroko dostępnych szkoleń na rzecz ochrony dziedzictwa kulturowego, właściwych metod rewitalizacji, zarządzania zabytkowym zespołem oraz możliwości pozyskiwania funduszy.

1395

UCHWAŁA Nr XV/65/08

Rady Gminy Lubomino

z dnia 10 kwietnia 2008 r.

w sprawie rozpatrzenia sprawozdania z wykonania budżetu gminy za rok 2007.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591, z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271 i Nr 214, poz. 1806, z 2003 Nr 80, poz. 717 i Nr 162, poz. 1568, z 2004 r. Nr 102, poz. 1055 i Nr 116, poz. 1203 z 2005 r. Nr 172, poz. 1441, z 2006 Nr 17, poz. 128 i Nr 181, poz. 1337 oraz z 2007 r. Nr 48, poz. 327, Nr 138, poz. 974, Nr 173, poz. 1218), art. 199 ust. 3 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104 i Nr 169, poz. 1420, z 2006 Nr 45, poz. 319, Nr 104, poz. 708, Nr 170, poz. 1217, Nr 187, poz. 1381 i Nr 249, poz. 1832 oraz z 2007 r. Nr 82, poz. 560, Nr 88, poz. 587, Nr 115, poz. 791 i Nr 140, poz. 984) Rada Gminy Lubomino uchwala, co następuje:

§ 1. Po rozpatrzeniu sprawozdania z wykonania budżetu Gminy za rok 2007 stanowiącego załącznik do uchwały, Rada Gminy:

1) zatwierdza wykonanie dochodów i wydatków budżetowych za rok 2007 w następujących wysokościach:

- dochody - 8.277.654 zł,
- wydatki - 7.662.560 zł;

2) zatwierdza nadwyżkę budżetową z działalności budżetu gminy za rok 2007 w kwocie 615.094 zł.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Lubomino.

§ 3. 1. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

2. Wójt Gminy podaje do publicznej wiadomości niniejszą uchwałę przez wywieszenie na tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy Lubomino.

Przewodniczący Rady Gminy
Paweł Miąsko

Załącznik
do uchwały Nr XV/65/08
Rady Gminy Lubomino
z dnia 10 kwietnia 2008 r.

SPRAWOZDANIE Z WYKONANIA BUDŻETU GMINY LUBOMINO ZA ROK 2007

1. UWAGI OGÓLNE

Gospodarka finansowa Gminy Lubomino w 2007 roku prowadzona była na podstawie budżetu uchwalonego przez Radę Gminy w dniu 25 stycznia 2007 roku. Budżet w ciągu roku ulegał zmianom i ostatecznie zamknął się kwotą 8.264.456 zł po stronie planowanych dochodów budżetowych, kwotą 8.007.424 zł po stronie planowanych wydatków budżetowych oraz planowaną nadwyżką budżetową w wysokości 257.032 zł na spłatę kredytów i pożyczek.

W ciągu roku Rada Gminy podjęła 7 uchwał zmieniających budżet.

Zmiany te dotyczyły głównie:

- wprowadzenia do budżetu dotacji przyznanych w ciągu roku na realizację
- zadań własnych i zleconych,
- zmniejszenia i zwiększenia budżetu w wyniku zmian kwot subwencji dla gminy,
- przeniesienia wydatków budżetowych między działami,

- wprowadzenia do budżetu nowych zadań nie ujętych w pierwotnym budżecie,
- przeniesienia zadań inwestycyjnych - zmiany w programie wieloletniego inwestowania.

Zestawienie ogólne wykonania budżetu:

Tabela Nr 1.

				w zł
Lp.	Treść	Plan	Wykonanie	%
1.	Dochody budżetowe	8.264.456	8.277.654	100,16
2.	Wydatki budżetowe	8.007.424	7.662.560	95,69
	z tego:			
	Wydatki bieżące	7.660.944	7.326.823	95,64
	Wydatki majątkowe	346.480	335.737	96,90
3.	Nadwyżka(+)/Niedobór(-)	257.032	615.094	239,31
4.	Finansowanie	-257.032	-256.661	99,86
	Przychody ogółem	148.879	148.879	100,0
	z tego:			
	kredyty i pożyczki	37.800	37.800	100,0
	nadwyżka z lat ubiegłych	111.079	111.079	100,0
	Rozchody ogółem	405.911	405.540	99,91
	z tego:			
	spłaty kredytów i pożyczek	405.911	405.540	99,91
	w tym: spłata pożyczki otrzymanej na finansowanie zadania realizowanego z udziałem środków pochodzących z budżetu UE	75221	75.221	100,0

W tabeli przedstawiono zaplanowane oraz faktycznie wykonane dochody i wydatki budżetowe.

Dochody budżetowe zrealizowano w wysokości 8.277.654 zł, co stanowi 100,16% zakładanego planu rocznego.

Wydatki budżetowe wykonano w kwocie 7.662.560 zł co daje wskaźnik wynoszący 95,69% planu.

Wykonanie budżetu za 2007 r. zamyka się nadwyżką w kwocie 615.094 zł.

W dalszej części sprawozdania przedstawione będą szczegółowe informacje dotyczące realizacji budżetu.

II. REALIZACJA DOCHODÓW BUDŻETOWYCH

Struktura dochodów budżetowych ze względu na źródła ich pochodzenia przedstawia się następująco:

1. Dochody z podatków i opłat oraz majątku gminy w kwocie – 1.563.939 zł pochodzą z następujących źródeł:

- wpływy z ustalonych i pobieranych na podstawie odrębnych ustaw podatków: rolnego, leśnego, od nieruchomości, od środków transportowych, od posiadania psów oraz podatku od działalności gospodarczej i podatku od spadków i darowizn,
- wpływy z opłaty skarbowej i opłat lokalnych,
- z majątku gminy.

2. Udziały gminy w podatku dochodowym od osób fizycznych i od osób prawnych w kwocie 548.997 zł – stanowiące:

- 36,22% wpływów z podatku dochodowego od osób fizycznych ustalonych w trybie przewidzianym w art. 4 ust. 2 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego,
- 6,71% wpływów z podatku dochodowego od osób prawnych i jednostek organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej, mających siedzibę na terenie gminy.

3. Dotacje celowe w kwocie 2.034.894 zł – na dofinansowanie własnych zadań gminy, na zadania realizowane przez gminę na podstawie porozumień z organami administracji rządowej lub innymi jednostkami samorządu terytorialnego oraz dotacje na realizację zadań zleconych gminie.

4. Subwencja ogólna z budżetu państwa w kwocie 3.772.379 zł – składająca się z części oświatowej, części wyrównawczej i równoważącej.

5. Dochody z innych źródeł w kwocie 357.445 zł – w tym: 75.221 zł – środki z programu ZPORR za wykonaną i rozliczoną inwestycję z 2006 r. pn. „Budowa sieci kanalizacyjnej ulic m. Lubomino.

Zestawienie ogólne wykonania dochodów:

Lp.	Treść	Plan	Wykonanie	%
1.	Dochody z podatków i opłat oraz majątku gminy	1.539.287	1.563.939	101,60
2.	Udziały w podatku dochodowym	513.619	548.997	106,89
3.	Dotacje	2.073.373	2.034.894	98,14
4.	Subwencje	3.772.379	3.772.379	100,00
5.	Dochody z innych źródeł	365.798	357.445	97,72
	Razem:	8.264.456	8.277.654	98,87

Poniżej przedstawiono bardziej szczegółowo realizację dochodów budżetowych z wyodrębnieniem w

poszczególnych kategoriach podstawowych źródeł dochodów gminy.

II.1. Realizacja dochodów z podatków i opłat oraz majątku gminy

Dochody zrealizowano w kwocie 1.563.939 zł, co w stosunku do zaplanowanej kwoty wynoszącej 1.539.287 zł, daje wskaźnik 101,60%.

W tabeli nr 3 przedstawiono szczegółowe zestawienie zaplanowanych i wykonanych dochodów z poszczególnych źródeł.

Lp.	Treść	Plan	Wykonanie	%
1.	Podatek rolny w tym:	738.206	781.125	105,81
	- Podatek rolny od osób prawnych	117.680	120.289	102,22
	- Podatek rolny od osób fizycznych	620.526	660.836	106,50
2.	Podatek leśny	43.095	43.281	100,43
3.	Podatek od nieruchomości	359.530	367.557	102,23
4.	Podatek od środków transport.	22.565	29.332	129,99
5.	Podatek od posiadania psów	860	540	62,79
6.	Podatek od spadków i darowizn	5.000	4.842	96,84
7.	Opłata skarbową	19.448	18.050	92,81
8.	Podatek od czynności cywilnoprawnych	26.380	37.033	140,38
9.	Opłata targowa	400	585	146,25
10.	Opłata prolongacyjna, koszty egzekucyjne oraz odsetki od nieterminowych wpływów podatków i opłat	28.245	13.223	46,82
11.	Dochody z majątku gminy	192.748	178.739	92,73
12.	Inne dochody z tego:	102.810	89.632	87,18
	- wpływy z różnych dochodów i usług	74.810	52.382	73,05
	- odsetki od rachunków bankowych	5.000	11.090	221,80
	- za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	23.000	26.160	113,74
	Razem:	1.539.287	1.563.939	101,60

Realizacja dochodów własnych stanowi 18,89% ogółu wykonania dochodów za 2007 r.

Szczegółowe zestawienie w sprawie dochodów z majątku gminy zawiera załącznik nr 3 do sprawozdania.

Informacja o należnościach pozostałych do zapłaty na dzień 31.12.2007 r.

Należności dochodów budżetowych pozostałe do zapłaty na koniec 2007 r. wynosiły 431.006 zł w tym zaległości 264.901 zł, których stan zmniejszył się o kwotę 170.799 zł w stosunku do roku 2006. Zmniejszenie zaległości wystąpiło w podatku rolnym i od nieruchomości.

Zaległości ogółem stanowią 3,20% zrealizowanych dochodów budżetowych ogółem.

Największe zaległości wystąpiły w:

- podatku rolnym - 131.735 zł tj. 16,86% zrealizowanych wpływów podatku,
- podatku od nieruchomości - 31.366 zł tj. 8,53% zrealizowanych wpływów podatku,
- świadczeniach alimentacyjnych - 95.758 zł realizacja wynosi 1.722 zł. Jest to należność budżetu gminy, która stanowi 50% całego świadczenia.

Egzekwowanie należności

Znaczny udział w ogólnej kwocie zaległości stanowią zobowiązania pieniężne od osób fizycznych. Pogarszająca się sytuacja ekonomiczno-finansowa oraz spadek cen na produkty rolne ma wpływ iż coraz więcej

rolników ma trudności z opłacaniem należności podatkowych.

Podatnicy zwracają się do tutejszego organu podatkowego z prośbą o umorzenie, odroczenie lub rozłożenie na raty spłaty należnego podatku (dane w tabeli nr 8).

W 2007 r. wystawiono 274 szt upomnień (114.688 zł) a w następstwie 100 tytułów wykonawczych na kwotę 29.893 zł.

W 2007 roku wpłata na zaległości z lat ubiegłych wynosi 69.799 zł w tym w związku z prowadzoną egzekucją zaległych zobowiązań pieniężnych w 2007 r. kwota 17.173 zł, została wyegzekwowana przez Urząd Skarbowy.

II.2 Realizacja dochodów z udziału gminy w podatkach stanowiących Dochody budżetu państwa

Tabela Nr 4 w zł

Lp.	Treść	Plan	Wykonanie	%
1.	Podatek dochodowy od osób fizycznych	502.999	543.834	108,12
2.	Podatek dochodowy od osób prawnych	10.620	5.163	48,62
	Razem	513.619	548.997	106,89

Przekazany na rachunek budżetu gminy udział gminy w podatku dochodowym od osób fizycznych wynosi 543.834 zł, co stanowi 108,12% założonego planu.

Podatek dochodowy jest pobierany przez urzędy skarbowe. Wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych są gromadzone na centralnym rachunku bieżącym budżetu państwa i podlegają przekazaniu dla poszczególnych gmin w terminie do 10 dnia miesiąca następującego po miesiącu w którym podatek wpłynął na ten rachunek.

Podatek dochodowy od osób prawnych jest pobierany przez właściwy urząd skarbowy i odprowadzany do budżetu gminy w terminie nie później niż 20 dni po pobraniu podatku. Wpływy przekazane do budżetu gminy z tego tytułu wyniosły 5.163 zł. W tym przypadku wskaźnik realizacji dochodów wyniósł 48,62% planu.

II.3 Dotacje na zadania własne, zlecone i powierzone

Tabela Nr 5

Lp.	Treść	Plan	Wykonanie	%
	DOTACJE NA ZADANIA WŁASNE OGÓLEM:	470153	433.091	92,12
1.	Dofinansowanie wycieczki dla dzieci i młodzieży realizowanej w ramach „Programu wycieczek edukacyjnych do miejsc pamięci narodowej – podróże historyczno-kulturowe w czasie i przestrzeni.	6.840	6.840	100
2.	Sfinansowanie realizacji zadania nauczania języka angielskiego w pierwszych i drugich klasach szkoły podstawowej	22.274	17.675	79,35
3.	Dofinansowanie zakupu lektur do bibliotek szkolnych szkół podstawowych i gimnazjum	1.631	1.626	99,69
4.	Dofinansowanie kosztów przygotowania zawodowego młodocianych pracowników	59.798	32.641	54,59
5.	Na realizację zadań w zakresie zasiłków i pomocy społecznej	94.000	94.000	100
6.	Na realizację zadania – utrzymanie GOPS-u	88.545	88.545	100
7.	Na realizację programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”	96.000	96.000	100
8.	Dofinansowanie Narodowego Programu Stypendialnego - pomoc materialna dla uczniów	83.785	81.647	97,45
9.	Dofinansowanie zakupu jednolitego stroju uczniowskiego dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjum	7.700	7.650	99,35
1	Dofinansowanie zakupu podręczników dla	9.580	6.467	67,51

0.	dzieci rozpoczynających roczne przygotowanie przedszkolne lub naukę w klasach I-III szkoły podstawowej			
	DOTACJE NA ZADANIA POWIERZONE (umowy, porozumienia)	55.240	55.234	99,99
1.	Utrzymanie dróg powiatowych	33.640	33.634	99,98
2.	Działalność Młodzieżowego Klubu Integracji Społecznej	21.600	21.600	100
	DOTACJE NA ZADANIA ZLECONE OGÓLEM:	1547980	1546569	99,05
1.	Zwrot podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego, wykorzystywanego do produkcji rolnej	128504	128.503	100
2.	Zadania z zakresu administracji publicznej	74.323	74.323	100
3.	Uzupełnianie rejestru wyborców	576	576	100
4.	Wybory do Sejmu i Senatu	12.777	11.367	88,96
5.	Obrona cywilna	300	300	100
6.	Pomoc społeczna w tym:	1331500	1331500	100
	- Świadczenia rodzinne	1210145	1210145	100
	- składki na ubezpieczenia zdrowotne opłacane za osoby otrzymujące świadczenia z pomocy społecznej i niektóre świadczenia rodzinne	8.240	8.240	100
	- zasiłki i pomoc w naturze	63.295	63.295	100
	- pomoc dla rodzin rolniczych, których gospodarstwa zostały dotknięte suszą	49.820	49820	100
	Razem:	2073373	2034894	98,14

Z otrzymanych dotacji w łącznej kwocie 2.034.894 zł - dotacje na realizację zadań zleconych wyniosły ogółem 1.546.569 zł, dotacje na realizację zadań na podstawie zawartych porozumień wyniosły 55.234 zł. Pozostała kwota w wysokości 433.091 zł, to dotacje pozyskane na realizację zadań własnych gminy.

II.4 Subwencja ogólna dla gminy

Tabela Nr 6

Treść	Plan	Wykonanie	%
Część oświatowa subwencji ogólnej	2.632.183	2.632.183	100,00
Część wyrównawcza subwencji ogólnej	1.081.284	1.081.284	100,00
Część równoważąca subwencji ogólnej	58.912	58.912	100,00
Razem:	3.772.379	3.772.379	100,00

Należne gminie subwencje, ustalone według kryteriów określonych w ustawie z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego Minister Finansów przekazuje na rachunek bieżący gminy bezpośrednio z budżetu państwa.

Gmina otrzymała przyznane decyzjami Ministra Finansów subwencje w pełnej wysokości.

II.5 Dochody z innych źródeł

Tabela Nr 7 w złotych

Lp.	Treść	Plan	Wykonanie	%
1.	Środki otrzymane na realizację inwestycji w ramach programu ZPORR za rok 2006 (Budowa kanalizacji ulic w m. Lubomino)	75.221	75.221	100,00
2.	Pomoc finansowa z Agencji Nieruchomości Rolnych na remont zewnętrznej sieci wodociągowej w m. Ełdyty Wielkie – osada Kasztanowo	50.000	50.000	100,00
3.	Dofinansowanie przez Samorząd Województwa W-M na wykonanie zadania pod nazwą „Modernizacja dróg dz. nr 152 i 160/1 obręb Wolnica dł 850 m”	30.000	29.458	98,19
4.	Pomoc finansowa z Agencji Nieruchomości Rolnych na remont lokali mieszkalnych w budynku w m. Biała Wola	50.000	50.000	100,00
5.	Środki z Biura Pracy na prace interwencyjne i publiczne	160.577	152.766	95,14
	Razem:	365.798	357.445	97,72

Dochody z innych źródeł w wysokości 357.445 zł są to środki pozyskane w wyniku składanych wniosków o dofinansowanie zadań gminy.

Środki z programu ZPORR w wysokości 75.221 zł zostały zaangażowane na spłatę pożyczki zaciągniętej na prefinansowanie projektu ZPORR.

III. SKUTKI OBNIŻENIA GÓRNYCH STAWEK PODATKÓW ORAZ UDZIELONYCH ULG, ODROCZEŃ, UMRZEŃ I ZWOLNIEŃ Z OPŁAT.

Tabela Nr 8 zł

Lp.	Treść	Skutki obniżenia górnych stawek podatkowych	Ulgi wynikające z uchwał rady	Umorzenia			Odroczenie rozłożenia na raty terminów płatności
				Należność główna		Odsetki	
				z 2007 roku	lata poprzednie		
1.	PODATEK ROLNY	35613	-	13.215	27.621	15.302	-
	od osób prawnych	5.451	-	1.633	-	-	-
	od osób fizycznych	30162	-	11.582	27.621	15.302	-
2.	PODATEK OD NIERUCHOMOŚCI	99.518	341.145	2.832	-	-	465
	od osób prawnych	41.870	293.374	632	-	-	-
	od osób fizycznych	57.648	47.771	2.200	-	-	465
3.	PODATEK OD ŚR. TRANSP.	27.054	-	393	-	-	-
	od osób prawnych	15.992	-	-	-	-	-
4.	od osób fizycznych	11.062	-	393	-	-	-
	PODATEK LEŚNY	-	-	35	-	-	-
	od osób fizycznych	-	-	35	-	-	-
	RAZEM	162.185	341.145	16.475	27.621	15.302	465

Obniżki górnych stawek podatkowych oraz ulgi i zwolnienia wynikały z odpowiednich uchwał Rady Gminy. Udzielone umorzenia i odroczenia terminów płatności wynikały z decyzji indywidualnych, a spowodowane były między innymi w związku z suszą, gradobiciem, wiosennymi przymrozkami, remontami i odśnieżaniem dróg, upadkami zwierząt w gospodarstwie.

Skutki finansowe wynikające z uchwał rady wprowadzających niższe stawki podatkowe oraz skutki decyzji w sprawach indywidualnych, nie stanowią podstawy do zwiększenia części podstawowej subwencji ogólnej dla gminy.

Szczegółowe zestawienie dochodów budżetowych przedstawiono w załączniku Nr 1 do sprawozdania.

IV. WYKONANIE WYDATKÓW BUDŻETOWYCH

Zaplanowane ostatecznie w budżecie wydatki w kwocie 8.007.424 zł faktycznie zrealizowano w wysokości 7.662.560 zł, co daje wskaźnik wynoszący 95,69% planu rocznego.

Szczegółowe zestawienie wydatków budżetowych przedstawiono w załączniku Nr 2 do sprawozdania.

Zestawienie ogólne wydatków budżetowych

Tabela Nr 9

Lp	Treść	Plan	Wykonanie	w zł
				%
1.	Dotacje dla instytucji kultury	130.000	130.000	100,00
2.	Dotacje dla Powiatu	4.583	4.583	100,00
3.	Dotacje celowe na dofinansowanie prac remontowych i konserwatorskich obiektów zabytkowych przekazane jednostkom nie zaliczonym do sektora finansów publicznych	10.000	5.000	50,00
4.	Dotacje celowe na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych jednostkom nie zaliczonym do sektora finansów publicznych	17.500	17.444	99,68
5.	Dotacje przedmiotowe dla pozostałych jednostek sektora finansów publicznych	8.000	4.640	58,00
6.	Wydatki majątkowe - w tym:	346.480	335.737	96,90
	- wydatki inwestycyjne jedn. budż. Gminy	287.480	276.737	96,26
	- dotacja celowa na dofinansowanie inwestycji SGZOZ w Lubominie	9.000	9.000	100,00
	- dotacja celowa na pomoc finansową udzieloną między jst na dofinansowanie własnych zadań inwestycyjnych	50.000	50.000	100,0
7.	Wydatki bieżące - w tym:	7.490.861	7.165.166	95,65
	- wydatki na realizację zadań zleconych	1.547.980	1.546.569	99,91
	Razem	8.007.424	7.662.560	95,69

Wydatki budżetowe dla instytucji kultury oraz powiatu przekazano w 100,00%, dla podmiotów nie zaliczonych do sektora finansów publicznych w 99,68%.

Dotacje przedmiotowe wykorzystano w 58,00%, a dotacją na dofinansowanie remontu i konserwacji obiektów zabytkowych zaangażowano w wysokości 50,00%.

Środki przyznane na realizację zadań zleconych wydatkowano w 99,91%.

Wydatki na realizację inwestycji własnych wykonano w 96,26%, na realizację inwestycji innych jednostek w 100,00% a na realizację zadań bieżących w 95,65% w stosunku do założonego planu.

IV.1. Dotacje dla instytucji kultury

Biblioteki

Na terenie gminy funkcjonuje Gminna Biblioteka w miejscowości Lubomino i filie w Rogiedlach i Wilczkowie. Zatrudnienie 3 etaty, jako instytucja kultury koszty swoje działalności pokrywa z dotacji budżetowej.

W 2007 r. Gminna Biblioteka otrzymała dotację w wysokości 140.720 zł w tym z budżetu gminy na bieżącą działalność 130.000 zł oraz z Biblioteki Narodowej kwotę 10.720 zł z przeznaczeniem na zakup nowości wydawniczych.

Przychody ogółem biblioteki wyniosły 145.944 zł w tym: z dotacji 140.720 zł, pokrycie amortyzacji 5.053 zł oraz inne przychody finansowe 171 zł.

Koszty działalności biblioteki w 2007 r. wyniosły ogółem 150.904 zł w tym:

- zakup materiałów i energii - 20.534 zł,
- zakup nowości wydawniczych - 16.266 zł,
- zakup czasopism - 6.212 zł,
- wynagrodzenia - 74.756 zł,

- pozostałe świadczenia na rzecz pracowników (ZUS, F. Pracy, f. świadczeń socjalnych) - 17.832 zł,
- podatki i opłaty - 1.682 zł,
- usługi obce - 4.201 zł,
- pozostałe koszty w tym amortyzacja - 9.421 zł.

IV.2. Dotacja dla powiatu.

W dniu 13 grudnia 2004 r. pomiędzy Powiatem Lidzbarskim a Gminą Lubomino zostało zawarte porozumienie, którego przedmiotem jest udział Gminy w finansowaniu utrzymania Systemu Informatycznego POJAZD, w filii Wydziału Komunikacji i Transportu w Ornece.

Dotacja na rok 2007 w wysokości 4.583 zł została przekazana w 100,00%.

IV.3. Dotacje na dofinansowanie prac remontowych i konserwatorskich obiektów zabytkowych

Wykonanie kapitalnego remontu zabytkowych organów w kościele parafialnym w Lubominie. Wydatkowano 5.000 zł. Dotacja rozliczona, realizacja w 100%.

IV.4. Dotacje dla jednostek nie zaliczonych do sektora finansów publicznych

W budżecie gminy na rok 2007 zaplanowano trzy zadania:

- 1) Współpraca ze społecznościami lokalnymi-wsparcie realizacji działań na rzecz rozwoju aktywności lokalnych na obszarach wiejskich - plan 7.500 zł. Realizacja 7.500 zł.

Zgodnie z zawartą umową pomiędzy Gminą Lubomino a Stowarzyszeniem Lokalna Grupa Działania „Warmiński Zakątek” został zrealizowany następujący zakres zadań:

- pomoc merytoryczna przy tworzeniu planów rozwoju miejscowości,
- aktywizacja mieszkańców Gminy poprzez organizowanie szkoleń, warsztatów dla rolników, przedsiębiorców i organizacji pozarządowych.

- 2) Organizacja i współorganizacja masowych imprez rekreacyjno-sportowych - plan 5.000 zł. Realizacja – 5.000 zł.

Zgodnie z zawartą umową nr 1/2007 z dnia 3 kwietnia 2007 r. pomiędzy Gminą Lubomino a Uczniowskim Klubem Sportowym „TROPS” zorganizowano następujące imprezy:

- Masowe Biegi Uliczne – organizacja w dniu 30 maja 2007 r.,
- Indywidualne Biegi Przełajowe z okazji Święta Odzyskania Niepodległości – 24.10.2007 r.,
- Zimowa Spartakiada Sołectw – organizacja w dniu 14 kwietnia 2007 r.

Łącznie w imprezach uczestniczyło 440 uczestników – uczniów szkół podstawowych i gimnazjum oraz dorosłych mieszkańców z terenu gminy. Plan zadania 3.261 zł – realizacja 100%.

Zgodnie z zawartą umową nr 2/2007 z dnia 18.04.2007 r. pomiędzy Gminą Lubomino a

Stowarzyszeniem „Złoty Kłos” w ramach w/w zadania zorganizowano imprezę rekreacyjno-sportową Festyn – Majówka, który odbył się 26 maja 2007 r. Plan zadania 1.000 zł – realizacja 100%.

Zgodnie z zawartą umową nr 5/2007 z dnia 02.07.2007 r. pomiędzy Gminą Lubomino a Stowarzyszeniem Przyjaciół Gminy Lubomino „Miłolub” w ramach w/w zadania zorganizowano Turniej Brydżowy o Puchar Stowarzyszenia „Miłolub”. Plan zadania 739 zł – realizacja w 100%.

- 3) Poprawa sprawności fizycznej młodzieży z terenu Gminy Lubomino – plan - 5.000 zł. Realizacja 4.944 zł. Zgodnie z zawartą umową nr 3/3007 z dnia 18.04.2007 r. pomiędzy Gminą Lubomino a Stowarzyszeniem Lokalnym Salezjańską Organizacją Sportową w ramach w/w zadania zorganizowano obóz sportowy w Kaczorach w dniach 25.06.-07.07.2007 r. dla dzieci w wieku 9-16 lat. Obóz miał na celu kształtowanie nawyków odpowiedzialności za własne postępowanie, zamierzenia sportowe - nauka podstawowych gier zespołowych, pływanie. W obozie uczestniczyło 66 osób. Dotacja na zadanie w wysokości 4.944 zł wykorzystania i rozliczona w 100%.

IV.5. Dotacja przedmiotowa dla SGZOZ w Lubominie

Na realizację programu „Szczepienia dobrodziejstwem dla dzieci i młodzieży” - zapobieganie śwince, odrze i różyczce - Witaj Szkoło” wydatkowano 4.640 zł. Zaszczepiono 58 dzieci.

IV.6. Wydatki majątkowe w tym: na realizację inwestycji

Tabela Nr 10 w zł

Lp	Dział Rozdz.	Treść	Plan	Wykonanie	%
1.	010-01010	Wymiana urządzeń do stacji uzdatniania wody i przepompowni ścieków	26.200	26.200	100,00
2.	600-60013	Dotacja na pomoc finansową Samorządowi Województwa W-M na zadanie inwestycyjne	50.000	50.000	100,00
3.	600-60016	Modernizacja drogi rolniczej w Wolnicy	60.000	58.916	98,19
4.	700-70005	Przebudowa budynku mieszkalno-handlowego w Białej Woli	80.000	79.989	99,99
5.	700-70005	Zakup działki Nr 253/1 w Lubominie	20.000	19.980	99,90
6.	750-75023	Komputeryzacja Urzędu Gminy	18.000	16.750	93,06
7.	851-85121	Dotacja na dofinansowanie inwestycji w Samodzielnym Gminnym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Lubominie	9.000	9.000	100,00
8.	852-85295	Wyposażenie stołówki szkolnej w Lubominie w zmywarko-wypaźarkę	5.000	5.000	100,00
9.	900-90002	Rekultywacja składowiska śmieci w miejscowości Rogiedle II etap	40.780	40.780	100,00
10.	900-90015	Budowa instalacji oświetlenia ulicznego w gminie Lubomino	12.000	9.596	79,97
11.	921-92109	Remont i wyposażenie świetlicy wiejskiej w Białej Woli	17.000	16.957	99,75
12.	921-92109	Remont i wyposażenie świetlicy wiejskiej w Wapniku	8.500	2.569	30,22
		Razem wydatki majątkowe w tym:	346.480	335.737	96,90
		- wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	287.480	276.737	96,26
		- dofinansowanie innych jsf	59.000	59.000	100,00

Objaśnienie do tabeli Nr 10 do zrealizowanych wydatków majątkowych w tym inwestycyjnych.

- poz.1 - „Wymiana urządzeń w stacji uzdatniania wody w Bieniewie oraz zakup pompy do przepompowni ścieków w Lubominie”.
Zakupiono sprężarkę i pompę do stacji uzdatniania wody w Bieniewie – wydatek 15.656 zł, oraz pompę do przepompowni ścieków w Lubominie - wydatek 10.544 zł.
- Poz.2 - „Wykonanie przebudowy drogi wojewódzkiej nr 507 w m. Lubomino wraz z przebudową przepustu”
Zgodnie z porozumieniem Nr 4/RDW/E/2007 z dnia 12 lipca 2007 r. o wspólnej realizacji robót - Gmina Lubomino udzieliła pomocy finansowej dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego w wysokości 50.000 zł. Remont wykonano na odcinku drogi o długości 275 m oraz na obiekcie mostowym (przepust) o długości 17,20 m.
- Poz.3 - „Modernizacja drogi rolniczej w Wolnicy”.
Wykonano modernizację drogi dz. nr 152 i 160/1 obręb Wolnica dł. 850 m. Dokumentacja projektowa – wydatek 1.830 zł, roboty budowlane – wydatek 57.086 zł. Łącznie wydano 58.916 zł. Zgodnie z umową Nr 19/IG-F/07 z dnia 11 czerwca 2007 r. Gmina otrzymała dofinansowanie z Terenowego Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych Województwa Warmińsko-Mazurskiego w wysokości 50% rzeczywistych kosztów wykonania przedsięwzięcia tj. 29.458 zł.
- Poz.4 - „Przebudowa budynku mieszkalno-handlowego w Białej Woli – I etap”.
Wykonano prace budowlano-montażowe (wymiana pokrycia dachu wraz z obróbkami blacharskimi, przebudowa kominów, przyłącze wod.-kan.) - wydatek 79.989 zł.
Gmina otrzymała dofinansowanie z Agencji Nieruchomości Rolnych w Olsztynie w wysokości 50.000 zł.
- Poz.5 - „Zakup działki zabudowanej w Lubominie”.
Zakupiono działkę nr 253/1 zabudowaną budynkiem użytkowym – wydatek 19.980 zł.
- Poz.6 - „Komputeryzacja Urzędu Gminy”.
Zakupiono kopiarzkę cyfrową, trzy zestawy komputerowe oraz Notebook (stanowisko do obsługi planu zagospodarowania przestrzennego). Łączny wydatek 16.750 zł.
- Poz.7 – „Dotacja na dofinansowanie inwestycji w SGZOZ w Lubominie”.
Dotacja w wysokości 9.000 zł została przekazana dla Samodzielnego Gminnego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Lubominie jako dofinansowanie remontu i wyposażenia gabinetów lekarskich i pomieszczeń pomocniczych.
Dotacja wykorzystana w 100,00% została rozliczona.
- Poz.8 - „Wyposażenie stołówki szkolnej”.
Zakupiono zmywarko-wypaźarkę i przekazano do użytku w stołówce szkolnej przy Zespole Szkół w Lubominie. Wydatek 5.000 zł.
- Poz.9 - „Rekultywacja składowiska śmieci w miejscowości Rogiedle”.

Inwestycja wykonana w latach 2006-2007. Całkowity koszt zadania: 160.243 zł w tym 144.000 zł z pożyczki z WFOŚiGW. W 2007 roku wydano 40.780 zł.

- Poz.10 - „Budowa instalacji oświetlenia ulicznego w gminie”.
Wykonano nowe punkty świetlne w następujących miejscowościach: Wapnik, Bieniewo, Wolnica, Gronowo, Samborek. Wydatek 9.596 zł.
- Poz.11 - „Remont wyposażenie świetlicy wiejskiej w Białej Woli”.
Wykonano projekt przebudowy budynku – 8.000 zł przyłącze energetyczne i wodociągowe - 5.249 zł, wymieniono drzwi oraz zakupiono żwir i cement do wykonania tarasu przed świetlicą - wydatek 3.708 zł. Łącznie wydano - 16.957 zł.
- Poz.12 - „Remont i wyposażenie świetlicy wiejskiej w Wapniku”.
Wymieniono stolarkę okienną. Poniesiono wydatek w wysokości 2.569 zł.

IV.7. Wydatki bieżące

Dział 010 ROLNICTWO I ŁOWIECTWO

Wydatki bieżące związane z realizacją zadań z zakresu rolnictwa dotyczyły:

- wywóz i utylizacja padłego zwierzęcia - wydatek 400 zł. Plan – 2.000 zł,
- naprawy przyłącza wodociągowego doprowadzającego wodę do miejscowości Ełdyty Wielkie (osada Kasztanowo) – wydatek 64.744 zł - 99,61 % planu,
- dozoru technicznego urządzeń funkcjonujących na stacjach wodociągowych i oczyszczalniach ścieków – 3.609 zł – 100,00% realizacji,
- zwrotu podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego, wykorzystanego do produkcji rolnej - 128.503 zł. Złożono 120 wniosków łącznie na powierzchnię użytków rolnych 4.458,2376 ha. Powierzchnia użytków rolnych w gminie wynosi 10.767 ha. Jest to zadanie zlecone. Realizacja 100,00%,
- 2% odpisu od uzyskanych wpływów z tytułu podatku rolnego przekazanego na rzecz Izby Rolniczej w Olsztynie – 16.088 zł - 89,15% planu.

Łączny wydatek z działalności bieżącej: plan - 217.158 zł, wykonanie – 213.344 zł - 98,24%.

Dział 600 - TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ

Wydatki budżetowe poniesione były na bieżące utrzymanie dróg gminnych w kwocie 79.833 zł - 95,71% planu i powiatowych w kwocie 33.634 zł - 99,98% planu

W ramach tego zadania wykonano:

Prace na drogach powiatowych

1. Równanie i profilowanie dróg gruntowych równiarką samobiezną, bronami, walcem: Zagony-Wolnica – 8 km,

Rogiedle-Bzowec – 1,5 km, Rogiedle-Piotrowo-Wilczkowo - 6 km, Lubomino-Samborek – 4,5 km, Piotrowo-Biała Wola – 1,5 km, Wilczkowo-Klony – 1,3 km, Wilczkowo-Worławki – 1,3 km, Gronowo-Piotraszewo – 1,2 km – 13.394 zł.

2. Uzupełnianie nawierzchni żwirem i żużlem: Wilczkowo-Rogiedle, Zagony-Gronowo-Wolnica, Rogiedle-Bzowiec, Wolnica-Miejska Wola, Lubomino-Biała Wola. Koszt żużlu - 5.624 zł, robocizna własnym sprzętem – 14.616 zł.

3. Budowa przepustu
2 szt x 6 mb – Samborek – Piotrowo

Prace na drogach gminnych

1. Wykonanie równania i profilowania dróg gruntowych – ok. 100 km koszt – 17.100 zł.

2. Uzupełnianie żużlem, żwirem i gruzem dróg – koszt – 22.408 zł.

Gronowo-Smolajny – 2,2 km, Gronowo-Praslitki – 0,2 km, Gronowo-Mawry – 1,2 km, Lubomino-Krzemiński – 0,7 km, Wilczkowo-Szlachetka – 1,5 km, Wilczkowo-Kubik – 0,8 km, Wapnik-Wojciechowo – 0,5 km, Różyń-Zagony – 0,6 km, Gronowo-Błajczyk – 0,8 km, Zagony-Zagony(k/oMatukiewiczza) – 1,2 km, Rogiedle-Rogiedle(k/o Pelszyka) – 0,2 km, Rogiedle-Rogiedle(k/o Dębskiego) – 0,5 km, Świękity-Świękity -0,6 km, Ełdyty Małe – Ełdyty Małe -0,6 km, Bieniewo-Różyń – 0,5 km, Lubomino-Lubomino(k/o Goja) – 0,7 km, Bieniewo-Opin – 1,0 km, Bieniewo-Wolnica – 0,5 km. Łącznie 14,3 km.

Wykonano remont przepustów w Bieniewie – 2 szt o długości 11 mb oraz budowa przepustu 1 szt – 6 mb - Różyń.

Wynajem sprzętu : równiarka, koparko – ładowarka, WUKO - łącznie pkt 1 i 2 - 39.508 zł.

3. Zakup materiałów i wyposażenia
Żużel w ilości 285 ton - 5.415 zł, materiały do remontu i znakowania dróg (rury betonowe, metalowe PCV, znaki drogowe, krawężniki drogowe oraz cement) - 3.713 zł.
Sprzęt i inne świadczenia rzeczowe dla pracowników zatrudnionych w ramach prac interwencyjnych do prac na drogach - 2.050 zł.
Części do ciągnika, przyczep, wału, wykaszarki i bron drogowych – 4.050 zł.
Paliwo i olej do ciągników - 19.504 zł.

4. Usługi pozostałe, różne opłaty i składki
Wykonano wznowienie granic drogi w Różyniu i Lubominie – 2.200 zł, badania techniczne ciągników - 200 zł, wynajem podnośnika do wycinki drzew i odśnieżanie – 1.395 zł.
Ubezpieczenie, podatek od ciągników, opłaty za korzystanie ze środowiska – 1.800 zł.

Łączny wydatek bieżący: plan – 117.049 zł, wykonanie 113.467 zł – 96,94%

Dział 700 - GOSPODARKA MIESZKANIOWA

Gospodarka gruntami i nieruchomościami

Środki w tym dziale przeznaczone były na wykonanie opracowań geodezyjnych i kartograficznych oraz gospodarkę gruntami i nieruchomościami w celu przygotowania do sprzedaży mienia gminy oraz remontów istniejącego mienia. Zakupiono działkę nr 303/3 w Lubominie przy ulicy Szymanowskiego (pod przepompownię ścieków) – 2.000 zł. Wykonano remonty w następujących obiektach:

- lokal mieszkalny w miejscowości Ełdyty Wielkie (najemca Konecki) – 749 zł,
- wymiana stolarki oraz malowanie w świetlicy w Wilczkowie – 4.070 zł,
- naprawa dachu na ośrodku zdrowia w Lubominie – 340 zł,
- materiały do przyłącza kanal.w Lubominie oraz porządkowania lokalu mieszkalnego w Zagonach - 234 zł.

Wypisy i wyrysy z ewidencji gruntów oraz mapy geodezyjne – 3.441 zł.

Wyceny nieruchomości przeznaczonych do sprzedaży - 6.467 zł.

Podziały nieruchomości, pomiary geodezyjne – 10.990 zł.
Opłaty za akty notarialne w związku z nabyciem nieruchomości zabudowanej oraz pod przepompownię w m. Lubomino - 2.148 zł.

Opłaty sądowe, wypisy do ksiąg wieczystych – 3.126 zł.
Opłata przyłączeniowa przepompowni ścieków przy ulicy Baranowskiego - 788 zł.

Udrożnienie kanalizacji deszczowej ośrodka zdrowia - 428 zł.
Uzgodnienie dokumentacji projektowej przez ZUDP - 85 zł oraz uzgodnienie decyzji środowiskowych – 220 zł.
Ogłoszenia prasowe - 138 zł.

W 2007 ubezpieczeniem objęto budynki i budowle, stanowiące mienie gminy w zakresie ognia, zdarzenia losowe, kradzież i włamania oraz OC na drogach i budynkach użyteczności publicznej - 3.602 zł. Opłaty sądowe oraz decyzje Powiatowego Inspektora Sanitarnego – 630 zł. Koszt zakupu energii elektrycznej na klatce schodowej w SG ZOZ w Lubominie i studni publicznej w Wolnicy – 324 zł. Odprowadzono VAT od sprzedaży działek w kwocie 26.577 zł.

Łączny wydatek bieżący: plan - 77.911 zł, wykonanie - 67.158 zł - 86,20% planu.

Dział 710 - DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA

Cmentarze komunalne w m. Lubomino

Został powiększony parking przy cmentarzu, zakupiono dodatkową bramkę. Zakupiono cement, siatkę oraz słupki. Wydatek 2.883 zł.

Na starym cmentarzu wykonano prace remontowo-porządkowe tj. malowanie ogrodzenia, krzyża oraz remont poniszczonych mogił. Wydatek 357 zł.

Powyższe roboty zostały wykonane sposobem gospodarczym we własnym zakresie przez pracowników obsługi UG.

Wywóz nieczystości, woda – wydatek 1.638 zł.

Łącznie wydano – 4.878 zł – 84,10% planu.

Plan zagospodarowania przestrzennego

Zmiana planu zagospodarowania przestrzennego (I etap) – wydatek - 19.978 zł – 99,89% planu.

Łączny wydatek bieżący: plan 25.800 zł, wykonanie 24.856 zł – 96,34%.

Dział 750 - ADMINISTRACJA PUBLICZNA

Wydatek w wysokości 4.583 zł – dotacja do powiatu (omówienie w części IV pkt 2) oraz dotacja dla podmiotów nie zaliczonych do sektora finansów publicznych - 7.500 zł (omówienie w części IV pkt 4).

Wydatki bieżące na utrzymanie administracji wyniosły łącznie 1.093.237 zł tj. 96,20% planu.

W tym:

- zadania własne - 1.018.914 zł - 95,98% planu,
- zadania zlecone - 74.323 zł - 100,00% planu.

Zadania zlecone:

- na wynagrodzenia i pochodne – 69.263 zł. i wydatki rzeczowe do obsługi zadań z zakresu administracji publicznej - 5.060 zł - łącznie wydano 74.323 zł.

Zadania własne:

z tego:

- Działalność Rady Gminy - 44.350 zł - 93,64%,
- Urząd Gminy - 940.207 zł - 97,13%,
- Związki Gmin - 10.870 zł - 92,45%,
- Promocja Gminy - 23.487 zł - 67,11%.

Liczba pracowników zatrudnionych na stałe w Urzędzie Gminy - 19 osób w tym na stanowiskach robotniczych – 1 osoba.

Na wynagrodzenia i pochodne pracowników Urzędu Gminy ze środków własnych wydatkowano kwotę 769.844 zł - 98,31% planu w tym:

- wynagrodzenia osobowe - 591.616 zł
z tego: wynagrodzenia - 547.257 zł,
          nagrody jubileuszowe – 16.238 zł,
          odprawy emerytalne - 28.125 zł.
- dodatkowe wynagrodzenia roczne - 45.295 zł,
- składki na ubezpieczenia społeczne – 99.572 zł,
- składki na Fundusz Pracy – 14.399 zł,
- odpis na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych – 18.962 zł.

Wynagrodzenia osobowe łącznie ze środków własnych i zleconych wynoszą 649.417 zł.

Na wydatki pozostałe bieżące związane z obsługą zadań z zakresu administracji publicznej wykorzystano kwotę 172.707 zł w tym:

- materiały i wyposażenie – obsługa Rady Gminy (papier ksero, dyktafon, filiżanki, termosy) - 2.345 zł,
- materiały i wyposażenie – Urząd Gminy (znaczkę pocztową-11.315 zł, tonery i tusze drukarek, ksero i faksu - 5.760 zł, materiały do przebudowy i rozbudowy sieci LAN w budynku UG – 3.291 zł oraz meble, opał, pozostałe materiały biurowe, środki czystości itp.) - 48.912 zł,
- PFRON - 10.309 zł,
- zakup energii elektrycznej - 7.167 zł,
- zakup usług remontowych (częściowa wymiana instalacji c.o., konserwacja ksero) - 2.308 zł,
- zakup usług zdrowotnych/badania okresowe pracowników - 1.100 zł,
- prowizje bankowe - 7.800 zł,
- obsługa informatyczna – 13.908 zł,
- serwis nad oprogramowaniem - 22.892 zł,
- obsługa programów unijnych - 12.000 zł,
- internet - 610 zł,

- opłaty z tytułu zakupu usług telek. telefonii komórkowej - 5.270 zł,

- opłaty z tytułu zakupu usług telefonii stacjonarnej - 3.642 zł,

- ubezpieczenie sprzętu komputerowego - 603 zł,

- VAT od usług - 1.283 zł,

- szkolenia pracowników - 6.589 zł,

- zakup materiałów papierniczych do sprzętu drukarskiego - 1.156 zł,

- zakup akcesoriów komputerowych w tym programów i licencji - 7.313 zł,

- podróże służbowe krajowe/w tym ryczałty za używanie

- własnych samochodów do celów służbowych - 16.780 zł,

- wynagrodzenia bezosobowe - 650 zł,

- ekwiwalent za odzież - 70 zł.

Diety radnych wyniosły – 34.205 zł, diety sołtysów wyniosły - 7.800 zł.

Odbyło się 9 posiedzeń Rady Gminy oraz 21 posiedzeń Komisji. Składki odprowadzono na rzecz następujących związków i stowarzyszeń:

- Związek Gmin „EKOWOD” - 9.009,60 zł,

- Związek Gmin Warmińsko-Mazurskich - 1.563,66 zł,

- Stowarzyszenie „Dom Warmiński” – 297,00 zł

W ramach promocji i rozwoju gminy wykonano:

Zakup materiałów i wyposażenia - 8.204 zł,

Zakup usług pozostałych - 14.617 zł,

Podróże służbowe krajowe - 66 zł,

Wynagrodzenia bezosobowe - 600 zł.

W ramach w/w środków w roku 2007 zorganizowano dwa cykle imprezy o zasięgu gminnym, tj. Gminny Festyn Rekreacyjno-Sportowy w Lubominie (07.07.2007 r.) i Gminne Dożynki, które odbyły się w Bieniewie (09.09.2007 r.), na organizację których wykorzystano 906 zł (zakup nagród, pucharu, naczyń jednorazowych). Podczas festynu odbył się koncert kameralny muzyki średniowiecznej - 3.000 zł.

Sołtysom, których kadencja się zakończyła wręczono statuetki, których wykonanie wyniosło 291 zł. Mieszkańcom naszej gminy, zwycięzcy Powiatowych Eliminacji Turnieju Wiedzy Pożarniczej zakupiono nagrodę w postaci namiotu 188 zł. Rozwijającej się młodzieżowej drużynie piłkarskiej z Bieniewa zakupiono stroje za kwotę 1.201 zł. Dla poprawy wizerunku centrum Lubomina latem zakupiono kwiaty na klomb – 731 zł, natomiast zimą uzupełniono oświetlenie choinkowe – 170 zł. Dla celów promocyjno- reklamowych Gminy Lubomino wykonano balony i długopisy z nadrukiem danych teledoresowych - 627 zł. Za kwotę 200 zł ufundowano nagrodę dla uczestników Dnia Woznicy w Smolajnach. Wizytówka Urzędu Gminy została umieszczona w jednym z informacyjnych portali internetowych – 183 zł. W ramach przygotowań do obchodów 700-lecia Lubomina wykonano projekty herbu, pieczęci, flagi i banneru Gminy Lubomino – 7.000 zł oraz bannery reklamujące obchody – 880 zł. W

kalendaryzacji na 2008 r. wydanym przez Gazetę Lidzbarską umieszczono informację promocyjną dotyczącą obchodów – 549 zł. Na ogłoszenia prasowe wykorzystano 688 zł. Usługi fotograficzne, w tym wykonanie zdjęć lotniczych – 2.350 zł.

Podróże służbowe krajowe: delegacje dla stażystek – targi Rolnicze „Wszystko dla rolnictwa” w Olsztynie.

Wynagrodzenia bezosobowe: oprawa muzyczna podczas spotkania z przedstawicielami gmin „Tygiel Doliny Bugu”.

Łączny wydatek bieżący - 1.136.388 zł wykonanie - 1.093.237 zł, 96,20%

Dział 751 - URZĘDY NACZELNYCH ORGANÓW WŁADZY PAŃSTWOWEJ, KONTROLI I OCHRONY PRAWA ORAZ SĄDOWNICTWA

Zadania zlecone w tym:

- uzupełnianie rejestrów wyborców - wydatek 576 zł.
- przeprowadzenie wyborów do Sejmu i Senatu - 11.367 zł.

Łącznie wydatki - 11.943 zł - 89,44% planu.

Dział 754 - BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE I OCHRONA PRZECIWPOŻAROWA

Ochotnicze Straże Pożarne

Gmina Lubomino utrzymuje 2 jednostki OSP w Lubominie i Wilczkowie. Jednostki wyposażone są w samochody pożarnicze. Jednostka OSP w Lubominie jest włączona do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego.

Wydatki na utrzymanie OSP

- Wynagrodzenia konserwatorów oraz ryczałt Komendanta OSP – 8.160 zł,
- udział w pożarach, szkoleniach - 5.149 zł,
- remonty pojazdów i sprzętu strażackiego - 4.758 zł,
- ubezpieczenie sprzętu i ludzi - 3.152 zł,
- delegacje na szkolenia - 134 zł,
- zakup paliwa i oleju silnikowego - 6.584 zł,
- zakup części zamiennych, sprzętu - 3.594 zł,
- zakup ubrań - 1.768 zł,
- materiały do ogrodzenia stawu p.poż w Bieniewie – 1.902 zł,
- zakup opału do strażnicy w Lubominie - 631 zł,
- czasopisma, nagrody na Turniej Wiedzy Poż. - 675 zł,
- zakup energii elektrycznej i wody - 1.718 zł,
- przeglądy techniczne pojazdów strażackich i gaśnic, inne usługi – 2.450 zł,
- opłaty z tyt. zakupu usług telefonii komórkowej i stacjonarnej - 687 zł.

Łącznie wydatki bieżące - 41.362 zł - 81,70% planu.

Obrona cywilna, zarządzanie kryzysowe

Łącznie wydatkowano 1.100 zł – 73,33% planu w tym: - zadanie zlecone – 300 zł – 100,00% planu Opracowany został plan przygotowań publicznej służby zdrowia na potrzeby obronne państwa, wykonane zostały karty realizacji zadań operacyjnych do Planu Operacyjnego Funkcjonowania Gminy Lubomino w warunkach zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i w czasie wojny. Pracownik merytoryczny brał udział w szkoleniu z zakresu zarządzania kryzysowego, przeszkolona została również drużyna DWA FOC gminy Lubomino. W m-cu grudnia 2007 r. wystąpiły ogniska „Grypy ptaków w ościennych gminach tj. Orneta i Miłakowo a gmina Lubomino znalazła się w strefie zagrożenia wirusem H5N1 i w związku z tym Zespół Reagowania Kryzysowego uruchomił procedury ostrzegania ludności w strefie zagrożonej.

Łącznie wydatki działu 754 – plan – 52.124 zł, wykonanie 42.462 zł – 81,46%

Dział 756 - DOCHODY OD OSÓB PRAWNYCH, OD OSÓB FIZYCZNYCH I OD INNYCH JEDNOSTEK NIE POSIADAJĄCYCH OSOBOWOŚCI PRAWNEJ ORAZ WYDATKI ZWIĄZANE Z ICH POBREM

Pobór podatków, opłat i niepodatkowych należności budżetowych.

Za pobór podatków, wypłacono inkaso w kwocie 6.173 zł. Koszty zakupu druków i usług w związanych z rozliczaniem podatków wynoszą - 8.803 zł.

Łącznie wydatki - 14.976 zł - 80,95% planu.

Dział 757 – OBSŁUGA DŁUGU PUBLICZNEGO

Obsługa pożyczek i kredytów jst Odsetki od zaciągniętych, na realizację inwestycji, pożyczek w Wojewódzkim Funduszu Ochrony Środowiska i kredytów w Banku Ochrony Środowiska wyniosły 12.340 zł.

Łącznie wydatki – 12.340 zł - 61,70% planu

Dział 801 - OŚWIATA I WYCHOWANIE Dział 854 – EDUKACYJNA OPIEKA WYCHOWAWCZA

Wydatki bieżące związane z utrzymaniem szkół podstawowych i gimnazjum wyniosły 3.195.309 zł - 95,37% planu z tego:

- wynagrodzenia wraz z pochodnymi, fundusz świadczeń socjalnych, dodatki wiejskie i mieszkaniowe dla nauczycieli oraz ekwiwalenty i inne świadczenia na rzecz pracowników - 2.572.451 zł - stanowią 80,51% ogółu wydatków bieżących;
- materiały biurowe i wyposażenie - 46.126 zł - 1,44% ogółu wydatków;
- opał (węgiel, drewno, olej) - 66.886 zł - 2,09%;
- pomoce naukowe - 10.583 zł - 0,33%;
- dowóz dzieci do szkół - wydatki rzeczowe - 110.467 zł - 3,46%;
- energia, woda i gaz - 30.509 zł - 0,95%;

- materiały budowlane i usługi remontowe w szkołach - 155.045 zł – 4,85%;
- usługi telekomunikacyjne – 9.873 – 0,31%;
- usługi pozostałe - 19.000 zł - 0,59%;
- ubezpieczenie mienia szkół - 3.424 zł - 0,12%;
- podróże służbowe, ryczałt na samochód, - 5.546 zł - 0,17%;
- pomoc materialna dla uczniów (stypendia, zasiłki losowe, wyprawka szkolna, mundurki) - 105.715 zł - 3,31%;
- doksztalcanie i doskonalenie nauczycieli - 4.804 zł - 0,15%;
- doksztalcanie młodocianych pracowników - 32.641 zł - 1,02%;
- dofinansowanie wycieczki - Gimnazjum - 6.839 zł - 0,22%;
- wynagrodzenia bezosobowe nauczycieli - 15.400 zł - 0,48%.

WYDATKI BIEŻĄCE Z PODZIAŁEM NA SZKOŁY

1. Zespół Szkół w Lubominie.

Zatrudnienie 28,01 etatów w tym nauczycieli 21,01 etatów. Wydatki bieżące w kwocie 1.047.753 zł stanowią 96,73% planu rocznego. Na wynagrodzenia wraz z pochodnymi, f. św. socjalnych, dodatkami wiejskimi i mieszkaniowymi wydano 923.624 zł, co stanowi 88,16% wykorzystania wydatków bieżących w Zespole Szkół.

Pozostałe wydatki to wydatki rzeczowe, wynoszące 124.129 zł, co stanowi 11,84% wykorzystania za rok 2007. Ważniejsze wydatki to:

- Wymiana stolarki okiennej - 64.000 zł,
- Wymiana opraw oświetleniowych – 2.600 zł,
- Energia elektryczna, woda – 19.107 zł,
- Pomoce naukowe - 2.848 zł,
- Stypendia za naukę - 3.904 zł,
- Zasiłki szkolne - 5.558 zł.

Konto dochodów własnych.

W ramach dochodów własnych Zespołu Szkół, z wpłat za dożywianie zebrano 72.653 zł wydatkowano je na zakup artykułów żywnościowych. Dożywianiem objęto 373 dzieci.

Z wpłat za wywóz śmieci i odsetki bankowe (1.427 zł) i pozostałość z 2006 r. (1.225 zł) uzyskano kwotę 2.652 zł. Wydatkowano na blankiety czekowe, koszty prowizji, wywóz śmieci.

Otrzymaną darowiznę od osób fizycznych w 2006 r. w kwocie 6.200 zł wydano zgodnie z przeznaczeniem na usługi remontowe – 2.000 zł oraz zakup energii – 4.200 zł.

2. Szkoła Podstawowa w Wilczkowie.

Zatrudnienie 14,37 etatów w tym nauczycieli 10,37 etatów. Wydatki bieżące w kwocie 566.721 zł stanowią 99,12% planu rocznego.

Na wynagrodzenia, pochodne, f. św. socjalnych oraz dodatki wiejskie i mieszkaniowe dla nauczycieli wydano 481.929 zł tj. 85,04% wykorzystania za 2007 r. Pozostałe wydatki poniesiono na kwotę 84.792 zł, co stanowi 14,96% wykorzystania wydatków bieżących danej szkoły.

Ważniejsze wydatki to:

- Montaż stolarki okiennej – 40.135 zł,
- Wykonanie elewacji ściany, materiały budowlane, oprawy oświetleniowe - 8.352 zł,
- Stoliki, krzesła do Sali lekcyjnych - 1.063 zł,
- Węgiel - 11.432 zł,
- Woda, energia, gaz - 8.013 zł,
- Stypendia za naukę - 400 zł,
- Zasiłki szkolne – 2.990 zł,

Konto dochodów własnych

W ramach dochodów własnych Szkoły Podstawowej w Wilczkowie z wpłat za dożywianie zebrano: 18.895 zł, wydatkowano je na zakup artykułów żywnościowych. Dożywia się 73 dzieci.

Z wpłat za zużycie wody, odsetki bankowe (1.487 zł) i pozostałość z 2006 r. (8 zł) łącznie 1.496 zł wydano 1.160 zł na prowizje bankowe, przegląd kominów, woda, energia. Stan środków pieniężnych pozostałych na koncie – 336 zł.

3. Szkoła Podstawowa w Rogiedlach.

Zatrudnienie 11,90 etatów w tym nauczycieli 8,44 etatów. Wydatki bieżące w kwocie 410.446 zł stanowią 91,35% planu rocznego.

Na wynagrodzenia, pochodne, f. św. socjalnych, dodatki wiejskie i mieszkaniowe wydano 380.783 zł tj. 92,78% ogółu wykorzystania za 2007 r. Pozostałe wydatki w kwocie 29.664 zł stanowią 7,22% wykorzystania wydatków bieżących danej szkoły.

Ważniejsze wydatki to:

- Węgiel - 3.559 zł,
- Okna, materiały budowlane – 5.226 zł,
- Woda, energia elektryczna – 3.389 zł,
- stypendia za naukę – 1.760 zł,
- Zasiłki szkolne – 2.219 zł,

Konto dochodów własnych

W ramach dochodów własnych Szkoły Podstawowej w Rogiedlach z wpłat za ogrzewanie i czynsz (13.156 zł) i pozostałość z 2006 r. (2016 zł), wydatkowano kwotę 14.720 zł na pokrycie kosztów prowizji bankowych, węgiel, energia, woda, montaż drzwi wejściowych. Stan środków pieniężnych na koniec roku – 452 zł.

Z wpłat za dożywianie dzieci zebrano 7.493 zł. Wydatkowano je na zakup artykułów żywnościowych. Dożywia się 69 dzieci. W roku 2007 szkoła otrzymała darowiznę w kwocie 600 zł. Zakupiono materiały budowlane na remont szkoły.

4. Gimnazjum w Lubominie.

Zatrudnienie 19,70 etatów, w tym nauczycieli 15,70 etatów. Wydatki bieżące w kwocie 773.833 zł stanowią 97,98% planu rocznego. Na wynagrodzenia, pochodne, f. św. socjalnych, dodatki wiejskie i mieszkaniowe wydano 652.276 zł tj. 84,30% wykorzystania za 2007 r. Pozostałe wydatki w kwocie 121.557 zł stanowią 15,70% ogółu wykorzystania za 2007 r. Ważniejsze wydatki to:

- Zakup oleju - 50.055 zł;
- Remont pieca c.o. – 8.547 zł;
- Wykonanie bramy wjazdowej – 6.100 zł;
- Materiały budowlane – 2.631 zł;
- Stoliki, krzesła do sal lekcyjnych – 2.650 zł;
- Pomoce naukowe – 4.113 zł;
- Stypendia za wyniki w nauce – 3.541 zł;
- Zasiłki szkolne – 3.350 zł;
- Dofinansowanie wycieczki – 6.839 zł.

Konto dochodów własnych

W ramach dochodów własnych z wpłat za ogrzewanie, wynajem sali, odsetki bankowe (15.015 zł) i pozostałość z roku 2006 (11.936 zł) zebrano 26.951 zł, wydano je na olej opałowy – 25.577 zł: koszty prowizji bankowych i inne - 762 zł. Stan środków pieniężnych pozostałych na koncie - 612 zł. Otrzymało darowiznę od osób fizycznych w 2006 r. w kwocie 10.700 zł zgodnie z przeznaczeniem wydano na zakup oleju opałowego.

5 Pozostałe zadania w oświacie i wychowaniu oraz edukacyjnej opiece wychowawczej.

5.1. dowożenie uczniów do szkół

Zatrudnienie – 4,67 etatów w tym opieka nad dziećmi podczas dowozu. Wydatki bieżące w kwocie 235.446 zł, stanowią 90,54% planu rocznego. Na wynagrodzenia wraz z pochodnymi i f. św. socjalnych wydano 130.727 zł tj. 55,52% wykorzystania za 2007 r. Pozostałe wydatki w kwocie 104.719 zł stanowią 44,48% ogółu.

Wydatki rzeczowe to:

- Olej napędowy - 64.338 zł,
- Części zamienne, płyny, inne zakupy – 17.391 zł,
- Dowóz dzieci z Bzowca – 8.320 zł,
- Ubezpieczenie pojazdów, badania techniczne i podatek od środków transportowych – 8.412 zł,
- Usługi telefoniczne – 2.769 zł,
- Usługi pozostałe - 3.489 zł.

5.2. Stypendia dla uczniów

Stypendia szkolne socjalne z dotacji Wojewody W-M:
- liczba uczniów, którzy otrzymali stypendia szkolne – 274,
- kwota wykorzystana - 81.647 zł w tym na zasiłki losowe – 3.697 zł.

5.3. Dofinansowanie kosztów przygotowania zawodowego młodocianych pracowników

Na to zadanie Wojewoda W-M przekazał dotację w wysokości 32.641 zł. Dokonano zwrotu kosztów za kształcenie 3 pracowników.

5.4. Nagrody dla Dyrektorów Szkół

Koszt nagród z pochodnymi wyniósł 3.112 zł.

5.5. Pozostała działalność

Wydatki w kwocie 43.710 zł poniesiono na następujące zadania:

- Montaż stolarki okiennej w kuchni i piwnicach Zespołu Szkół - 8.200 zł,
- Remont autokaru – 5.473 zł,
- Wymiana instalacji elektrycznej w pomieszczeniach Zespołu Szkół w Lubominie – klub – 2.100 zł,
- Wymiana instalacji elektrycznej – budynek w Wolnicy – 5.728 zł,
- Pomoce naukowe dla szkół – 3.622 zł,
- Kuchnia, stoliki, krzesła do szkół – 2.841 zł,
- Umowy o dzieło z nauczycielami – 15.400 zł.
- zwrot niewykorzystanej dotacji na stypendia z lat ubiegłych 346 zł.

Dział 851 – OCHRONA ZDROWIA

Przeciwdziałanie narkomanii

Na realizację zadań Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Lubomino poniesiono wydatek 1.670 zł – 66,80% planu na następujące zadania:

- 1) Realizacja programów z zakresu profilaktyki narkomanii w Gimnazjum w Lubominie – 1.400 zł,
- 2) Zakup materiałów edukacyjnych „Problemy opiekuńczo-wychowawcze” – 150 zł,
- 3) Prelekcja dla rodziców na temat profilaktyki narkomanii w SP w Rogielach – 120 zł.

Przeciwdziałanie alkoholizmowi

Na realizację zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w 2007 r. poniesiono wydatek w kwocie 32.228 zł – 82,53% planu na następujące zadania:

- 1) Wynagrodzenia dla członków GKRPA w Lubominie za udział w posiedzeniach - 1.594 zł,
- 2) Zwrot kosztów leczenia i dojazdu do Poradni dla osób leczących się – 1.211 zł,
- 3) Działalność punktu Konsultacyjno-Informacyjnego d/s Uzależnień i Przemocy w Rodzinie (dyżury psychologa w ośrodku zdrowia w Lubominie) – 3.169 zł,
- 4) Realizacja programów z zakresu profilaktyki uzależnień w Gimnazjum w Lubominie i w Szkołach Podstawowych na terenie gminy - program profilaktyczny „Milczeć to za mało” ZS Lubomino i program profilaktyczny „Recepta na szczęście” SP

Rogiedle, SP Wilczkowo, ZS Lubomino – wydatek 1.300 zł,

- 5) zakup materiałów pomocniczych – pakiet filmów DVD "Lekcje przestrogi" oraz materiały edukacyjne „Zaburzenia zachowania dzieci i młodzieży szkolnej” - 469 zł,
- 6) Wakacyjne obozy profilaktyczne dla dzieci i młodzieży – obóz w Kłębowie 10 osób – 2.300 zł, oraz obóz w Swobodnie – 26 osób – 6.240 zł. Koszt dowozu -38 zł – ogółem 8.577 zł,
- 7) Szkolenie dla nauczycieli z terenu Gminy „Rozwiązywanie problemów związanych z agresją i przemocą w rodzinie i szkole” – 1.000 zł,
- 8) Zakup wyposażenia do obsługi Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i realizacji programów profilaktycznych (drukarka laserowa, dyktafon cyfrowy, mikrofon bezprzewodowy i projektor) - 3.564 zł,
- 9) Organizacja Dni Rodziny w Lubominie oraz imprez środowiskowych o charakterze profilaktycznym – Wilczkowskie Dni Rodziny organizowane wspólnie przez SP i Klub Honorowych Dawców Krwi w Wilczkowie -2.499 zł, - Dni Rodziny w Rogiedlach – 500 zł oraz Festyn Rodzinny w Lubominie – 1999 zł. Wydatek ogółem – 4.998 zł,
- 10) Zajęcia profilaktyczno-motywuujące dla osób bezrobotnych z terenu Gminy w Klubie Integracji Społecznej prowadzone przez psychologa, terapeutę i doradcę zawodowego – 1.600 zł,
- 11) Zajęcia psychologiczno-profilaktyczne dla młodzieży z terenu Gminy w Młodzieżowym Klubie Integracji Społecznej prowadzone przez psychologa-terapeutę – 1.400 zł,
- 12) Remont pomieszczeń KIS z wymianą stolarki drzwiowej – 2.817 zł,
- 13) Abonament telefonu komórkowego zakupionego dla dzielnicowego – 501 zł,
- 14) Delegacje – 28 zł.

Działalność Młodzieżowego Klubu Integracji Społecznej

Wydatek ogółem w kwocie 23.600 zł został sfinansowany w ramach „Wojewódzkiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Województwie Warmińsko-Mazurskim do wysokości 21.600 zł oraz budżetu gminy – 2.000 zł.

Wydatki poniesiono na następujące zadania:

- 1) Wynagrodzenia i pochodne - 12.000 zł,
- 2) Wynagrodzenia bezosobowe (spotkanie z psychologiem) - 2.000 zł,
- 3) Zakup materiałów (gry planszowe, materiały i przybory plastyczne) - 1.300 zł,
- 4) Usługi pozostałe – 8.300 zł w tym – na lektora języka angielskiego – 4.000 zł, wyjazdy do kina, planetarium, basen - 2.300 zł oraz usługi transportowe – 2.000 zł.

Łączny wydatek bieżący plan – 65.152 zł wykonanie – 57.498 zł - 88,25%

Dział 852 - POMOC SPOŁECZNA

Zadania zlecone z zakresu opieki społecznej finansowane są z dotacji z budżetu państwa, natomiast zadania własne z budżetu gminy oraz budżetu państwa.

Realizowane zadania zlecone wynikające z ustawy o pomocy społecznej oraz z innych ustaw to:

Zasiłki stałe

- Zasiłki stałe - 63.295 zł - 21 świadczeniobiorców w tym:
  - osoby samotnie gospodarujące - 12 osób na kwotę 50.697 zł,
  - osoby pozostające w rodzinie - 9 osób na kwotę 12.598 zł.
- Składki zdrowotne opłacone od wypłaconych zasiłków stałych od 20 świadczeniobiorców na kwotę 5.392 zł.

Świadczenia rodzinne

- Zasiłki rodzinne – 7.754 świadczeń - 469.714 zł,
- Dodatki do zasiłków rodzinnych – 4.004 świadczeń - 419.067 zł,
- Zasiłki pielęgnacyjne – 907 świadczeń - 138.771 zł,
- Świadczenia pielęgnacyjne – 61 świadczeń - 25.200 zł,
- Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka – 40 świadczeń – 40.000 zł,
- Zaliczki alimentacyjne – 437 zaliczek – 82.622 zł.

Zwróconych zaliczek alimentacyjnych od dłużników w roku 2007 łącznie: 3.444 z czego dochód gminy stanowi kwota 1.722 zł.

- Składki na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne od wypłaconych świadczeń rodzinnych wynoszą 7.414 zł,
- Koszty obsługi świadczeń rodzinnych - 30.205 zł (wynagrodzenia i pochodne - 22.905 zł, pozostałe wydatki – 7.300 zł).

Program złagodzenia skutków suszy

- Pomoc rolnikom poszkodowanym wskutek dotknięcia suszą w 2006 r. (na odwołania) - 49.820 zł.

Łączny wydatek zadań zleconych bieżących - 1.331.500 zł - 100,00%

Zadania własne gminy dotowane z budżetu państwa

W ramach zadań z zakresu pomocy społecznej wykonano:

- Zasiłki okresowe - 94.517 zł - 482 świadczenia – 93 świadczeniobiorców.
w tym:
  - z tytułu bezrobocia - 86 świadczeniobiorców - 90.250 zł,
  - długotrwałej choroby – 3 -,- - 2.892 zł,
  - niepełnosprawności – 4 -,- - 1.375 zł.

Kwota 517 zł – ze środków własnych gminy.

- Wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń 3 pracowników GOPS (79.902 zł) oraz wydatki rzeczowe (8.643 zł) łącznie – 88.545 zł,
- Pomoc państwa w zakresie dożywiania (80% ogółu wydatków) - 96.000 zł

Łączny wydatek w ramach zadań własnych dotowanych - 278.545 zł – 100,00%

Zadania własne gminy finansowane z budżetu gminy:

- Dodatki mieszkaniowe na kwotę 127.738 zł.
- Usługi opiekuńcze – 29.540 zł.

W 2007 świadczono usługi opiekuńcze dla 6 osób, liczba świadczeń 3.892, koszt jednego świadczenia za jedną godzinę wyniósł 7,59 zł a w dni świąteczne 9 zł.

- Zasiłki celowe i w naturze - 30.920 zł
- Zadania z zakresu opieki społecznej realizuje GOPS w Lubominie. Wydatki - jako zadanie własne – poniesione na utrzymanie ośrodka to wynagrodzenie i pochodne 1 etatu księgowej, częściowe 4 pracowników (55.101 zł) oraz koszty rzeczowe, niezbędne do obsługi podopiecznych (30.680 zł). Łącznie -85.781 zł.
- Dożywianie – udział 20% - 19.000 zł.

Łączny wydatek bieżący w ramach zadań własnych - 292.979 zł - 98,59%

W roku 2007 Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubominie udzielił pomocy w ramach zadań własnych i zleconych dla 532 osób tj. 234 rodzin, a 887 osób w rodzinach.

Realizacja programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania za rok 2007.

Programem objętych zostało 682 z tego dzieci do lat 7 tj. 83 uczniów, uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej 254 ogółem.

345 osób otrzymało pomoc na podstawie art.7 ustawy o pomocy społecznej.

Na program wydatkowano 120.000 zł rozdział 85295 z tego: ze środków Wojewody Warmińsko-Mazurskiego 96.000 zł oraz własnych gminy 24.000 zł z tego zakupiono środek trwały – zmywarko-wypaźarkę za kwotę 5.000 zł i przekazano do stołówki Zespołu Szkół w Lubominie.

Dzieci dożywianych w roku 2007 było 228 z tego dzieci do 7 roku życia 25 jako uczniowie, 203 uczniów do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej. Wydano 33.569 posiłków w tym 30399 posiłków stanowiło jedno danie gorące, pozostała forma dożywiania stanowiła mleko + bułka/kanapka, sok.

Koszty wydanych posiłków za rok 2007 wyniosły 54.487 zł z tego środki własne stanowiły 7.127 zł, z dotacji 47.360 zł.

Koszt jednego posiłku kształtował się w kwocie 1,62 zł.

WYDATEK BIEŻĄCY Z DZIAŁALNOŚCI POMOCY SPOŁECZNEJ OGÓŁEM WYNIÓSŁ - 1.903.024 ZŁ, CO STANOWI 99,76% PLANU

Dział 900 – GOSPODARKA KOMUNALNA I OCHRONA ŚRODOWISKA

Zadania gminy z zakresu gospodarki komunalnej zrealizowane w 2007 roku dotyczyły w szczególności:

- GOSPODARKA ŚCIEKOWA I OCHRONA WÓD

Od 2007 roku administrowaniem sieci wodociągowej oraz kanalizacji sanitarnej na terenie gminy zajmuje się Zakład Budżetowy Związku Gmin EKOWOD w Markajmach z/s w Bartoszycach. Pracownicy obsługi na nowo wykonali przyłącze kanalizacji sanitarnej oraz remont studni kanalizacyjnej w budynku Zespołu Szkół p długości 100 mb oraz nowe przyłącze kanalizacji sanitarnej o długości około 20 mb do budynku Pani Katarzyny Stańczyk. Dokonano zakupu pompy do oczyszczalni ścieków w Lubominie i przekazano administratorowi tych sieci (3.300 zł). Opracowany został program poprawy stanu środowiska gminy Lubomino w zakresie ochrony wody i gleby „Przydomowe oczyszczalnie ścieków”, który uzyskał pozytywną opinię Starostwa Powiatowego w Lidzbarku Warmińskim.

Poniesiono wydatek - zobowiązanie dopłaty do ścieków za m-c 12/06 - 1.285 zł oraz opłata przyłączeniowa i roboty elektryczne na przepompowni przy ulicy Szymanowskiego w Lubominie (1.557 zł). Poniesiono koszt kary wymierzonej przez WIOŚ z tytułu naruszenia warunków pozwolenia wodnoprawnego za odprowadzanie ścieków z oczyszczalni (3.672 zł).

Wydatek ogółem rozdziału gospodarki ściekowej wynosi 9.814 zł – 71,12% planu

- GOSPODARKA ODPADAMI

Zatrudnienie 1 etat - pracownik gospodarczy - koszt wynagrodzenia i pochodnych wyniósł 28.965 zł - 97,62% planu.

W ciągu roku na terenie gminy złożono i przekazano do sortowni odpadów w Olsztynie zawartości 268 kontenerów odpadów szkła, plastyku, baterii suchych. Koszt wywozu nieczystości segregowanych wyniósł – 9.225 zł. Zakupiono kontenery do zbiórki zużytych baterii, które przekazano szkołom, sklepom w celu zbierania zużytych baterii (1.147 zł). Zakup energii do magazynu UG oraz koszty paliwa związane ze świadczeniem usług na rzecz gospodarki odpadami, drobne narzędzia – poniesiono wydatek w kwocie 2.934 zł.

Wydatek bieżący gospodarki odpadami stałymi wyniósł - 42.272 zł - 96,46%.

- OŚWIETLENIE ULIC

- oświetlenie ulic - 37.617 zł,
- konserwacja linii energetycznych – 15.300 zł.

Wydatek bieżący oświetlenia ulic – 62.523 zł - 86% planu

- POZOSTAŁE ZADANIA

W związku z zatrudnieniem, łącznie 40 osób w tym: w ramach prac interwencyjnych i publicznych - łącznie przeciętna liczba zatrudnionych w przeliczeniu na pełne etaty - 18, Urząd Gminy poniósł następujące wydatki:

- Wynagrodzenie i pochodne - 225.977 zł (środki z Biura Pracy -152.766 zł),
- wydatki rzeczowe związane z utrzymaniem stanowisk pracy (ekwiwalenty za odzież roboczą, odzież ochronną, narzędzia pracy, okresowe badania lekarskie) - 4.123 zł.

Wydatki poniesione na placach zabaw - łącznie 2.793 zł w tym:

- Zestaw ogrodowy /stół i ławki - Biała Wola - 1.200 zł,
- Ogrodzenie placu zabaw – Rogiedle – 1.000 zł,
- Ogrodzenie placu zabaw - Wolnica - 593 zł.

Nie zagospodarowano placu zabaw w Lubominie, ponieważ nie udało się pozyskać dodatkowych środków na realizację tego zadania, a kwota planowana jest kilkakrotnie wyższa od środków planowanych w budżecie.

Łącznie - pozostałe zadania - 232.893 zł - 89,81% planu.

WYDATEK DZIAŁALNOŚCI BIEŻĄCEJ W GOSPODARCE KOMUNALNEJ OGÓLEM WYNIÓSŁ - 337.896 ZŁ - 89,64% PLANU

Dział 921 - KULTURA I OCHRONA DZIEDZICTWA NARODOWEGO

Część wydatków budżetowych jest dokonywana w formie dotacji dla instytucji kultury (szczegółowe omówienie – część IV pkt 1) tj. biblioteki – wydatek w kwocie 130.000 zł oraz dotacja na remonty obiektów zabytkowych – 5.000 zł (omówienie – część IV pkt 3).

Pozostałe wydatki z zakresu kultury obejmują:

- bieżące utrzymanie świetlic
Na zakup energii, wody i gazu/wszystkie świetlice/ wydano 4.837 zł.
Wydatki świetlicy w Lubominie – 24.454 zł
Zakupiono lodówkę chłodniczą GOLD, naczynia do kuchni, krzesła (50 szt.), farby do malowania pomieszczeń – 15.065 zł.
Na usługi związane z odprowadzaniu ścieków, wywozie nieczystości stałych, przegląd przewodów kominowych, instalacji elektrycznej, 1/2 abonamentu za telefon – wydano 1.527 zł.
Poniesiono koszt 1 etatu palacza w świetlicy w Lubominie – 7.862 zł.
Świetlica w Bieniewie – 796 zł.
Zakupiono stół do tenisa.
Świetlica w Ełdych Wielkich – 3.300 zł.
Wykonano przyłącze energetyczne.
Świetlica w Gronowie – 280 zł.
Zakupiono rolety na okna.
Świetlica w Wilczkowie – 8.724 zł.
Zakupiono zlewozmywak, stoły (5 szt.) i krzesła (60 szt.).
Świetlica w Zagonach – 2.011 zł.
Zakupiono stoły, krzesła oraz piecyk i butlę gazową.

Łącznie na utrzymanie świetlic wydatek bieżący wyniósł – 39.565 zł - 95,87% planu.

- pozostała działalność – kultura w gminie

Imprezy okolicznościowe - Dzień Babci i Dziadka (932 zł),
Festiwal Piosenki Angielskiej w Wilczkowie (nagrody - 145 zł),
Festiwal Piosenki Harcerskiej (nagrody – 159 zł),
Dzień Dziecka (2.970 zł w tym: w Bieniewie – 500 zł, Wolnicy - 500 zł, Wilczkowie – 500 zł, Białej Woli – 518 zł, Gimnazjum w Lubominie – biwak w Swobodnie – 240 zł, Zespół Szkół w Lubominie -268 zł, SP w Rogiedlach – 90 zł i Przedszkole w Lubominie – wyjazd do „Małego Gaju” - 354 zł),
Gminny Konkurs Recytatorski (nagroda - wycieczka do Mikołajek dla uczestników 937 zł),

Nagrody za najlepsze wyniki osiągnięte z testu - 463 zł,
Nagrody dla najgrzeczniejszych uczniów dojeżdżających – 98 zł,

Gminny Festyn Rekreacyjno - Sportowy - 943 zł w tym: Konkurs „Czysta i piękna posesja” (nagrody) - 784 zł, inne wydatki – 159 zł.

Gminne Dożynki w Bieniewie – 2.740 zł w tym oprawa muzyczna -1.970 zł, zakup gazobetonu na pokaz KARATE – 770 zł.

Wycieczka młodzieży gimnazjalnej na Kaszuby – 850 zł.

Wyjazdy młodzieży szkolnej podczas ferii (koszt paliwa) - 621 zł.

Działalność Koła Karate – wynagrodzenia i pochodne - 12.124 zł.

Łączny wydatek na kulturę w gminie - 23.378 zł - 79,45% planu

OGÓLEM WYDATEK Z DZIAŁALNOŚCI BIEŻĄCEJ W DZIALE - KULTURA I OCHRONA DZIEDZICTWA NARODOWEGO WYNIÓSŁ 62.943 ZŁ - 85,80% PLANU

Dział 926 - KULTURA FIZYCZNA I SPORT

Obiekty sportowe

W ramach tego rozdziału poniesiono wydatek w kwocie 3.500 zł – 100,00% planu na bieżącą konserwację i utrzymanie boiska sportowego w Wilczkowie polegające na dosianiu trawy, wałowaniu, nawadnianiu, koszeniu trawy, nawożeniu boiska nawozem, wysypywaniu linii boiska wapnem.

Zadania z zakresu kultury fizycznej i sportu na kwotę 9.944 zł (omówienie w części IV pkt 4).

pozostała działalność

Zakupiono sprzęt sportowy - 299 zł (siatka i 3 piłki) - wieś Wolnica, ubezpieczono zawodników i uczestników imprez sportowych (1.400 zł) oraz przewóz zawodników (9.504 zł). Łącznie – 11.203 zł.

Wydatek bieżący ogółem w dziale 926 wyniósł 14.703 zł - 99,34% planu.

Zadłużenie gminy

W 2007 r. zaciągnięto pożyczkę w wysokości 37.800 zł (II tranza) z Woj. F. Ochrony Środowiska na zadanie inwestycyjne realizowane w latach 2006-2007 pn. Rekultywacja składowiska śmieci w miejscowości Rogiedle.

W 2007 r. dokonano spłaty kwoty 405.540 zł z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek w tym:

- pożyczka z BGK na realizację programów i projektów z udziałem środków unijnych – 75.221 zł,
- pożyczki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska - 279.456 zł,
- kredyty z Banku Ochrony Środowiska – 50.863 zł

Stan zobowiązań na dzień 31.12.2007 r. wg tytułów dłużnych wynosi 470.848 zł z tego:

- kredyty i pożyczki w tym długoterminowe pozostałe do spłaty - 470.848 zł z terminem spłaty w 2008 roku i latach następnych z tego:
  - w Banku Ochrony Środowiska w Olsztynie - 26.363 zł,
  - w Woj. Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olsztynie – 444.485 zł.

Kredyty i pożyczki zaciągane były na realizację zadań inwestycyjnych.

W 2007 roku udzielono poręczenia spłaty kredytu zaciągniętego przez Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania "Warmiński Zakątek" na okres od 05.03.2007 r. do 03.03.2008 r. na kwotę 70.000 zł.

IV.7 - Wydatki na realizację zadań zleconych

Tabela Nr 11

Lp.	cel dotacji	Plan	Wykonanie	%
1.	Rolnictwo – zwrot podatku akcyzowego zawartego w cenie paliwa	128.504	128.503	100,00
2.	Administracja publiczna	74.323	74.323	100,00
3.	Prowadzenie i aktualizacja rejestru wyborców	576	576	100,00
4.	Wybory do Sejmu i Senatu	12.777	11.367	88,96
3.	Obrona cywilna	300	300	100,00
4.	Pomoc społeczna	1.331.500	1.331.500	100,00
	Razem:	1.547.980	1.546.569	99,91

V. WYKAZ JEDNOSTEK BUDŻETOWYCH POSIADAJĄCYCH RACHUNEK DOCHODÓW WŁASNYCH

1. Gimnazjum w Lubominie – dochody ogółem – 15.015 zł, wydatki ogółem – 37.039 zł.

2. Zespół Szkół w Lubominie – dochody – 74.080 zł, wydatki – 81.505 zł.

3. Szkoła Podstawowa w Wilczkowie – dochody – 20.383 zł, wydatki – 20.055 zł.

4. Szkoła Podstawowa w Rogiedlach - 21.249 zł, wydatki – 22.813 zł.

VI. GMINNY FUNDUSZ OCHRONY ŚRODOWISKA

Stan funduszu na początek roku 2007 wynosił 2.191 zł. Wpływy w ciągu roku z tytułu opłat i kar na rzecz funduszu ochrony środowiska przekazane przez Urząd Marszałkowski oraz Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska wyniosły 5.378 zł. Poniesione koszty – 180 zł za prowadzenie rachunku bankowego.

Inne zmniejszenia -131 zł.

Stan środków pieniężnych na koniec roku 2007 wyniósł 7.258 zł.

Planowanego dofinansowania do budowy oczyszczalni przydomowych w wysokości 5.000 zł, nie zrealizowano ze względu na przeszkody formalno-prawne.

VII. INFORMACJE DODATKOWE

Budżet ostatecznie był planowany na wynik dodatni – nadwyżka w wysokości 257.032, która została wykonana na kwotę 615.094 zł.

Wójt Gminy w 2007 r. (zgodnie z załącznikiem Nr 3 do sprawozdania) z gospodarki mieniem gminy uzyskał dochody w wysokości 178.739 zł.

Realizacja upoważnień dla Wójta Gminy zawartych w § 4 i § 11 pkt 3 uchwały budżetowej na rok 2007:

- Na wnioski Kierowników jednostek budżetowych dotyczące przeniesień wydatków bieżących rzeczowych, Wójt dokonywał zmian w ramach upoważnienia z wyłączeniem przeniesień między działami oraz na wynagrodzenia, pochodne i inwestycje. Te zadania należą do kompetencji Rady Gminy,

- Na zadania planowane, których przewidywany wydatek był większy w związku ze wzrostem cen towarów i usług w związku z rozszerzeniem zadania, Wójt zaangażował rezerwę budżetową ogólną w kwocie 35.764 zł w następujących działach:

- 750 - administracja – zakup energii, remontów bieżących, materiałów biurowych do UG
- 10.000 zł, wystąpienie na terenie gminy zagrożenia grypą ptasią – 2.394 zł, dofinansowanie na PFRON - 7.324 zł.
- 801 – Oświata i wychowanie - szkoły podstawowe - 2.700 zł na zadania:
  - Szkoła Podstawowa w Rogiedlach – 1.000 zł – materiały budowlane,
  - Szkoła Podstawowa w Wilczkowie – 1.700 zł – materiały do remontu oświetlenia.
- 900 – Gospodarka komunalna i ochrona środowiska – 3.000 zł – zwiększone wydatki zbiórki i wywozu odpadów segregowanych.

- 921 – Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego – 10.346 zł na zadania:

- organizacja imprez kulturalnych, przewozy na imprezy – 3.500 zł,
- wyposażenie świetlicy w Bieniewie w sprzęt sportowy - 796 zł,
- wyposażenie świetlicy w Lubominie (krzesła) - 3.250 zł,
- wyposażenie świetlicy w Wilczkowie (zlewozmywak) - 2.800 zł.

1. Stwierdzam że, zaplanowane do wykonania inwestycje na 2007 r., zostały wykonane z wyjątkiem zadań, których realizacja była uwarunkowana pozyskaniem dofinansowania ze środków unijnych oraz innych przeszkód formalno-prawnych.

Dotyczy to uzbrojenia działek przy ulicy Baranowskiego w Lubominie w sieć wodociągowa- kanalizacyjną, dofinansowania do budowy oczyszczalni przydomowych, budowy wodociągu i kanalizacji sanitarnej dla zabudowy kolonijnej Rogiedle-Wilczkowo-Piotrowo, opracowania dokumentacji technicznej oraz budowy drogi osiedlowej przy ulicy Sportowej w Lubominie (ze względu na konieczność przebudowy sieci wodociągowo-kanalizacyjnej) oraz budowy sali gimnastycznej w Lubominie.

Rozpoczęcie realizacji tych inwestycji zostało przesunięte na 2008 rok i lata przyszłe.

2. Wykonano zaplanowane w budżecie na 2007 rok zadania bieżące, przy jednoczesnym znacznym obniżeniu kosztów ich realizacji co świadczy o prowadzeniu oszczędnej gospodarki środkami publicznymi.

3. zakładana nadwyżka budżetowa w wysokości 257.032 zł została zrealizowana w wysokości 615.094 zł.

4. Osiągnięte wskaźniki realizacji dochodów budżetowych – 100,16% zakładanego planu i wydatków budżetowych – 95,69% planu świadczą o prawidłowej realizacji budżetu za 2007 rok.

Biorąc powyższe pod uwagę wnoszę o przyjęcie sprawozdania z wykonania budżetu za 2007 rok.

Załącznik Nr 1
do rocznego sprawozdania z
wykonania budżetu Gminy
Lubomino za rok 2007

REALIZACJA DOCHODÓW BUDŻETU GMINY LUBOMINO ZA ROK 2007

Dział Rozdz	Treść	Plan	Wykonanie	%
010	ROLNICTWO I ŁOWIECTWO	269.334	265.012	98,40
01010	Infrastruktura wodociągowa i sanitacyjna wsi	140.830	136.509	96,93
01095	Pozostała działalność – dotacja na zadnie zlecone - zwrot podatku akcyzowego	128.504	128.503	100,00
020	LEŚNICTWO	3.316	1.385	41,77
02001	Gospodarka leśna – czynsz za obwody łowieckie	3.316	1.385	41,77
600	TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ	66.160	63.092	95,36
60014	Utrzymanie dróg powiatowych - dotacja na porozumienie	33.640	33.634	99,98
60016	Utrzymanie dróg gminnych – dofinansowanie inwestycji – drogi rolniczej w Wolnicy	32.520	29.458	90,58
700	GOSPODARKA MIESZKANIOWA	245.248	231.621	94,44
70005	Gospodarka gruntami i nieruchomościami w tym:	245.248	231.621	94,44
0470	opłaty za użytkowanie wieczyste nieruchomości	3.100	3.422	110,39
0750	dochody z najmu i dzierżawy składników majątkowych	12.850	15.334	119,33
0760	wpływy z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności	798	798	100,00
0770	Wpłaty z tytułu odpłatnego nabycia prawa własności	176.000	158.885	90,28
0870	Wpływy ze sprzedaży składników majątkowych	-	300	-
	Wpływy z usług i odsetki	2500	2.882	115,28
6290	Dofinansowanie inwestycji – budynek w Białej Woli	50.000	50.000	100,00
710	DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA	2.000	2.220	111,00
71035	Cmentarze – opłata za miejsce na cmentarzu	2.000	2.220	111,00
750	ADMINISTRACJA PUBLICZNA	79.423	79.951	100,66
75011	Urzędy wojewódzkie w tym:	74.923	75.919	101,33
2010	Dotacja na zadanie zlecone	74.323	74.323	100,00
2360	Dochody jst związane z realizacją zadań zleconych – 5% za dowody osobiste	600	1.596	266,00
75023	Urząd gminy – wpływy z usług	4.500	4.032	89,60
751	URZĘDY NACZELNYCH ORGANÓW WŁADZY, KONTROLI I OCHRONY PRAWA ORAZ SĄDOWNICTWA	13.353	11.943	89,44
75101	Uzupełnianie rejestrów wyborców dotacja na zadanie zlecone	576	576	100,00
75108	Wybory do Sejmu i Senatu – dotacja na zadanie zlecone	12.777	11.367	88,96
754	OCHRONA PRZECIWOŻAROWA I BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	300	300	100,00
75414	Obrona cywilna – dotacja na zadanie zlecone	300	300	100,00
756	DOCHODY OD OSÓB PRAWNYCH, OD OSÓB FIZYCZNYCH I OD INNYCH JEDNOSTEK NIE POSIADAJĄCYCH OSOBOWOŚCI PRAWNEJ ORAZ WYDATKI ZWIĄZANE Z ICH POBOREM	1.755.450	1.844.595	105,08
75615	Wpływy z podatku rolnego, podatku leśnego, podatku od czynności cywilnoprawnych, podatków i opłat lokalnych od osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych w tym:	410.821	417.685	101,67
0310	Podatek od nieruchomości	238.530	240.525	100,84
0320	Podatek rolny	117.680	120.289	102,22
0330	Podatek leśny	39.448	40.064	100,84
0340	Podatek od środków transportowych	15.163	16.018	105,64
0500	Podatek od czynności cywilnoprawnych	-	244	-
	Odsetki i koszty egzekucyjne	-	545	-
75616	Wpływy z podatku rolnego, podatku leśnego, podatku od spadków i darowizn, podatku od czynności cywilnoprawnych oraz podatków i opłat lokalnych od osób fizycznych w tym:	811.562	859.863	105,95
0310	Podatek od nieruchomości	119.102	127.033	106,66
0320	Podatek rolny	620.526	660.836	106,50
0330	Podatek leśny	3.647	3.217	88,21
0340	Podatek od środków transportowych	7.402	13.314	179,87
0360	Podatek od spadków i darowizn	5.000	4.842	96,84
0370	Podatek od posiadania psów	860	540	62,79
0430	Wpływy z opłaty targowej	400	585	146,25
0490	Opłata prolongacyjna	1.000	993	99,30
0500	Podatek od czynności cywilnoprawnych	26.380	36.789	139,46
	Odsetki i koszty egzekucyjne	27.245	11.714	43,00
75618	Wpływy z innych opłat stanowiących dochody jednostek samorządu terytorialnego na podstawie ustaw – opłata skarbową	19.448	18.050	92,81
75621	Udział gmin w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa	513.619	548.997	106,89
0010	Podatek dochodowy od osób fizycznych	502.999	543.834	108,12
0020	Podatek dochodowy od osób prawnych	10.620	5.163	48,62
758	RÓŻNE ROZLICZENIA	3.782.379	3.784.303	100,05
75801	Część oświatowa subwencji ogólnej dla jst	2.632.183	2.632.183	100,00
75807	Część wyrównawcza subwencji ogólnej dla gmin	1.081.284	1.081.284	100,00

75814	Różne rozliczenia finansowe	10.000	11.924	119,24
75831	Część równoważąca subwencji ogólnej dla gmin	58.912	58.912	100,00
801	OŚWIATA I WYCHOWANIE	113.774	70.124	61,63
80101	Szkoły podstawowe- dotacje na zadania własne	22.274	17.675	79,35
80104	Przedszkola – wpływ z usług	5.400	6.123	113,39
80113	Dowozenie uczniów do szkół – wpływ z usług	17.831	5.219	29,27
80195	Pozostała działalność – dotacje na zadania własne	68.269	41.107	60,21
851	OCHRONA ZDROWIA	44.600	47.760	107,09
85154	Przeciwdziałanie alkoholizmowi	44.600	47.760	107,09
0480	opłata za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	23.000	26.160	113,74
2330	Dotacja na porozumienie MKIS	21.600	21.600	100,00
852	POMOC SPOŁECZNA	1.614.227	1.616.296	100,13
85212	Świadczenia rodzinne w tym :	1.210.145	1.211.867	100,14
2010	Dotacja na zadanie zlecone	1.210.145	1.210.145	100,00
0970	Zwrot zaliczki alimentacyjnej	-	1.722	-
85213	Składki na ubezpieczenia zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej oraz niektóre świadczenia rodzinne – dotacja na zadanie zlecone	8.240	8.240	100,00
85214	Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia społeczne w tym :	157.295	157.295	100,00
2010	Dotacja na zadanie zlecone	63.295	63.295	100,00
2030	Dotacja na zadania własne	94.000	94.000	100,00
85219	GOPS – dotacja na zadanie własne	88.545	88.545	100,00
85228	Usługi opiekuńcze – wpływ z usług	4.182	4.529	108,30
85278	Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	49.820	49.820	100,00
85295	Pozostała działalność dotacja na zadanie własne – dożywianie	96.000	96.000	100,00
854	EDUKACYJNA OPIEKA WYCHOWAWCZA	101.065	95.764	94,75
85415	Pomoc materialna dla uczniów – dotacja na zadanie własne	101.065	95.764	94,75
900	GOSPODARKA KOMUNALNA I OCHRONA ŚRODOWISKA	166.327	154.123	92,71
90001	Gospodarka ściekowa i ochrona wód – wpływ z usług	5.000	1.357	27,14
90002	Gospodarka odpadami – wpływ z usług	750	-	-
90095	Pozostała działalność – wpływ z Biura Pracy	160.577	152.766	95,14
921	KULTURA I OCHRONA DZIEDZICTWA NARODOWEGO	7.500	9.165	122,19
92109	Świetlice – wpływ z usług	7.500	9.165	122,19
	RAZEM:	8.264.456	8.277.654	100,16

Załącznik Nr 2
do rocznego sprawozdania z
wykonania budżetu gminy
Lubomino za rok 2007

REALIZACJA WYDATKÓW BUDŻETU GMINY LUBOMINO ZA ROK 2007

Dz Rozdz	Treść	Plan	Wykonanie	%
010	ROLNICTWO I ŁOWIECTWO	243.358	239.544	98,43
01010	Infrastruktura wodociągowa i sanitacyjna wsi	94.809	94.553	99,73
01022	Zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt	2.000	400	20,00
01030	Izby rolnicze	18.045	16.088	89,15
01095	Pozostała działalność	128.504	128.503	100,00
600	TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ	227.049	222.383	97,94
60013	Drogi publiczne wojewódzkie	50.000	50.000	100,00
60014	Drogi publiczne powiatowe	33.640	33.634	99,98
60016	Drogi publiczne gminne	143.409	138.749	96,75
700	GOSPODARKA MIESZKANIOWA	177.911	167.127	93,94
70005	Gospodarka gruntami i nieruchomościami	177.911	167.127	93,94
710	DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA	25.800	24.856	96,34
71004	Plan przestrzennego zagospodarowania	20.000	19.978	99,89
71035	Cmentarze	5.800	4.878	84,10
750	ADMINISTRACJA PUBLICZNA	1.166.471	1.122.070	96,19
75011	Urzędy wojewódzkie	74.323	74.323	100,00
75020	Starostwo powiatowe - dotacja	4.583	4583	100,00
75022	Rada gminy	47.360	44.350	93,64
75023	Urząd gminy	985.947	956.957	97,06
75075	Promocja jednostek samorządu terytorialnego - dotacja	7.500	7.500	100,00
75095	Pozostała działalność – promocja, składki na związki gmin	46.758	34.357	73,48
751	URZĘDY NACZELNYCH ORGANÓW WŁADZY PAŃSTWOWEJ, KONTROLI I OCHRONY PRAWA ORAZ SĄDOWNICTWA	13.353	11.943	89,44
75101	Urzędy naczelných organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa	576	576	100,00
75108	Wybory do Sejmu i Senatu	12.777	11.367	88,96

754	BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE I OCHRONA PRZECIWPÓŻAROWA	52.124	42.462	81,46
75412	Ochotnicze Straże Pożarne	50.624	41.362	81,70
75414	Obrona cywilna	1.500	1.100	73,33
756	DOCHODY OD OSÓB PRAWNYCH OD OSÓB FIZYCZNYCH I OD INNYCH JEDNOSTEK NIEPOSIADAJĄCYCH OSOBOWOŚCI PRAWNEJ ORAZ WYDATKI ZWIĄZANE Z ICH POBOREM	18.500	14.976	80,95
75647	Pobór podatków i opłat i nie podatkowych należności budżetowych	18.500	14.976	80,95
757	OBŚLUGA DŁUGU PUBLICZNEGO	40.000	12.340	30,85
75702	Obsługa pożyczek i kredytów jst	20.000	12.340	61,70
75704	Rozliczenia z tytułu poręczeń udzielanych przez jednostkę samorządu terytorialnego	20000	-	-
758	RÓŻNE ROZLICZENIA	4.236	-	-
75818	Rezerwy ogólne i celowe	4.236	-	-
801	OSWIATA I WYCHOWANIE	3.175.336	3.026.032	95,30
80101	Szkoły podstawowe	1.835.744	1.774.783	96,68
80103	Oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych	116.896	105.790	90,50
80104	Przedszkole Lubominie	46.638	41.174	88,28
80110	Gimnazjum	772.108	758.765	98,27
80113	Dowożenie uczniów do szkół	260.060	235.446	90,54
80146	Dokształcanie i doskonalenie nauczycieli	8.429	4.804	56,99
80195	Pozostała działalność	135.461	105.270	77,71
851	OCHRONA ZDROWIA	82.152	71.138	86,59
85121	Lecznictwo ambulatoryjne	17.000	13.640	80,24
85153	Zwalczanie narkomanii	2.500	1.670	66,80
85154	Przeciwdziałanie alkoholizmowi	62.652	55.828	89,11
852	POMOC SPOŁECZNA	1.912.521	1.908.024	99,76
85212	Świadczenia rodzinne	1.210.145	1.210.145	100,00
85213	Składki na ubezpieczenia zdrowotne opłacane za osoby pobier. niektóre świadczenia z pomocy społecznej	8.240	8.240	100,00
85214	Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia społeczne	188.215	188.215	100,00
85215	Dodatki mieszkaniowe	132.000	127.738	96,77
85219	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	174.561	174.326	99,87
85228	Usługi opiekuńcze	29.540	29.540	100,00
85278	Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	49.820	49.820	100,00
85295	Pozostała działalność - dożywianie	120.000	120.000	100,00
854	EDUKACYJNA OPIEKA WYCHOWAWCZA	175.242	169.277	96,60
85415	Pomoc materialna dla uczniów	111.026	105.715	95,22
85495	Pozostała działalność – stołówki szkolne	64.216	63.562	98,98
900	GOSPODARKA KOMUNALNA I OCHRONA ŚRODOWISKA	429.714	388.272	90,36
90001	Gospodarka ściekowa i ochrona wód	13.800	9.814	71,12
90002	Gospodarka odpadami	84.602	83.052	98,17
90015	Oświetlenie ulic	72.000	62.513	86,82
90095	Pozostała działalność	259.312	232.893	89,81
921	KULTURA I OCHRONA DZIEDZICTWA NARODOWEGO	238.857	217.469	91,05
92109	Świetlice	69.432	59.091	85,11
92116	Biblioteki- dotacja na instytucję kultury	130.000	130.000	100,00
92120	Ochrona zabytków i opieka nad zabytkami - dotacja	10.000	5.000	50,00
92195	Pozostała działalność – kultura w gminie	29.425	23.378	79,45
926	KULTURA FIZYCZNA I SPORT	24.800	24.647	99,38
92601	Obiekty sportowe	3.500	3.500	100,00
92605	Zadania w zakresie kultury fizycznej i sportu - dotacje	10.000	9.944	99,44
92695	Pozostała działalność	11.300	11.203	99,14
	RAZEM:	8.007.424	7.662.560	95,69

Załącznik Nr 3
do rocznego sprawozdania z
wykonania budżetu gminy za
rok 2007

INFORMACJA O STANIE MIENIA KOMUNALNEGO

Dane dotyczące przysługujących jednostce samorządu terytorialnego praw własności.

W zasób mienia komunalnego Gminy Lubomino wchodzi następujące składniki:

- grunty - 243,8600 ha,
- budynki ogółem - 46 szt.,
- budynki mieszkalne - 14 szt.,
- budowle - 16 szt.,
- środki transportowe – (autobusy, ciągniki, mikrobusy) – 7 szt.,
- maszyny i urządzenia oraz wyposażenie zaliczone do środków trwałych.

Ogólny stan mienia trwałego na dzień 31.12.2007 r. wyniósł – 27.830.331 zł.

Zużycie techniczne powyższych składników określa się na kwotę 9.837.721 zł, co stanowiło 35,35%.

W zasobie mienia komunalnego występują:

- działki budowlane - około 1,00 ha,
- nieużytki - 19,00 ha,
- drogi komunalne – 175,95 ha,
- cmentarze komunalne (Lubomino) - 3,30 ha,
- biblioteki gminne (Lubomino, Wilczkowo, Rogiedle) 3,
- oświatowe - 9,62 ha.

Dane dotyczące innych niż własność praw majątkowych, w tym w szczególności ograniczonych prawach rzeczowych, użytkowaniu wieczystym, wierzytelnościach, udziałach w spółkach, akcjach oraz o posiadaniu:

- osoby fizyczne - 18,26 ha,
- Telekomunikacja Polska S.A. - 0,5 ha.

Dane o dochodach uzyskiwanych z tytułu wykonywania praw własności i innych praw majątkowych oraz z wykonywania posiadania.

Wpływy z tytułu opłat czynszów najmu i dzierżawy, użytkowania wieczystego i przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności – 19.554,04 zł.

W 2007 roku sprzedano następujące nieruchomości komunalne:

- 1) działka nr 248/13 w Lubominie - 2.671,80 zł,
- 2) działka nr 238/10 w Lubominie - 10.760,40 zł,
- 3) działka nr 112/1 w Lubominie - 2.200,00 zł,
- 4) lokal mieszk. nr 4 w budynku nr 8 w Białej Woli - 10.815,00 zł,
- 5) lokal mieszk. nr 3 w budynku nr 7 przy ul. Szymanowskiego w Lubominie – 8.970,00 zł,
- 6) lokal mieszk. nr 4 w budynku nr 7 przy ul. Szymanowskiego w Lubominie – 9.740,00 zł,
- 7) lokal mieszk. nr 2 w budynku nr 1 w Zajęczkach - 6.430,00 zł,
- 8) budynek mieszk. nr 45 w Gronowie - 5.690,00 zł,
- 9) działka nr 216/17 w Wolnicy - 2.061,80 zł,
- 10) działka nr 216/5 w Wolnicy - 2.055,70 zł,
- 11) działka nr 73/1 w Wilczkowie - 12.821,00 zł,
- 12) działka nr 240/56 w Lubominie - 21.911,20 zł,
- 13) działka nr 240/55 w Lubominie - 20.032,40 zł,
- 14) działka nr 240/50 w Lubominie - 21.911,20 zł,
- 15) działka nr 217/1 w Wolnicy - 8.200,00 zł,
- 16) działka nr 240/52 i 240/53 w Lubominie - 19.980,00 zł.

Łącznie 166.300,50 zł.

Pozycja 7 – 6.430,00 zł, w tym forma gotówkowa - 643,00 zł, ratalna (tj. opłata roczna w wys.578,70 zł) – 5.787,00 zł.
Pozycja 8 – 5.690,00 zł, w tym forma gotówkowa – 500,00, ratalna (tj. opłata roczna w wys.519,00 zł.
Po uwzględnieniu w/w czynników łącznie w formie gotówkowej – 155.323,50 zł.
ponadto: sprzedaż ratalna z lat ubiegłych – 3.561,71 zł i sprzedaż odśnieżarki – 300,00 zł.
Sprzedaż 2007 r. – 159.185,21 zł.

W wyniku zamiany do zasobu nieruchomości Gminy Lubomino weszła nieruchomość gruntowa zabudowana budynkiem użytkowym, oznaczona numerem ewidencyjnym. 253/1 o pow. 0,0375 ha położona w obrębie ewidencyjnym Lubomino.

Wydawca: Wojewoda Warmińsko-Mazurski
Redakcja: Warmińsko-Mazurski Urząd Wojewódzki w Olsztynie, Wydział Nadzoru i Kontroli
Al. Marsz.J.Piłsudskiego 7/9, 10-575 Olsztyn, pok. 130, tel. (89) 5232474

Skład komputerowy: Wojewódzki Ośrodek Informatyki TBD w Olsztynie
Al. Marsz.J.Piłsudskiego 7/9, 10-575 Olsztyn, tel. (89) 5232334
e-mail: woi@uw.olsztyn.pl

Druk i rozpowszechnianie: Zakład Obsługi Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego
Al. Marsz.J.Piłsudskiego 7/9, 10-575 Olsztyn, tel. (89) 5232498, 5232400

Rozpowszechnianie i prenumerata odbywa się:

- na podstawie nadesłanego zamówienia w Zakładzie Obsługi Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego, Al. Marsz.J.Piłsudskiego 7/9, 10-575 Olsztyn, tel. (89)5232498, 5232400
- w punkcie sprzedaży w Zakładzie Obsługi Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego, Al. Marsz. J. Piłsudskiego 7/9, 10-575 Olsztyn, pok. 51, tel. (89)5232498

Egzemplarze archiwalne wraz ze skróconymi wyłożone są do powszechnego wglądu w:

- Wydziale Nadzoru i Kontroli Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, Al. Marsz. J. Piłsudskiego 7/9, 10-575 Olsztyn, pok. 148, tel. (89) 5232591
-

Tłoczono z polecenia Wojewody Warmińsko-Mazurskiego
w Zakładzie Obsługi Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie
Al. Marsz.J.Piłsudskiego 7/9, 10-575 Olsztyn
